

Česká zemědělská univerzita v Praze

Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů

Katedra zahradní a krajinné architektury

Krajina spojená s významnou osobností

Diplomová práce

Bc. Kateřina Kurdzielová

Zahradní a krajinná architektura

Jan Hendrych, Ph.D., ASLA

© 2024 ČZU v Praze

ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že svou diplomovou práci „Krajina spojená s významnou osobností“ jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 21.4. 2024

PODĚKOVÁNÍ

Ráda bych poděkovala panu Janu Hendrychovi, Ph.D., ASLA za shovívavé vedení diplomové práce a odborné rady, které mi s ochotou poskytoval. Za konzultace a cenné vstupy děkuji také panu Ing. Miroslavu Kuntovi, Ph.D. Dále mé poděkování patří především rodičům, blízké rodině a přátelům, kteří mne motivovali, povzbuzovali a pomohli mi překonat mnohé nelehké momenty během tvorby této práce i v průběhu studia.

SOUHRN

KRAJINA SPOJENÁ S VÝZNAMNOU OSOBNOSTÍ

Tato diplomová práce se zabývá tematikou krajin s vazbou na významné osobnosti. Literární rešerše objasňuje historické, památné a poutní krajiny, jako prostředí obsahující otisk lidského počínání. Představuje dějiště života významných osobností jako místa, která zaznamenala jejich působení, stala se inspirací pro jejich tvorbu a dodnes dokládají jejich existenci. Dále tato část nastiňuje, jakým způsobem se projevuje otisk bytostí viditelný ve formě stavby či krajinného prvku na obrazu krajiny a dnešního urbanizovaného okolí. Závěr rešerše je věnován souvislostem vzniku baziliky sv. Markéty a kláštera v pražském Břevnově. Tato část zmiňuje osobnosti, které se podílely na jeho vývoji a shrnuje důležité události, které se vážou k jeho dnešní podobě. Tímto způsobem je poprvé zmíněno zvolené řešené území. Řešená lokalita je dále představena jako krajina v městském prostředí, v níž jsou dochovány stopy života významných osobností. Analytická část zahrnuje údaje a mapové podklady potřebné pro vlastní projekt. Na základě dosažených informací je vyhodnocen způsob, jakým lze v projektové části, za využití krajinářských principů, vytvořit reprezentativní prostředí a vhodné připomínkové místo. Návrh se soustředí na vylepšení obytnosti, prostupnosti, bezpečnosti a kvality řešeného území. Zároveň předkládá způsob, jak zvýšit jeho návštěvnost a jak jej přeměnit v důstojný prostor blízko významných lokalit.

KLÍČOVÁ SLOVA

Krajina; významné lokality, historická vazba, obytnost

SUMMARY

LANDSCAPE RELATED TO A PERSONALITY OF IMPORTANCE

This thesis deals with the theme of landscapes associated with important personalities. Literary research clarifies historical, memorial and pilgrimage landscapes as environments containing the imprint of human action. It presents the scenes of the lives of important personalities as places that recorded their actions, became inspiration for their work and still illustrate their existence today. Furthermore, this section outlines how the imprint of human beings, seen in the form of a building or landscape element, is manifested in the image of the landscape and today's urbanised surroundings. It concludes with the context of the creation of the Basilica of St. Margaret and the monastery in Prague's Břevnov. This part mentions the personalities who participated in its development. And summarises the important events that are related to its present form. This is the first time that the chosen area is mentioned in this way. The site is further presented as a landscape in an urban setting, in which traces of the lives of important personalities are preserved. The analytical part includes the data and map documentation needed for the project itself. Based on the of the information obtained, the project area is evaluated and considered in planning of how a representative environment can be created. The design focuses on improving the livability, permeability, safety and quality of the study area. At the same time, it presents a way to increase its visitor appeal and to transform it into a dignified space close to the important sites.

KEYWORDS

Landscape; Memorable sites; Historic connection, Habitability

OBSAH

01 ÚVOD	8				
02 METODIKA	9				
03 LITERÁRNÍ REŠERŠE		04 ZHODNOCENÍ PODKLADOVÝCH ÚDAJŮ	05 VLASTNÍ PROJEKT		
3.1 Krajina 13	13	4.1 Identifikační údaje	31	5.1 Návrh	76
3.1.1 Krajinný ráz	13	4.2 Majetkoprávní vztahy	32	5.1.1 Předprostor kláštera	77
3.1.2 Obraz krajiny	13	4.3 Údaje o souladu s územně plánovací dokumentací	34	5.1.2 Zpřístupnění sadu	78
3.2 Kulturní krajina	13	4.3.1 Údaje o souladu s plánovanými záměry	36	5.1.3 Propojení tras	79
3.3 Historicky významné lokality	15	4.4 Metropolitní plán	37	5.1.4 Středová plocha – „Údolí“	80
3.1.1 Místa bájí a pověstí, krajiny mýtů a legend	16	4.5 Historický vývoj	39	5.1.5 Parkovací plocha	82
3.1.2 Krajiny významných historických událostí	16	4.6 Kompoziční souvislosti	46	5.1.6 Doplnková plocha	83
3.1.3 Krajiny poutní	17	4.7 Chráněné území	47	5.2 Kácení	84
3.4 Krajina spojená s významnou osobností	18	4.8 Přírodní podmínky	48	5.3 Navrhované výsadby	86
3.4.1 Naučné stezky	18	4.9 Imisní mapy	54	5.3.1 Sortiment	86
3.4.2 Poutní cesty	20	4.10 Širší vztahy	56	5.3.2 Osazovací plán	88
3.4.3 Odkazy v zeleni	21	4.11 Současný stav	58	5.4 Materiálové provedení	92
3.5 Krajina Břevnovského kláštera	22	4.12 Dendrologický průzkum	60	5.4.1 Povrchy	92
3.5.1 Břevnovský klášter	22	4.13 Problémový výkres	68	5.4.2 Mobiliář	92
3.5.2 Svatá Matkéta	24	4.14 Forodokumentace území	70	5.5 Technický detail	94
3.5.3 Svatý Vojtěch	24			5.6 Řezopohled	96
3.5.4 Kryštof a Kilián Ignác Dientzenhoferové	26			5.7 Vizualizace	98
				5.8 Model	104
				5.9 Ekonomická rozvaha	106
				06 DISKUSE	108
				07 ZÁVĚR	109
				08 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	110

01 ÚVOD

Ke slovu krajina se váže široké spektrum významů a vždy záleží, v jakém kontextu je použito. Lze ho chápat jako okolní prostor, jako metaforické či umělecké vyjádření nebo jako kulturně historický kontext dokládající vztahy mezi člověkem a prostředím, ve kterém žil. Krajina odráží vývoj společnosti, vypovídá o zvyklostech a zahrnuje známé a jasně rozeznatelné rysy, které nám umožňují vytvořit si k ní citovou vazbu. Stává se tak krajinou známou, něčím výjimečnou (Bastian et al. 2013).

Tato práce postupuje od široké krajinné tematiky k detailu vybrané lokality. Zahrnuje oblasti historické kulturní krajiny, komponované krajiny, krajiny asociativní, památné, poutní, memoriální a ovlivněné působením významných osobností. Soustředí se na vnímání krajinného prostoru, na postoj ke kulturnímu dědictví, na chápání nemateriálních hodnot a na krajiny, jimž je připisován zvláštní význam. Vyvozuje také základní principy tvorby památných míst po vzoru dochovaných prvků historické krajiny.

Dále se práce zabývá revitalizací prostoru v okolí pražského Vypichu, prostředí kulturně a historicky významného Břevnovského kláštera, a reaguje na současnou podobu řešeného území. Zaměřuje se na zmapování lokality a pochopení současných limitů místa obklopeného silně urbanizovaným okolím. Usiluje také o uchování genia loci a o upevnění rovnováhy mezi tímto územím a okolními vlivy za pomoci krajinných prvků, které přispívají k vytvoření důstojného prostředí v městském veřejném prostoru.

02 CÍLE A METODIKA

Cílem práce bylo vypracovat návrh revitalizace území v bezprostřední blízkosti Břevnovského kláštera, a to v souladu s městskou infrastrukturou a záměry územního plánu.

Úkolem projekční části bylo ověření možností tvorby památného místa v okolí Břevnovského kláštera, s vazbami na okolní krajinu a další významné památky prostřednictvím komplexního návrhu revitalizace na úrovni krajinářské studie.

Koncept byl vytvořen na základě dat nashromážděných v literární rešerši a zhodnocení podkladových údajů. Námětem pro návrh se rovněž stal koncept ideového propojení kláštera s oborou Hvězda a návrším na Bílé hoře. K řešenému krajinnému prostoru zároveň patří témata vybavenosti, parkování, obytnosti, prostupnosti a bezpečnosti.

3.1 KRAJINA

Krajinu je možné definovat jako část zemského povrchu s charakteristickým reliéfem, tvořenou souborem funkčně propojených ekosystémů a lidskou činností (Zákon o ochraně přírody a krajiny 114/1992Sb.). Jde tedy o území, které vzniklo působením lidských i přírodních faktorů.

Existuje široká škála specifických definic, jakými lze dále tento pojem charakterizovat. Záleží na zájmu, oboru či druhu přístupu, které se současně mohou prolínat. Swaffield (2005) krajinu spojuje s kulturním obrazem, médiem, které je schopno zaznamenat a zrcadlit vývoj společnosti. Hendrych (2005) ji popisuje jako prostor s vlastní identitou, místo, kterým se člověk identifikuje, rozumí mu a udává mu určitý význam. Cílek (2005) ji přirovnává k mozaice, v níž jsou zapsány předešlé, různě staré krajiny. Připodobňuje ji systému průhledných map, které jsou skládány jedna na druhou, přičemž každá mapa značí jiné časové období a reprezentuje jiný krajinný typ. Dabaut (2021) dodává, že je všude kolem nás, nejen ve zvláštních, speciálních oblastech. Je prostorově komplexní a tvarovatelná.

Rozličné výklady lze vyčíst i ze slovníků evropských jazyků. Etymologický slovník jazyka českého uvádí, že výraz krajina pochází z praslovanštiny. Byl odvozen ze slova „krojiti“, je příbuzný se slovy „okraj“, „kraj“ a „lem“. A ve všech těchto případech vypovídá o lidské aktivitě „ukrajování“ určité části prostředí (Černá 2020). Anglická etymologie uvádí termín landscape, který nejen poukazuje na vyčleňování části prostředí, dokonce naznačuje i aktivní formování či tvarování okolí. V románských jazycích pojem krajina vyjadřují slova paisaje, paysage, paesaggio, která vychází z latinského pagus, znamenající rurální obvod nebo distrikt. Krajina v románských jazycích totiž původně označovala především venkov. Tyto etymologické rozdíly mohou ovlivnit pochopení krajiny v rozsahu samotné Evropy. Nelze proto předpokládat, že lidé na celém světě vidí krajinu totožně (Mácha 2022).

S různorodostí chápání pojmu krajina se liší i způsoby, jak ji vnímat, chránit a přetvářet. Jedná se však o základ

lidských životů, který by měl vždy vzbuzovat úctu a obdiv (Vacek et al. 2014). Vyjadřuje jej neustálá proměnlivost v čase i prostoru a neopakovatelnost podob krajinných scénérií (Vorel & Kupka 2011). A právě v této rozmanitosti, nahodilosti, nikdy nekončícím pohybu a vývoji živé krajinné scény spočívá výjimečnost mnoha přírodních celků. Proto, jak zmiňuje Kupka (2010), „žádný pohled na krajinu nemůže být konečný a vyčerpávající“.

Způsob lidského počínání a nakládání s přírodním bohatstvím spolu s působením přírodních jevů neustále krajinu formují a podepisují se na jejím charakteru. Charakter krajiny je souborem vlastností, které odlišují konkrétní krajinu od ostatních a vymezují pro lokality výjimečné nebo naopak společné rysy. Specifikován je řadou znaků vyjadřujících stav a podobu terénu, vod, vegetace, reliéfu, ale i technické infrastruktury (Vorel & Kupka 2011).

3.1.1 KRAJINNÝ RÁZ

Pro lepší pochopení podoby krajiny lze používat termín „krajinný ráz“, který svým významem z části odpovídá definici pojmu „charakter krajiny“. Nabízí však dodatečné specificky zabarvené vyjádření odlišností a zvláštností oné scenérie. Zákon o ochraně přírody a krajiny chrání krajinný ráz před činností snižující jeho přírodní a estetickou hodnotu. Podle identifikovatelných znaků je možné jej specifikovat v přírodní, kulturní a historické charakteristice segmentů krajiny (Vorel & Kupka 2011). Znaky, které spoluurčují vizuální aspekty krajinné scény, mají vliv na celkové scenérie. Jsou to prvky přírodního typu, např. vodní toky a plochy, vegetace, rysy georeliéfu, ale i prvky typu civilizačního, hlavně forma a hmota sídel a hospodářské objekty a plochy (Mareček 2022). Podstatné jsou také materiály, barvy, výraznost, měřítko a konfigurace jednotlivých prvků (Vorel & Kupka 2011), přičemž se na rázu krajiny mohou projevit hned několikrát. Např. již zmíněné geologické poměry jednak ovlivňují tvar terénu, hrubost, texturu a heterogenitu povrchu, rovněž však stojí za dostupnými surovinami pro stavbu sídel. Na základě čehož vzniká architektura, která je pro daný region typická (Rippon 2012). Všechny tyto aspekty se projevují na harmonii nebo naopak

disharmonii vztahů v krajině. Při porovnávání krajinných scén můžeme zpozorovat výskyt společných znaků. V ten moment lze hovořit o krajinách podobného charakteru, avšak výraznost jednotlivých znaků přináší pokaždé jedinečnou krajinnou scénu (Vorel & Kupka 2011).

3.1.2 OBRAZ KRAJINY

Tento vnější výraz krajiny je základním nástrojem vyjádření krajinného rázu. A jako každý znak rázovitosti zahrnuje rovinu obsahovou i vizuální. Kde je výskyt kulturních a historických prvků podstatný z hlediska významu, ale pro charakter krajiny nabírá důležitosti, především pokud se současně projevuje i vizuálně. Obraz krajiny je dále popisován jako celkový vjem složený ze scénérií, panoramat a dílčích detailů. Jedná se o vnější projev krajinných struktur a uspořádání již zmíněných prvků. Přestože pojem obraz vystihuje zejména neměnný, „orámovaný“ pohled, jde také o dynamický a živý výjev, vnímatelný spolu s vůněmi a charakteristickými zvuky daného prostředí. Proměňuje se s ročním obdobím, s počasím, ovlivňuje jej denní doba, uskupení mraků i barva oblohy. Je postřehnutelný i při pohybu v krajině, pozorovatelný z důležitých bodů či výhledů. Zejména v těžko přístupných lokalitách se postupně odkrývání neobvyklých pohledů stává nečekanou a výjimečnou odměnou (Vorel & Kupka 2011).

3.2 KULTURNÍ KRAJINA

Hodnotná krajina se v našich představách často jeví jako „čistá“, antropogenně nezatížená příroda buď úplně bez zástavby, nebo se stavbami v harmonickém měřítku a prostorovém i vizuálním souladu s okolím (Vorel & Kupka 2011). Taková krajina v nás vzbuzuje pocity klidu a uvolnění. Důležité je však podotknout, že většina přírodních celků, které se nám zdají netknuté, se již podvolily lidským zásahům a nejedná se o krajinu původní, ale reorganizovanou, se značně pozměněným vegetačním pokryvem (Kupka 2010). Relikty nedotčené krajiny mohou být dnes nalezeny snad pouze v pouštích, vysokohorských oblastech či na jižním pólu, tedy v místech s příliš drsnými podmínkami k budování

života (Bastian et al. 2013). Každá krajina má svou vlastní identitu, která vyplývá především z přírodních podmínek. Umělé součásti, jako jsou sídla, cesty, hospodářství a další lidská díla, ji přeměňují na krajinu kulturní (Hendrych 2005). Dle příznivosti prostředí a lidských potřeb tak dochází k fragmentaci zemského povrchu na plochy rozdílného účelu. Výsledkem celé historie využívání půdy je pak vícevrstvá krajinná mozaika (Vos & Meekes 1999). Již v rámci Evropy se tak objevují výrazné kontrasty. Můžeme zpozorovat vysoce produktivní zemědělské, turisticky dynamické i multifunkční krajiny či rozvolněný venkov (Pinto-Correia et al. 2018). Citlivé vyvážení zemědělských, lesnických a sídelních ploch v přírodním prostředí bez přílišného estetického narušení okolní krajiny se však stává velmi vzácným (Vorel & Kupka 2011).

Plánování, hospodaření i vytváření hranic se odjakživa odehrávalo v kulturním kontextu. Kulturní krajina tedy přímo vypovídá o tom, kým jsme byli, kým jsme nyní a kým se v procesu vývoje stáváme. Dle Mitchellové et al. (2009) má tato interakce mezi člověkem a přírodou mimořádnou univerzální hodnotu, danou jedinečností a reprezentativností kulturních a přírodních fenoménů. Avšak změny, které vychází ze současných dynamických interakcí mezi přírodními a kulturními silami v prostředí, jsou dnes vnímány spíše jako hrozby. Vedou často k poškozování památek, ke snižování kvality prostředí, k úbytku biodiverzity a ztrátě identity charakteristické pro tradiční kulturní krajiny (Antrop 2003). Pochopení důležitosti těchto hodnot je klíčovým

Obr. 1. Vysoce produkční poldrová krajina, Randstad Holandsko (Pinto-Correia et al. 2018).

Obr. 2. Systém remízku a větrolamů, Krušné hory, Sasko, Německo (Bastian et al. 2013).

krokem pro potřebnou ochranu kulturně významných lokalit. Obava z jejich devastace je vyjádřena v Evropské úmluvě o krajině („European Landscape Convention“ 2000). Ta kulturní krajinu popisuje jako základní složku evropského přírodního a kulturního dědictví, přispívající k lidskému blahobytu, upevňující evropskou identitu (Thompson 2005). Výbor pro světové přírodní a kulturní dědictví (UNESCO) ukládá členským státům povinnost vypracovat typologii pro své specifické typy krajin a vytvořit způsob hodnocení pro jejich kategorizaci. Dle typologie historické kulturní krajiny České republiky (Ehrlich et al. 2020) lze krajiny dělit do tří kategorií: asociativní, organicky vyvinuté a komponované.

Asociativní krajiny svědčí o silných kulturních, náboženských či uměleckých událostech a jsou mnohdy spojovány i s působením přírodních jevů (Šantrůčková et al. 2019). Do této kategorie patří krajiny mýtů a legend a memoriální krajiny (krajiny bojišť, vysídlených území, vyhlazených sídel, táborů utrpení, významných historických událostí, krajiny se vztahem k významné osobnosti) (Ehrlich et al. 2020).

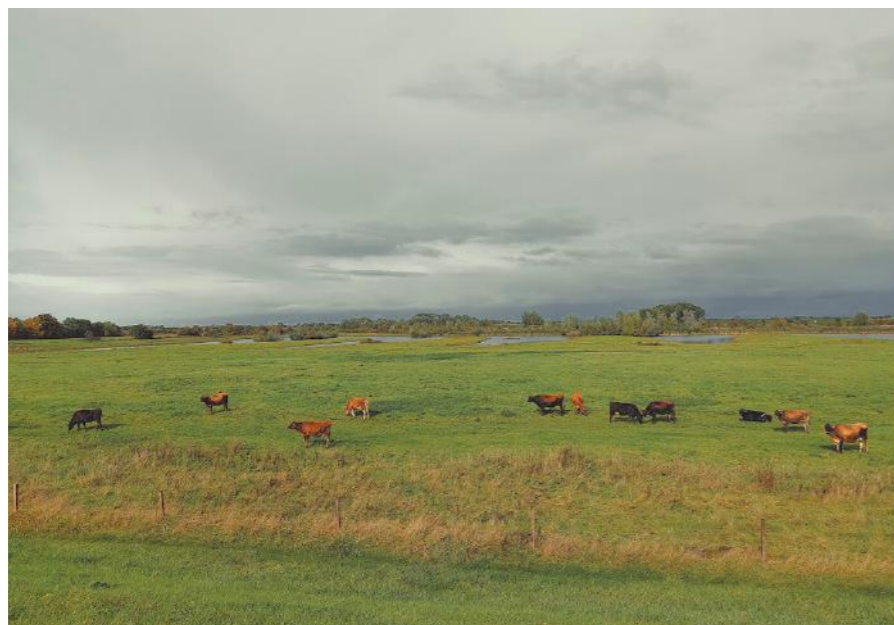
Organicky vyvinuté krajiny vznikají na základě společensko-ekonomických jevů, které spolu s přírodním prostředím určily jejich specifický vzhled. Vliv těchto určujících sil buď v krajině stále pokračuje, navazuje na živé tradice a stále se vyvíjí – v tom případě jde přesněji o krajinu kontinuální. Nebo byl v minulosti ukončen, avšak dopady jeho existence jsou v krajině viditelné

doposud – tehdy se jedná o krajinu reliktní neboli zkamenělou (Kučová 2009). Tato kategorie zahrnuje krajiny určené i specifickým typem osídlení / formou organizace zemědělské půdy (struktura sídel, plužiny, dvory); krajiny určené dominantní vytrvalou zemědělskou kulturou (vinice, chmelnice, ovocné sady); krajiny určené dominantní formou hospodářského využití (krajiny rybníků, pastvin a luk, obor a lesů, hradišť, měst, přehradních nádrží); turistické a trampské krajiny; industriální krajiny (kamenolomů, povrchové a hlubinné těžby aj.); militární krajiny (Ehrlich et al. 2020).

Komponované, esteticky kultivované krajiny jsou jasně definovaným specifickým typem krajin kulturních, do nichž byl vložen vyšší princip (Trpáková 2014). Mezi komponované patří: geometricky komponované; idealizované „přírodní“; krajiny kombinované kompozice; krajiny lázní a krajiny poutních míst (Ehrlich et al. 2020). Jsou záměrně navrženy a upraveny člověkem za účelem sjednocení, organizace a idealizace krajině scény (Trpáková 2014). Komponované krajiny jsou vrcholných projevem minulých kultur. Jejich rázovitost se různí s ohledem na využití půdy a může být typická způsobem hospodaření v daných regionech. Jsou také utvářeny dle klimatických podmínek, úrodnosti, přístupnosti a nadmořské výšky, také vna základě zvyků a ostatních vnějších vlivů. Výsledkem je rozmanitá krajina složená z luk, orné půdy, sadů, lesů, ploch s těžbou dřeva, nerostných surovin či s vodohospodářskými úpravami (Kupka 2010).

Obr. 3. Vesnická krajina s charakteristickou mozaikou, Orava, Slovensko (Bastian et al. 2013).

Obr. 4. Krajina pastvin, *Werk aan het Spoel*, Goilberdingen, Holandsko (autorka).

Veškeré vazby umělých prvků ke krajinnému prostředí zároveň odráží povahu krajiny a ducha místa. Jejich struktura, rozmístění, otevření či uzavření vůči krajinnému okolí následně jasně vypovídá o vztahu člověka k přírodě a ke krajině samotné (Hendrych 2005). Ke kulturní krajině se vážou i cestní sítě, k nimž neodmyslitelně patří vegetační doprovod, především aleje. Ty zachované dnes naznačují i mizející cesty či propojení zaniklých vazeb mezi historickými branami měst. Také hranice jsou projevem dělení, obsazení či vymezení prostoru a nakládání s krajinou. Od středověku byly výrazem mnohvrstevné hierarchie – od hranic pozemků přes hranice lesů, luk a pastvin po hranice celých panství, království a regionů. Jejich pozůstatkům v terénu (milníky, orientační body, sloupky) lze připsat obrazný význam rituálního a symbolického činu – vyhranění prostoru (Chodějovská et al. 2015).

Přestože svým vzhledem mnohdy krajinné kompozice respektují utilitární funkce prostoru, nutně nevycházejí pouze z nich. V uspořádání je zároveň uplatňována symbolika, která vyzdvihuje tvořivost přesvědčení, vkus i výši majetku lidu. (Salašová 2020). Člověk využívá krajinný prostor k vyjádření smyslu pro krásu a demonstraci vlastního sdělení či k prokázání postavení ve společnosti. V minulosti tak byly budovány zahrady, parky, obory a jiné jasně vymezené prostory nebo rozsáhlé krajinářské celky, jejichž osy vybíhaly do širokého okolí. Svými přesnými geometrickými vztahy navazovaly na celé město provázané jako

jeden fungující region (Chodějovská et al. 2015). Kompozičně silná kostra se vyvíjela na pozadí hospodářsky formované krajiny. Kompoziční záměry se proto mnohdy prolínaly s hospodářskými a ekonomickými požadavky, jako je tomu např. u Nových dvorů nebo zámku Kačiny (Kulišťáková 2011). Ukázkou dochovaných, rozsáhlých, kulturně krajinářských celků je rožmberská rybníční soustava – rybníční krajina Třeboňska. Dalším příkladem v uplatňování kompozičních principů na měřítku komplexního krajinného celku je barokní komponovaná krajina Lednicko-valtického areálu či barokní komponovaná krajina Jičínska (Chodějovská et al. 2015).

V souvislosti s rozsáhlou výrobní suburbanizací a zprůmyslením zemědělství dnes dochází ve většině státech Evropy k dynamickým změnám ve využití, vzhledu a charakteru krajiny (Ehrlich et al. 2020). Neznalost záměrných krajinných kompozic a nedostatečné porozumění důležitosti a významu dochovaných struktur vede mnohdy k devastaci hodnot, které jsou provázány s *geniem loci*, krajinným rázem a identitou místa (Trpáková 2014). Přičemž mnoho starých kulturních krajin s již známou kvalitou vzniklo v režimu hospodaření, který již v současnosti není proveditelný či ekonomicky udržitelný. I proto je dnes, více než kdy jindy, aktuální téma plánování udržitelné budoucnosti dochovaných kulturních krajin (Vos & Meekes 1999).

Úmluva o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví proto vytváří systém ochrany kulturního a přírodního dědictví ve

Obr. 5. Kvetoucí sad v Českém středohoří, reprezentující tradici pěstování ovocných stromů v okolí Litoměřic (Semotanová et al. 2016).

Obr. 6. Vodní díla Lednicko-valtického areálu, v pozadí stavba dokreslující krajinnou scénu (autorka).

snaze zachovat jej pro budoucí generace. Předmětem ochrany jsou taková místa, jejichž kulturní či přírodní význam je mimořádně výjimečný a podstatný v národním ale i světovém kontextu („UNESCO“ 2024). Na otázku, proč usilovat o zachování či proč rekonstruovat krajinnou kompozici, se jako odpověď nabízí existující krajinářské kompozice z různých historických období (Low et al. 2005) Jsou cenným inspiračním materiálem vhodným při plánování územního rozvoje. Fungují jako zrcadlo společnosti, záznam tehdejšího vztahu k přírodě i hodnot a smyslu lidské existence (Trpáková 2014).

3.3 HISTORICKY VÝZNAMNÉ LOKALITY

Za historickou lze označit krajinu reprezentující konkrétní období, která je výsledkem interakce mezi lidmi a přírodou a dosahuje značné důležitosti, především ve spojení se zájmem o uchování jejich významných hodnot. Ty spoluutváří charakter krajiny a nesou podstatnou informaci, s níž je krajina spjata (Hendrych 2005). Stává se tak důležitým médiem, které umí zprostředkovat i citovou podstatu místa (Moore & Whelan 2007). Bastian (2013) historickou krajinu popisuje jako podkategorii krajiny kulturní, v níž jsou zachovány původní struktury využívání půdy. Nedošlo zde k přepsání moderními metodami hospodaření a relikty minulosti zde přežily dodnes. Historická krajina patří mezi témata, kterým je věnována pozornost odborné i laické veřejnosti již desetiletí. Často je zahalené do duchovního, mytického

kontextu. Dodnes jsou tak připomínány vlastnosti lesů, luk, strání a vod, které měly údajně v minulosti schopnost rozhodovat bitvy, určovat směr cesty a vyvolávat projevy horlivého vlastenectví. Některá místa se časem proměnila v charisma zahrnující symboly. Budování objektů a také již zmíněných hranic bylo aktivitou vázanou na zvyky a tradice, v některých případech dokonce nesoucí magický podtext. Hřbitovní zdi, příkopy obklopující obydlí i ploty ohraničující vesnice byly opředené příběhy a legendami, založenými na znalosti lidí, předávajících svědectví o vzniku těchto podstatných rozhraní. Takto funguje historická krajina jako nástroj orientace v čase i prostoru, umožňující rekonstrukci zásadních nehmotných hodnot (Chodějovská et al. 2015). Zvláště známé jsou krajiny, které poukazují na důležité momenty a uchovávají pro ně důstojné prostředí (Hendrych 2005). Lokality provázané s osobnostmi a významnými architektonickými památkami, s dochovanými pozůstatky mnoha období umožňující retrospektivní úvahu nad sledem událostí (Holtorf & Williams 2006).

Za architektonicky cenné mohou být považovány objekty spojené s životem šlechty (hrady, zámky, zříceniny, tvrze, letohrádky...), objekty sakrálního typu (kaple, kostely, kláštery, hřbitovy, sloupy, křížky, křížové a poutní cesty...), objekty navazující na cesty a dopravní uzly (hostince, hospice...), objekty hospodářské činnosti (sýpky, stodoly, dvory...), historická městská architektura (radnice, brány, opevnění...), technické památky, pozůstatky cest,

Obr. 7. Hrad Karlštejn na skalní ostrožně, nedaleko hlubokého údolí nivy Berounky ("Hrad Karlštejn" 2024).

Obr. 8. Hadriánův val, pozůstatek hraničního opevnění v krajině, Velká Británie (Mitchell et al. 2009).

objekty pro bydlení a objekty zahradní architektury (Kupka 2010).

Jak již bylo zmíněno, krajina má schopnost mnohé uchovat. Připomíná předešlá období a umožňuje jejich pochopení. Zaznamenává počátky dějin a nese v sobě informace o historických událostech, příběhy o narození a životech velikých osobností, o vzniku významných děl (Vorel & Kupka 2011). Je proto jasné, že vedle vizuálně patrných dochovaných struktur nese také nehmotné hodnoty, které zachovávají symbolickou podstatu kulturního vývoje, zapečetěnou část dějin.

Přestože tato místa bývají doprovázena upomínkami ve formě památníků či pomníků, jejich význam mnohdy sahá hlouběji, než je fyzické memento schopné vyjádřit. Pojmy umělecké, kulturní či náboženské dědictví, historická osobitost a identita naznačují existenci kolektivní paměti krajiny. Tedy míst s hlubším duchovním významem a nehmotnou hodnotou, těmto místům v historii vtisknutou (Kupka 2010).

3.3.1 MÍSTA BÁJÍ A POVĚSTÍ, KRAJINY MÝTŮ A LEGEND

K těmto asociativním krajinám neodmyslitelně patří mytologie, pověsti a nejstarší počátky dějin. Propletení s příběhy historických kronik vykazuje mnoho míst českých krajů. Typickým příkladem je jedna z nejstarších legend popisující památnou horu Říp jako první místo, kde se usadil praotec Čech se skupinou prvních Slovanů. Vrchol Řípu, ve 12. století doplněný

románskou rotundou sv. Jiří a sv. Vojtěcha, se stal důležitým orientačním bodem v krajině. Jeho význam tehdy spočíval v nalezení domova a útočiště, později, v době národního obrození, v nalezení inspirace a národního symbolu. Podobně silnou tematikou oplývá hora Blaník, kde se, dle legendy z 15. století, ukrývá v hlubokém spánku vojsko blanických rytířů. A ve chvíli, kdy se česká vlast ocitne v největší tísní, zazelená se suchý dub na Blaníku, rytíři se probudí a spolu se svatým Václavem vyjedou národu na pomoc (Kupka 2010). Dalším příkladem je památné místo na královském poli ve vsi Stadice, odkud byl k českému trůnu kněžnou Libuší povolán Přemysl Oráč. Takových lokalit je na území Čech nespočet: zřícenina Tetín, hradiště Libušín, město Kouřim, město Praha, Vyšehrad aj. Patří sem také keltská a slovanská hradiště, například Mikulčice či Pohansko. Většinou jsou také doplněny konkrétními objekty, prvky nebo jen jejich pozůstatky (kříže, kostely, hrady, stromy, studánky). Mohou být dokreslovány i krajinnými celky (kopci, propastmi, stráněmi). Všechna tato místa pojednávají o skrytých tajemstvích a výjimečné „kouzelné“ moci, která je i v současnosti inspirací mnohým umělcům (Kupka 2009).

3.3.2 KRAJINY VÝZNAMNÝCH HISTORICKÝCH UDÁLOSTÍ

Památná místa jednoznačně vznikají i v souvislosti významných historických událostí. Jsou jimi konkrétně krajiny bitev, které nezahrnovaly plánovaný koncept, ale jejich historický vzhled si

Obr. 9. Hora Říp v Českém středohoří, národní kulturní památka (Vorel & Kupka 2011).

Obr. 10. Identity Memorial to the Coll and Gress Land Raiders at Gress Source (Moore & Whelan 2007).

zachovává svůj význam (Chodějovská et al. 2015). Příkladem memorální krajiny bojišť je Bílá hora, Chlumeč, Slavkov, Lipany aj.

Je evidentní, že ve všech uvedených případech není podstatný pouze samotný bod události (vystoupení, seznámení, objevení, bitva...), ale také krajina kolem něj. Památná místa neodmyslitelně patří k naší národní identitě a tvoří významný znak historické charakteristiky krajiny (Kupka 2010).

3.3.3 KRAJINY POUTNÍ

Speciální význam se pojí s cestami a místy, které zaznamenaly podstatný moment duchovních dějin. Sakrální komplexy neboli komponovaná krajina poutních míst, to je krajina protkaná poutními cestami, často dlouhými mnoho kilometrů. Bývají spojované s řadou legend, tradic a historických zpráv. Dochované písemné a grafické prameny potvrzují, že vznikaly v místech významných orientačních bodů, vysoce exponovaných jak z hlediska komunikačního, tak kompozičního, daného vyhlídkami, pahorkatinami a kopci (Chodějovská et al. 2015).

Putování na posvátná místa bylo odjakživa projevem zbožnosti. Motivací pro tuto činnost mohla být touha zúčastnit se obřadu, vykonávat modlitbu, přijímat svátosti, uctívat svatá místa, dosáhnout určitých mravních cílů či proměnit svůj dosavadní život (Sadibekova et al. 2021). Proces putování symbolizoval pátrání po stopách Vykupitele, v momentech sebereflexe přinášel pokání

a stal se přípravou na očistu srdce i duše věřícího. Křesťané odedávna směřovali na místa dotčená životem Ježíše Krista či k ostatkům apoštolů a svatořečených (Kupka 2010). Tento typ komponovaných krajin sahá původem již do středověku, kdy putování zahrnovalo cestování do značně vzdálených a všeobecně známých duchovních center, tehdy především do Svaté země, Říma a Santiaga de Compostela (Duda 2018). Největší změny v kontextu poutní krajiny však nastoupily mezi polovinou 17. a koncem 18. století, kdy se v českých zemích rozmohlo barokní poutnictví. Fenomén spojený s kulturně sociální změnou, s duchovním vývojem a především mariánskou vírou, která se promítla do podoby české krajiny (Kupka 2010). S příchodem baroka vznikaly v krajině nové sakrální stavby a mnohé chátrající byly obnoveny (Rája et al. 2017). Začaly se objevovat sloupky, křížky, boží muka, zastavení křížových cest, plastiky světců, kaple i léčivé prameny a byly zasvěcovány českým patronům, světcům, především však Panně Marii. Udaly místům nový význam a předpověděly vznik poutních cest k jejich propojení (Kupka 2010). Poutníci tak putovali z daleka, aby navštívili v krajině rozptýlenou drobnou architekturu, ale i významné kostely a katedrály (Horák et al. 2015). Také obyčejný člověk, barokní poddaný, měl výjimečnou možnost na moment zapomenout své strasti a podívat se za hranice svého kraje. Dlouhá procesí, tvořená církevními společenstvími, zpěv a modlitby v průvodu, se staly důležitou součástí života katolického lidu. Široký zájem o daleké putování vedl k rozšíření „turistiky“ a následnému

Obr. 11. Krajina v okolí poutního místa, Římov, krajinná památková zóna (Kupka 2010).

Obr. 12. Poutní cesta do Hájků, třetí kaple v ulici U Ladronky za oplocením rodinné zahrady (Bělová & Kalašová 2016).

hospodářskému rozkvětu cílových lokalit. Nově byla poutní místa propojována s okolními sídly, kolem cest vznikaly hostince a špitály (Kupka 2010). Poutní a pašijové cesty svým umístěním důmyslně využívaly možnosti prostoru. V krajině osách se záměrnou koncepcí vytvářely propletenou cestní síť s vegetačním doprovodem a symbolickým programem. V českých krajích takové cesty vedou směrem k poutním kostelům, pramenům, horám a velkým duchovním centrům (Kupka 2010).

Příkladem vrcholného počínu mezi sakrálními komplexy je poutní cesta loretánských kaplí v areálu Římov či poutní cesta k osmiboké kapli Panny Marie Bolestné na Křížové hoře nedaleko Českého Krumlova (Chodějovská et al. 2015). Známým poutním místem je také soubor kaplí a dvojice kalvárií na Svatém Hostýně. Tomuto vrcholu dominuje barokní bazilika Nanebevzetí Panny Marie, která patří mezi nejvýznamnější mariánské poutní kostely na Moravě. Stezkami v krajině je napojen na řadu dalších poutních cílů, jako jsou Svatý Kopeček či Velehrad (Grunová & Pisca 2019). Za zmínku stojí také poutní cesta vedoucí z Prahy na severovýchod do Staré Boleslavi a na západ k Loretě v Hájků u Unhoště (Chodějovská et al. 2015). Je příkladem poutní cesty, která v současnosti není zcela dochována. Původně se jednalo o sérii dvaceti kaplí s jednotnou koncepcí nesoucí příběhy ze života Panny Marie a sv. Františka. Osm z nich se nacházelo na území pražského Břevnova a Vypichu, odkud trasa směřovala západně z města. Návaznost cesty však silně narušila stavba

nové silnice (Bělohorská, dříve císařská). Některé z těchto kaplí ocitly na soukromých pozemcích a následně byly zbourány. Proces tak vynechávala prvních sedm zastavení a dál se musela vydávat po silnici a na původní trasu se napojovala až za Vypichem. Dochované kaple jsou dnes obklopeny zástavbou či silničními sjezdy z pražského okruhu (Bělová & Kalašová 2016).

3.4 KRAJINA SPOJENÁ S VÝZNAMNOU OSOBNOSTÍ

Mnohé lokality mohou být významné odkazem na život historických osobností. Jsou jimi asociativní krajiny, zachovávající stopy jejich působení. Také mezi ně patří místa či sídla spojená s jejich životem nebo inspirující k tvorbě uměleckých děl. Fungují jako doklad, nenarušený krajinný obraz, zachycující podobu prostředí za života dané osobnosti, případně podobu, která byla v díle autorem zachycena. Mnohdy na těchto místech vznikají memoriální objekty, poukazující na podstatné hodnoty, které jsou součástí místního krajinného rázu a zaslouží si pozornost v podobě ochrany. Mohou jimi být dochované fyzické stopy, objekty, pomníky, památníky a náhrobky, dochovaná umělecká tvorba, místa pobytu a lokality odkazující na život či tvorbu či dochované autorské krajinné kompozice (Ehrlich et al. 2020). Vazby osobností na dané prostředí se projevují také v pojmenování oblastí a mají vliv na vznik turistických i rekreačních lokalit. Příklady názvů takovýchto krajin jsou: krajina

Obr. 14. František Kaván – Železné hory od Zlatého potoka v Třemošnici, 1895 ("Krajina v umění" 2009).

Karoliny Světlé v Podještědí, Smetanova Litomyšl, Máchův kraj, Jiráskův Hronov, kraj Oty Pavla (Kupka 2010). Podobně jsou na tom lokality provázané s postavami z významných literárních děl. Názorným příkladem je Babiččino údolí v Ratibořicích, které bylo v polovině 20. století prohlášeno za národní kulturní památku, stojí zde sousoší Babičky s vnučaty k připomínce stého výročí narození Boženy Němcové (Ehrlich et al. 2020).

Zasazení dějů literárních děl do pečlivě vykresleného krajinného prostředí a snaha o ztvárnění harmonie a neopakovatelnosti přírodních scénérií, tak vyústily ve vznik tzv. literární krajiny. Charakteristického a věrně známého prostředí, schopného vzbuzovat nostalgické pocity čtenářů poznamenaných obsahem těchto literárních děl (Tomášek 2016). K ještě dokonalejšímu pochopení důležitosti emocionálního napojení na okolní prostředí lze zmínit pojem sentimentální krajina, který je podstatný v souvislosti s výtvarnými uměleckými díly, přesněji krajino-malbou. Autoři, tzv. krajináři, ji využívali jako nástroj k vyjádření aktuálního rozpoložení, tedy proměny vztahu člověka k přírodě. V uměleckých ztvárněních přírodních témat se odjakživa zrcadlil lidský vztah k divoké krajině. V krajinomalbách je tak zachycena přeměna obavy a odporu v obdiv, později ve zvědavost a touhu po poznání a potřebu její existence. Konkrétně krajina Čech se stala silným námětem umělecké inspirace zejména konce 18. a počátku 19. století (Tomášek 2016). Zájem o ztvárnění námětů české krajiny proslavil České středohoří a České Švýcarsko, také úseky zemědělské krajiny Roudnicka, Litoměřicka,

Obr. 13. Antonín Chittussi - Údolí Chrudimky, malebné ztvárnění české krajiny, asi 1887 ("Sbírky NGP" 2024).

Českolipska, či kopcovité oblasti Krušných a Lužických hor. Rukopis malířů se postupně rozvolňoval, trendy v malířství se proměňovaly, ale námět přetrvával. Příkladem jsou krajiny, které se objevovaly v dílech, za nimiž stojí umělci: Julius Mařák, Antonín Slaviček, František Kaván, (Lacina & Halas 2015), také Antonín Chittussi, pro nějž je charakteristické údolí Chrudimky blízko rodného Ronova, Českomoravská vysočina či okolí Doubravky a prostředí Železných hor (Prahel & Beránková 2017), či Josef svým idylickým rukopisem zachycoval charakter české krajiny („Národní galerie Praha" 2020).

3.4.1 NAUČNÉ STEZKY

Ukázkou prostředí, které vypovídá o tvorbě významné osobnosti a stalo se dějištěm uměleckého díla, je například oblast Podještědí Karoliny Světlé. Rodné jméno autorky je Johana Rottová. Vyrůstala v Praze, kde se literárně projevovala již během školních let. K rodině docházel soukromý učitel Petr Mužák, který se později stal jejím manželem. Autorčin život silně poznamenala ztráta jediného dítěte, úmrtí tříměsíční dcerky Boženy, po němž se pravidelně vydávala do manželovy rodné vesnice Světlé pod Ještědem. Do prostředí, kde se duševně zotavovala, literárně rozvíjela, kam se v letních měsících opakovaně navracela. Pro svou tvorbu zvolila pseudonym Karolina Světlá podle jména vesnice, která pro ni znamenala útočiště, novou šanci a inspiraci v literárním životě. Svou náklonnost k tomuto kraji projevila

Obr. 15. Antonín Slaviček - U nás v Kameničkách, v blízkosti Volákova statku, asi 1904 ("Krajina v umění" 2009).

Obr. 16. Josef Mánes – Labská krajina, asi 1863 ("Krajina v umění" 2009).

pečlivým literárním zpracováním podještědských tradic, zvyklostí a pranostik („Po stopách Karoliny Světlé“ 2014).

Spolek Stopy v krajině v Podještědí vytvořil naučnou stezku, která spojuje Světlou pod Ještědem, Pláně pod Ještědem, Padouchov, Jiříčkov a přes Mazovu horku, Rozstání, Dolní Paseky a Hodku se navrací zpět do Světlé. Stezka navštěvuje místa, kde se odehrává děj povídek Lesní panna, Mladší bratr a Skalák či románu Kříž u potoka. Také ještědský vrchol, za života Karoliny Světlé ještě zahalený souvislým lesním porostem, je charakteristickým prostředím autorčina díla. Jako významný hraniční předěl, rozhraní mezi českým a německým územím, jako „strážce nejsevernějšího výběžku češství“, se objevuje ve Vesnickém románu. Do hlubokých ještědských lesů je zasazen také děj románu Frantína či povídek Hubička a Poslední poustevnice. Tato krajina byla mapována souběžně se vznikem typologie historické kulturní krajiny České republiky. Fungovala jako modelové území, na němž byla ověřována metoda vymezení těchto krajin. Následně napomohla specifikovat oblast identifikace znaků historické kulturní krajiny, ve vztahu k předmětu ochrany, konkrétně ve spojitosti s asociativní hodnotou – vztahem k významné osobnosti. Na základě rešerše, podrobného studia literárního díla a řady terénních průzkumů vznikla série map, které zachycují vztahy mezi dějišti románů a povídek Karoliny Světlé. Celková rozloha této historické kulturní krajiny v Libereckém kraji činí 5800 ha a zahrnuje 14 katastrálních území (Weber & Veith 2019).

Obr. 17. Světlá pod Ještědem, okres Liberec („Místopisný průvodce po České republice“ 2024).

Naučné stezky bývají běžným nástrojem pro připomenutí odkazu osobností na mnoha místech České republiky: stezka Karla Jaromíra Erbena u Kostelce nad Orlicí procházející místy, které si autor oblíbil. Také naučná stezka Otokara Březiny, mapující místa spojená s životem básníka, která vede z rodných Počátků do Jaroměřic nad Rokytnou, kde je pochován. Dále stezka Karla Čapka ve Staré Huti u Dobříše či stezka Konstantina Biebla ve Slavětíně.

Obr. 18. Stezka Karoliny Světlé v Podještědí (Weber & Veith 2019).

Příkladem místa vyzdvihující postavy literárních děl je Rychnov nad Kněžnou jakožto rodiště Karla Poláčka a místní městský vycházkový okruh Bylo nás pět. Také již zmíněné Babiččino údolí v Ratibořicích, jehož součástí je rovněž naučná stezka seznamující s životem Boženy Němcové a zároveň s faunou a flórou stejnojmenné národní přírodní rezervace. V naší krajině nepochybně existují stezky reflektující také život malířů a hudebních skladatelů. V Jihočeském kraji v Miloticích funguje Alšova stezka seznamující s historickými souvislostmi života Mikoláše Alše. Na Vysočině například Naučná stezka Po stopách Gustava Mahlera v Jihlavě, vytvořená v centru města při místech dotčených

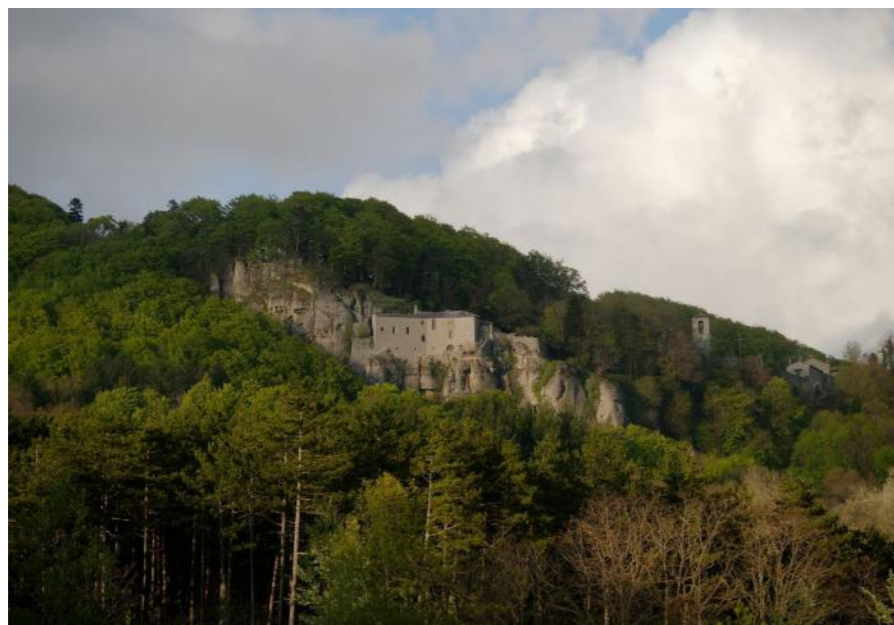
Obr. 19. Krajinářský park při Ratibořickém zámku, kterým prochází naučná stezka Babiččino údolí („Zámek Ratibořice“ 2024).

pobytem a životem tohoto hudebního skladatele. Inspirací pro vznik naučných tras může být i osobnost z pole lékařství či vědy, univerzitní půdy či politiky. Přípomínkou významného přírodovědce Johanna Gregora Mendela je Mendelova stezka v Brně. V Jihomoravském kraji vede Hodonínem Naučná stezka Po stopách T. G. Masaryka („Kompletní přehled naučných stezek v ČR“ 2024).

3.4.2 POUTNÍ CESTY

Další příklady lokalit vázaných na významnou osobnost se navrací k tématu poutních míst. Jde totiž o krajiny spojené s pozemským životem světců. V duchovním prostředí je využíváno podobného motivu stezky – poutní cesty.

Příkladem může být La Verna neboli svatá hora stigmat, vrch schovaný v lesích poblíž Florencie, který se stal místem silného duchovního významu. Svatý František se zde chořoval v samotě ukrývat k dlouhým modlitbám do skalních puklin. Během svého života se trápil myšlenkou Kristova utrpení a vroucně se toužil podílet na této oběti, obětovat se pro Krista tak, jako se Kristus obětoval pro něj. Toto místo nese příběh o zázračné účasti sv. Františka na Kristově ukřižování. Jeho duchovní bratři vypráví, že v roce 1224 zde v modlitbách František žádal Boha, aby mu dal pocítit na těle a na duši takovou bolest, kterou Ježíš vytrpěl na kříži, a aby pocítil na srdci tu nesmírnou míru lásky, která Kristu dala odvahu utrpení snést. Bůh Františka vyslyšel a nechal ho

Obr. 20. Poutní místo LaVerna, bazilika s klášterem vybudované na místě zjevení ("Františkáni" 2024).

procitnout tak vroucí láskou a natolik silnou bolestí, že v něm vzrostl žár zbožnosti a na moment se proměnil v Ježíše Krista. Bylo mu uděleno výsady důvěrného zjevení. Sám sebe spatřil přibitého na kříži, sám prožil onu bolest a lásku jako žhavý žár plamenné síly a sám okusil hloubku Kristových ran. Na svém pravém boku uviděl jako kopím propíchnuté krvácející zranění. Stal se tak novým člověkem vyznamenaným zázrakem a na svém těle nosil znaky Ukřižovaného, ona stigmata (Kybal 2006). Toto místo je jednou ze zastávek pouti po stopách svatého Františka.

Neméně významné je prostředí města Assisi, se kterým je svatý František neoddelitelně spjat. Městu v zeleném srdci regionu Umbrie dominuje rozlehlý chrámový komplex, vybudovaný na počest života tohoto světce. Patří mezi nejvýznamnější poutní místa křesťanského světa. Středobodem prostoru je místo posledního odpočinku svatého Františka, bazilika San Francesco (Giandomenico 2000).

3.4.3 ODKAZY V ZELENÍ

Další možná forma odkazu má podobu krajinné dominanty. Příběh o jednom výjimečném dominantním hraničním dubu se traduje již od doby vlády Karla IV. Pověst vypráví, že si císař oblíbil mohutný kmen stromu v lesích poblíž Karlštejna a rád k němu chodil sedávat. Dub už na místě nestojí a pověst neuvádí, kdy padnul či byl pokácen. Nedaleko však vyrostl dub o něco mladší a v jeho blízkosti vzniklo památné místo (Hrušková 2011).

Další příklady uvádějí pamětní stromy připomínající významné osoby. Výtvarníky, skladatele, učitele, politiky i literární autory, na jejichž památku, ku příležitosti události, výročí či upomínky úmrtí byly vysazeny dlouhověké solitéry. Příkladnými exempláři jsou tzv. Švehlovy lípy. Velkolisté lípy vysazované jako projev prvorepublikové úcty během 30. let 20. století ku příležitosti 60. narozenin ministerského předsedy, který se evidentně těšil velké přízni lidu (Hoskovec 2020). Dále Vlášnická lípa nedaleko Tábora, jejíž stáří bylo odhadnuto na 500–600 let. Lípa byla údajně vysazena v roce upálení Jana Husa. Proto se jí přezdívá Husova lípa („Město Tábor" 2011). V neposlední řadě také Svatováclavský dub na návsi ve Stochově. Pověst říká, že jej zde po Václavově narození vysadila svatá Ludmila. Přestože je dub pravděpodobně o několik století mladší, patří k nejvýznamnějším památným stromům České republiky (Vančurová 2018).

Následující příklad neuvádí odkaz pouze v solitérní dominantě, ale v celém souboru vysazených stromů. Jedná se o stromořadí vedoucí podél Královské zahrady Pražského hradu, alej Václava Havla, patrnou původně již na mapách stabilního katastru (1842) či na mapách Hertegova plánu (1791). Během své existence byla narušena procesem bourání barokního hradebního opevnění, na základě kterého vznikla ulice Mariánské hradby. Znovuzaložení aleje ve stejné pozici inicioval Václav Havel a sám se účastnil výsadby. Od té doby nese alej jeho jméno. Zajímavá je křížením tří komunikačních linií – pěší, automobilové a tramvajové trasy,

Obr. 21. Průhled alejí Václava Havla, stromořadí lemující tramvajový pás ("Alej roku 2017" 2024).

Obr. 22. Hukvaldská obora ("Informační centrum Hukvaldy" 2024).

přičemž všechny tyto provozy oddělují lipová stromořadí. Výsledkem je třířadá alej, jejíž úsek začíná poblíž Písecké brány při vstupu do parku Chotkovy sady a pokračuje asi 400 metrů západním směrem (Hendrych et al. 2018).

Mnohdy se krajinné celky vážou k osobnostem, aniž by jim byl odkázán konkrétní vegetační prvek. Lokalita sama nevyvratitelně patří k oné osobě a jasně vypovídá o díle. Je tomu tak třeba v případě Hukvald a Leoše Janáčka. Hukvaldy pro tohoto autora představovaly místo bezpečného útočiště a nekonečné inspirace. Odkaz jeho osobnosti bude navždy uchován v bukových lesích hukvaldské obory, které si tak oblíbil (Hrušková 2011).

Na základě dosud uvedených příkladů lze vyvodit souhrn možných vyjádření odkazu osobnosti v krajině a tím i způsob tvorby upomínek nově vznikajících. Je jím umístění památníků, pomníků, memoriálních objektů či kombinace těchto prvků v krajině. Zvýraznění pozůstalých prvků či jejich torz, také rekonstrukce poukazující na zaniklé soubory a umístění drobné architektury. Vyjádření úcty umístěním uměleckého díla do krajiny, např. formou land artu s dodatečným libretem, vysvětlujícím souvislosti, myšlenku díla a vazbu na onu osobnost. Tvorba tras, stezek, okružních areálů drobného i krajinného měřítka, případně kombinace s edukačním materiálem v podobě informačních tabulí. Výsadba solitérní i skupinové, příp. alejové zeleně.

3.5 „KRAJINA BŘEVNOVSKÉHO KLÁŠTERA“

Pro projektovou část diplomové práce bylo vybráno území v těsné blízkosti Břevnovského kláštera v Praze. Jedná se o lokalitu historicky i kulturně významnou, provázanou s poutní tematikou a s řadou významných osobností. A právě z tohoto důvodu doposud postupoval text tímto směrem, aby byly ve vazbě k tématu práce obsaženy veškeré okruhy podstatné pro toto místo. Následující část si klade za cíl objasnění souvislostí vzniku břevnovského arcidiocésu a představení osobností klíčových pro vývoj této lokality, symbolizujících tři pilíře, na kterých byl klášter vybudován.

3.5.1 BŘEVNOVSKÝ KLÁŠTER

Název Břevnov patrně pochází z období raného středověku, kdy území obklopovaly husté lesy. Tehdy bylo pojmenování odvozeno buď od místa, kde se shromažďovalo či těžilo dřevo ke stavbě Pražského hradu, nebo od první osady, která byla vystavěna výhradně ze dřeva. Původ jména této obce vysvětluje také Legenda o jelenovi a ležícím břevně, která je nejstarší zmínkou o Břevnovském klášteře. Podle legendy se roku 993 vydal český kníže Boleslav II. s druhým pražským biskupem Vojtěchem do lesů na lov. K oběma předchozí noci promluvil ve snu Boží hlas a vnukl jim myšlenku založit klášter a uvést v něj řád sv. Benedikta (Bělová & Kalašová 2016). Setkali se tehdy u pramene potoka Brusnice a v souhře světských i duchovních záměrů došli ke společnému úmyslu založit právě na tomto místě první mužský benediktinský klášter (Hořínková & Vilgusová 2004).

Existenci nejstaršího pražského kostela, zasvěceného řádovému patronu sv. Benediktovi, však spolehlivěji dokládá údaj datovaná do roku 1045, kdy objekt obdržel ostatky blahoslaveného Vintíře (také Gunthera) (Mádl 2017). Proslulého poustevníka, bratrance císaře Jindřicha II., který se vzdal veškerého svého majetku ve prospěch blízkého kláštera a vedl skromný život v šumavských lesích (Beránek 2006). Jeho tělo bylo v Břevnově uloženo před oltářem sv. Štěpána v jižní boční lodi tehdejší trojlodní románské stavby. Na základě této původně opatské gotické stavby později začal vznikat klášterní kostel. V druhé polovině 13. století provedli benediktini s opatem Martinem částečnou renovaci gotického kostela a nově jej zasvětili sv. Vojtěchu a patronům Bonifáci a Alexejovi (Mádl 2017). Roku 1262 získal klášter darem od krále Přemysla II. část ramene mučednice sv. Markéty, patronky

dobré úrody a žní, a poprvé se tak přiblížil ke svému současnému patrociniu (Bělová & Kalašová 2016). Tato relikvie byla původně uložena v katedrále sv. Víta. V létě toho roku však nastalo dlouhé období sucha. Tehdejší pražský biskup Jan III. uspořádal průvod s ostatky sv. Markéty z katedrály do Břevnova, v jehož závěru se spustil vydatný déšť (Beránek 2006). Proto byly ostatky ponechány v klášterním kostele, kterému postupně lid začal přezdívat „u svaté Markéty“ („Svatá Markéta Antiochijská“ 2023).

Počátkem 14. století prošel klášter razantní přestavbou. Rozšířený opatský chrám nově disponoval pětibokým presbytářem a získal asymetrický čtyřlodní půdorys se dvěma bočními loděmi (Mádl 2017). Během 13. století patřil klášter mezi čtveřici českých nejvýznamnějších duchovních institucí a tuto pozici si uchoval až do husitských válek (Bělová & Kalašová 2016). Na jaře roku 1420 byl klášter vydrancován husitským vojskem. Husité vážně poškodili stavbu kostela a zbytek kláštera zůstal vypálen, a tak bratři benediktini museli přesídlit do dalekého Broumova. Navázali zde spojenectví s místním řádem, a vznikl tak známý Břevnovsko-broumovský klášter. Relikvie světců se povedlo před válkami bezpečně ukrýt v augustiánském klášteře a odtud převézt do Broumova, ostatky sv. Vintíře však při této operaci zdroje nezmiňují („Svatá Markéta Antiochijská“ 2023).

Z následujícího období se nedochovalo příliš informací, a z toho důvodu jsou konkrétní data od poloviny 15. do konce 17. století poněkud nejasná. Přemístění ostatků sv. Markéty je doloženo písemně až k roku 1461. Samotné zasvěcení z listin vyplývá mezi roky 1590 a 1603 v souvislosti s pravidelným konáním výročních poutí. Přesné datum však není známo. Proběhlo patrně jako krok vstříc lidové zbožnosti a vyjádření úcty ostatku světice. Zasvěcení sv. Markétě řešilo také skutečnost, že odkaz dosavadních patronů pomalu upadal v zapomnění. Právě lidská obliba světice a každoročně konané poutě přinesly klášteru opět vyšší popularitu („Svatá Markéta Antiochijská“ 2023).

Počátkem 17. století byl klášter znovu obnovován s finanční pomocí císaře Rudolfa II. Břevnov tehdy představoval místo občerstvení a zastavení důležitých procesí, která směřovala ke královskému městu, a stal se bodem setkání mnoha významných osobností. Pozice v bezprostřední blízkosti Pražského hradu sice znamenala pro Břevnov větší prosperitu, realita existence za městskými hradbami přinášela jistá úskalí. Blízkost panovnického sídla přinesla obci osud pravidelně pleněného území, kdy byl

Břevnov několikrát vypálen. Veškeré vojenské operace postupující ze západu k Praze zde způsobily ohromné škody. Roku 1620, po bitvě na Bílé hoře, klášter kompletně vyplenilo císařské vojsko. Opravy napáchaných škod pomohl následně financovat císař Ferdinand II.

Následně, během třicetileté války, byl kostel opět zpustošen. Další škody způsobily morové rány. Období oddechu pro klášter nastalo v druhé polovině 17. století, kdy opat Tomáš Sartorius přistoupil k potřebným opravám. Zahájil tehdy stavbu nových budov a pátrání po ostatcích sv. Vintíře. V létě roku 1678 zachvátil nový klášterní konvent s kostelem rozsáhlý požár, který si vyžádal několik dalších let oprav (Bělová & Kalašová 2016).

Současná podoba baziliky sv. Markéty z Antiochie byla zhotovena na počátku 18. století. Tuto radikální proměnu inicioval Sartoriův nástupce, otec Otmar Daniel Zinke. Proces začal vyklízením sutě, nákupem náradí a stavebních materiálů roku 1701. Původně byl k vytvoření nových plánů zjednan architekt Pavel Ignác Bayer. S jeho návrhy však otec Otmar nerezonoval, a proto na Bayerovo místo dosadil uznávaného architekta Kryštofa Dientzenhofera. Bavorského barokního umělce usazeného v Praze, jehož služby si mohli ověřit už pražští jezuité při stavbě malostranského kostela sv. Mikuláše. Kryštof byl následně jmenován hlavním opatským stavitelem se stálým platem a práce započaly pod jeho vedením (Mádl 2017). Roku 1716 se k přestavbě kláštera přidal také jeho syn Kilián Ignác, který v ní pokračoval do 40. let a věnoval se mimo jiné i návrhu a založení klášterní zahrady. Vznikl kostel, nový konvent a prelatura. Ve 20. letech 18. století byl v zahradě v místě onoho setkání Boleslava a Vojtěcha postaven letohrádek a u pramene potoka Brusnice vybudována studánka. V rámci této přestavby došlo také k vyrovnání původně silně svažitého terénu (Hořínková & Vilgusová 2004). Na přestavbě a výzdobě kláštera se tehdy podílel také Petr Brandl, Václav Vavřinec Reiner, Matěj Václav Jäckel a řada dalších uznávaných umělců (Beránek 2006).

Válečné události poloviny 18. století překvapivě klášter příliš nepoznamenaly. Rozvíjel se kulturně i hospodářsky, jako centrum intelektu a vzdělanosti působil i v 19. století (Bělová & Kalašová 2016). Následovalo však nesnadné období. Vlivem pozemkové reformy první republiky přišel klášter asi o třetinu původní výměry pozemků. Nepochybně i doba nacismu a náboženská perzekuce znamenala další útrapy (Beránek 2006). Těžkou změnou pro

fungování kláštera bylo oddělení od broumovské odnože. Komunita tamních mnichů byla v rámci poválečného odsunu nucena odejít do německého Rohru (Bělová & Kalašová 2016). Roku 1950 činnost kláštera přerušila Státní bezpečnost násilnou „akcí K“, tehdy mířenou proti mužským řádům, která se vyvinula v likvidaci klášterů. Znamenala totální devastaci historických hodnot, památek a budov (Bernatt-Reszczyńska 2019). Zabavený klášter dál fungoval jako sídlo vojenské posádky. Sídli zde Státní ústřední archiv Ministerstva vnitra a maskérna agentů StB pod krycím názvem „Montážní ústav“ pro sledování

pohybu cizinců. Komplex kláštera za dob komunismu silně zchátral. Klášterní zahrada, tou dobou v péči podniku Sadů, lesů a zahradnictví, zpustla, zarostla, zdi se rozpadaly, terasy bortily, letohrádek i studánka skončily v ruinách (Hořínková & Vilgusová 2004). Za okupace byl klášter centrem osvětové činnosti. K tvorbě publikací se zde scházel Jan Zahradníček, František Halas, Jan Patočka a další (Beránek 2006). Klášter byl benediktinům vrácen po pádu komunistického režimu. K obnovení staveb a návratu benediktinů došlo roku 1990 a o rok později byl zařazen na seznam národních kulturních

památek České republiky. Ku příležitosti oslav tisíce let od založení bylo roku 1993 břevnovské opatství povýšeno na arcidiocézi, načež byly vypracovány plány na dílčí etapy nezbytných oprav a klášter vstoupil do období postupných rekonstrukcí (Bělová & Kalašová 2016). Břevnovský klášter dodnes oplývá významem nejen duchovním, ale také uměleckým a kulturním. Úcta k zakladateli Vojtěchu, ke sv. Markétěmnoha dalším světcům inspirovala řadu farností a benediktinských klášterů v zemích Koruny české (Beránek 2006).

Obr. 23. Úsek mědirytu Břevnovského kláštera, Antonín Pucherna a Jan Berka 1799 ("Sbírký NGP" 2024).

Obr. 24. Rytina portrétu svaté Markéty Antiochijské s drakem, upraveno ("Antiques postages" 2024).

3.5.2 SVATÁ MARKÉTA

Život sv. Markéty sehrál významnou roli v historii duchovního písemnictví. O jejím putovní vyprávění mnoho pramenů, mimo jiné také svatomarkétská legenda. Uvádí, že se kolem roku 290 narodila do pohanské rodiny v Antiochii a brzy v dětství přišla o matku. Její otec, pohanský velekněz, po ztrátě ženy poslal dceru na výchovu k pěstounce. Markéta tak vyrůstala na venkovském statku s chůvou, která byla tajnou křesťankou v pohanském světě. Markéta brzy objevila víru v Krista, a jakmile dospěla, nechala se pokřtít a učinila slib panenství („Svatá Markéta Antiochijská“ 2023).

Když se na žádost otce vrátila domů, brzy zjistil, že dcera konvertovala, velmi se hněval. Rozlíčený se jí zřekl, poslal ji opět na venkov a hrozil, že pokud se nerozmyslí, vydá ji do otroctví. Markéta, zraněná a zavržená vlastním otcem, se vrátila na venkov, ve víře však vytrvávala. Jednoho dne pásala ovce, když kolem projížděl prefekt Olibrius. Okouzlen jejím půvabem si nechal Markétu přivolat do sídla a nabídnul jí stát se jeho ženou. Markéta však odmítla, nebyla ochotna vzdát se své víry a čistoty. Prohlásila, že za chotě svého srdce si zvolila Krista. Odmítnutý Olibrius se velmi urazil. Překvapený dívčinou vírou v jednoho Boha začal Markétě vyhrožovat, a když nepolevila, nařídil ji zbičovat, mučit a uvrhnout do vězení (Keller & Gruyter 1990).

Statečná Markéta se ustavičně modlila, mezi trýzněním promlouvala k Bohu a její rány se zázrakem do dalšího rána hojily. Stále odmítala zřeknout se Krista, promlouvala také k lidem, kteří se na ní provinili a k těm, kteří její utrpení sledovali. Byla mučena ohněm, věšena na skřípec, svázaná hozena do vody. Všechny rány však ustála a postavila se na nohy se slovy o Kristu na rtech. V cele se jí údajně zjevil ďábel v podobě děsivého draka, který ji nabádal, aby se vzdala. Odhodlaná Markéta ho však zapudila svou silnou vůlí

a znamením kříže. Olibrius, bezradný z neporazitelné mučednice, nakonec nařídil, aby Markétu sťali. Stalo se tak během letního dne. Před smrtí pozdvihla oči k nebi a prosila Boha, aby odpustil těm, kteří ji trápili, a pomohl všem, kteří si na ni kdy vzpomenou. Když modlitbu dokončila, ozval se z nebe hlas, který vyslyšel její prosby a pozval ji do bran nebeských, do země věčného odpočinku („Svatá Markéta Antiochijská“ 2023).

Markéta, také Margarita, znamená perla, proto bývá zobrazována s perlovým náhrdelníkem, který je rovněž připomínkou její čistoty. Obvykle jí bývá do pravé ruky vložen kříž, do druhé ruky řetěz s drakem, který jí leží u nohou. Dalšími jejími atributy jsou: koruna, meč, kniha, pochodeň, palmová ratolest, obilné klasy či srp. Byl jí zasvěcen kostel např. v Hlučíně, Havířově, Golčově Jeníkově, Novém Bydžově a v Jaroměři.

3.5.3 SVATÝ VOJTĚCH

Vojtěch se narodil kolem roku 955 do šlechtického rodu Slavníkovců v Libici nad Cidlinou. Jeho otec byl ušlechtilý a čestný muž, známý pro svou zbožnost a lásku ke spravedlnosti. Vojtěchova matka nebyla jiná. S mužem víru sdílela, a spolu tak vedli syna k dobrým mravům (Leighton 2023). V mládí chlapce postihla těžká nemoc a rodiče jej vevroucích modlitbách přislíbili ke službě Bohu. Jakmile se zotavil, bylo rozhodnuto, že jej čeká duchovní cesta. Vydal se studovat do katedrální školy v Magdeburku, kde působili mimo jiné také benediktini z nedalekého kláštera v Klosterbergu. Lze se domnívat, že zde přišel poprvé do kontaktu s benediktinským řádem. Vzdělával se pod vedením učitele Okrika, byl biřmován arcibiskupem Adalbertem a následně přijal podjáhenské svěcení. Lektor Ostrič opustil v roce 981 univerzitní školu, o pár měsíců později zemřel Vojtěchův otec i arcibiskup Adalbert, což přimělo Vojtěcha k návratu do rodné vlasti („Svatý Vojtěch a založení Břevnovského kláštera“ 2023).

V Praze se stal roku 992 jáhnem prvního pražského biskupa Dětmara a brzy po kněžském svěcení také členem svatovítské kapituly. Následujícího roku byl zvolen pražským biskupem. Pražské biskupy tehdy sice mohla volit domácí kapitula, aby však Vojtěch mohl hodnost plnohodnotně převzít, byla kromě biskupského svěcení nutná také investitura panovníka, konkrétně Boleslava II. („Svatý Vojtěch a založení Břevnovského klášteřa“ 2023). Odešel tedy k investituře do Itálie, kde se mu podařilo navázat výborné styky. Během pobytu ve Veroně osobně poznal např. císaře Svaté říše římské Otu III., který se stal jeho osobním příznivcem a dobrým přítelem. Po návratu do Čech se svého úřadu ujal tak energicky, že se jeho snaha o christianizaci velmi rychle setkala s odporem aristokracie i domácího duchovní prostředí. Aktivně projevoval nesouhlas s otrokářstvím. Upozorňoval také na neřesti v církevním prostředí, zavrhoval polygamiu, pohanské obyčeje a slovy bojoval proti hříchu lidskému. Činil tak ve své rodné zemi, na Moravě a v pohanských krajích Boleslavovy říše. Narazil však na takové nepochopení duchovního i světského lidu, že zklamaný a odsouzený nespravedlivou nenávistí byl nucen opustit vlastní diecézi. Kritikou obchodu se zajatci proti sobě popudil samotného knížete Boleslava, čímž se vyostřil už dlouho hnusající spor mezi Slavníkovci a Přemyslovci. Vojtěch se vydal do Říma, odhodlán podat rezignaci na svou pozici a zažádat papeže Jana XV. o odebrání berly (Holinka, Vilikovský 1935).

Na několik měsíců se tehdy usadil v Aventinském klášteři, kde také složil řeholní slib. Brzy však zemřel biskup Volkold, který v Praze nastoupil na Vojtěchovo místo v době jeho nepřítomnosti, a tak byl Vojtěch vyzván k návratu. Vojtěch po krátkém vyjednávání svolil a na žádost se vrátil. Přivedl s sebou dvanáct benediktinských mnichů, kterým v pražském Břevnově na znamení usmíření s vlastní a s knížetem Boleslavem založil první mužský klášter (Gerwing 2009). Přestože se

zdálo, že spory o obchodu s otroky utichly, zanedlouho se krize opět rozpoutala. Rostl počet nespokojených a frustrovaných předáků a Vojtěchův slábnoucí vliv byl patrný čím dál víc. Zloba vůči Vojtěchovi vyústila ve výhrůžky smrti jeho bratrům. Tehdy určil své nástupce a Čechy opět opustil, tentokrát natrvalo (Holinka, Vilikovský 1935).

Usadil se opět v Aventinu a byl zde zvolen převorem. Dalšího roku obdržel zprávu, že byla jeho rodná Libice přepadena a rod Slavníkovců vyvražděn. Hluboce zasažen touto tragédií učinil rozhodnutí a v červenci 996 odešel šířit křesťanskou víru pohanům (Gerwing 2009). Za svůj cíl si zvolil evangelizaci pobaltských zemí a divokého Pruska, které byly pověstné svou nenávistí vůči misionářům a odhodláním vzdorovat vlivům křesťanství. Ve společnosti dvou bratrů se vydal do polského Hnězda, odkud přes pruské hranice pokračoval k pobřeží Baltského moře. Misijní cesta se zdála úspěšná, Vojtěchovi se povedlo k víře obrátit skupinku pohanů. 23. dubna roku 997 při jednom z křtů však vstoupil do pohanské svatyně, byl přepaden a zemřel násilnou, mučednickou smrtí (Holinka, Vilikovský 1935).

Vojtěchova smrt vyvolala téměř okamžitě příval protestů a hluboký zájem o jeho pozemské činy, který se projevil vznikem hned několika životopisných děl. Na pokyn císaře Oty II. byl roku 999 svatořečen. Stal se jedním z patronů české země, polské církve a Uherska (Sosnovski 2013).

Vojtěch bývá vyobrazován s mitrou, berlou a náprsním křížem, jako biskup. Dále s knihou, kopím, sekerou nebo s dřevěným pádlem či také s orlem, který údajně střezil jeho neživé tělo („Svatý Vojtěch a založení Břevnovského klášteřa“ 2023). Kostely zasvěcené svatému Vojtěchu je dnes možné najít např. v Libicích, Českých Budějovicích, Havlíčkově Brodě a Příbrami.

Obr. 25. Rytina sochy svatého Vojtěcha, Ferdinand Maxmilián Brokoff, upraveno ("Muzeum Karlova mostu" 2024).

3.5.4 KRYŠTOF A KILIÁN IGNÁC DIENTZENHOFEROVÉ

Dientzenhoferové byli rodinou velkých stavitelů 17. století pocházející původně z usedlosti Dienzenhof poblíž městečka Bad Feilnbach. Kryštof se narodil roku 1655 na statku Gugghof v Horním Bavorsku. Byl pátým z osmi dětí Georga a Barbary Dientzenhoferových. V nedaleké obci Flintsbach byl brzy pokřtěn a se sourozenci zde chodil do školy. Jelikož se otci hospodaření na statku příliš nedařilo, dva starší bratři Georg a Wolfgang se sestrou Annou se kolem roku 1665 vydali z domu za zednickou prací. Kryštof sourozence na cestě doprovázel. Uplatnění našli v Pasově, při dostavbě katedrály sv. Štěpána. Zde se údajně Kryštof během několika let vyučil stavbě. Rozsáhlá rekonstrukce pasovské katedrály byla bratrům Dientzenhoferovým výbornou školou zednictví i stavitelství a stala se počátkem jejich cesty do Prahy. Architektem tohoto biskupského chrámu byl Carlo Lurago, který s sebou vedl řadu špičkových řemeslníků. Bratři se v Pasově dozvěděli o stavebních příležitostech v královském městě a roku 1676 doputovali do Prahy (Dvořáček 2023).

Kryštof v Praze roku 1685 uzavřel sňatek s Annou Marií Aichbauerovou, ovdovělou ženou po Jiřím Aichbauerovi. Stal se tak nevlastním otcem dvou synů a spolumatělem domu na Malé Straně, kde se s novou rodinou usadil. Zanedlouho se narodila první dcera Kateřina, následně syn Kilián Ignác, Jindřich a druhá dcera Marie Anna. Roku 1687 složil mistrovské zkoušky a stal se členem zednického a kamenického cechu malostranského v Praze, což mu umožnilo založit si živnost. Jako „mladší mistr“ pracoval zpočátku pod vedením bratra Georga. O několik let později se vypracoval do pozice „staršího stavitele“ povolávaného k účasti ve stavebních komicích. Ve svých čtyřiceti letech zahájil první samostatnou realizaci – poutní areál v Chlumu svaté Máří. Následně se podílel na rozšíření kláštera a stavbě špitální kaple v Teplé, vytvořil návrhy svatyně sv. Máří Magdalény v Marseille, které kopíroval při stavbě kaple na Skalce u Mníšku pod Brdy, a vedl opevňovací práce v Chebu. Byl schopen provozovat stavební firmu, pronajímat si malostranskou cihelnu a vést několik staveb souběžně (Dvořáček 2023).

Následně zahájil práci na sérii realizací, jimiž se zasadil o radikální kompoziční inovaci na poli středoevropské barokní architektury (Cámara et al. 2015). Nově totiž začal uplatňovat originální syntézu půdorysného členění. Jeho osobitý koncept radikálně novátorských sakrálních staveb spočíval

v „*pronikání geometrických prostorových útvarů vztyčených nad půdorysem protínajících se oválů a kruhů*“. Takové pojetí je viditelné především „*v klenbách, u nichž je z prostupujících se oblých ploch vykrojen klenební útvar obvodovým půdorysem*“ (Dvořáček 2023). Výsledkem této ohromné vynalézavosti byla intenzivní dramaturgie prostorového vyjádření, konstrukční jasnost a akusticky kvalitní prostor stupňující úroveň prožitku pozorovatele (Cámara et al. 2015). Další geometrické principy těchto radikálních pronikových staveb, jako je plastičnost a fasády a prohýbavost pláště, jsou patrné na průčelí chrámu sv. Mikuláše na Malé straně. První etapy této stavby proběhly mezi lety 1703–1711 (Dvořáček 2023).

Roku 1709 byl Kryštof postaven před rozpracovaný projekt přestavby Břevnovského kláštera. Otmar Daniel Zinke jej dosadil na místo původního architekta Pavla Ignáce Bayera a nabídnul mu tak zakázku, která přerostla v celoživotní dílo pro něj i Kiliána Ignáce. Přestavba se konala ve dvou etapách mezi lety 1709–1716 a zahrnovala uplatnění všech zmíněných principů pronikavé architektury. Kostel sv. Markéty se tak stal nejrepresentativnější ukázkou českého barokního radikálního proudu. Mezitím Kryštof pokračoval k dostavbě komplexu pražské Lorety. Projekt realizoval spolu s Kiliánem, který stavbu nakonec převzal a honosné západní průčelí dokončil sám. Na základě smlouvy s Břevnovsko-broumovskými benediktiny se ujal také budování kláštera v Broumově a dohlížel na stavbu „*broumovské skupiny kostelů*“, přičemž se synem pracoval stále intenzivněji (Dvořáček 2023).

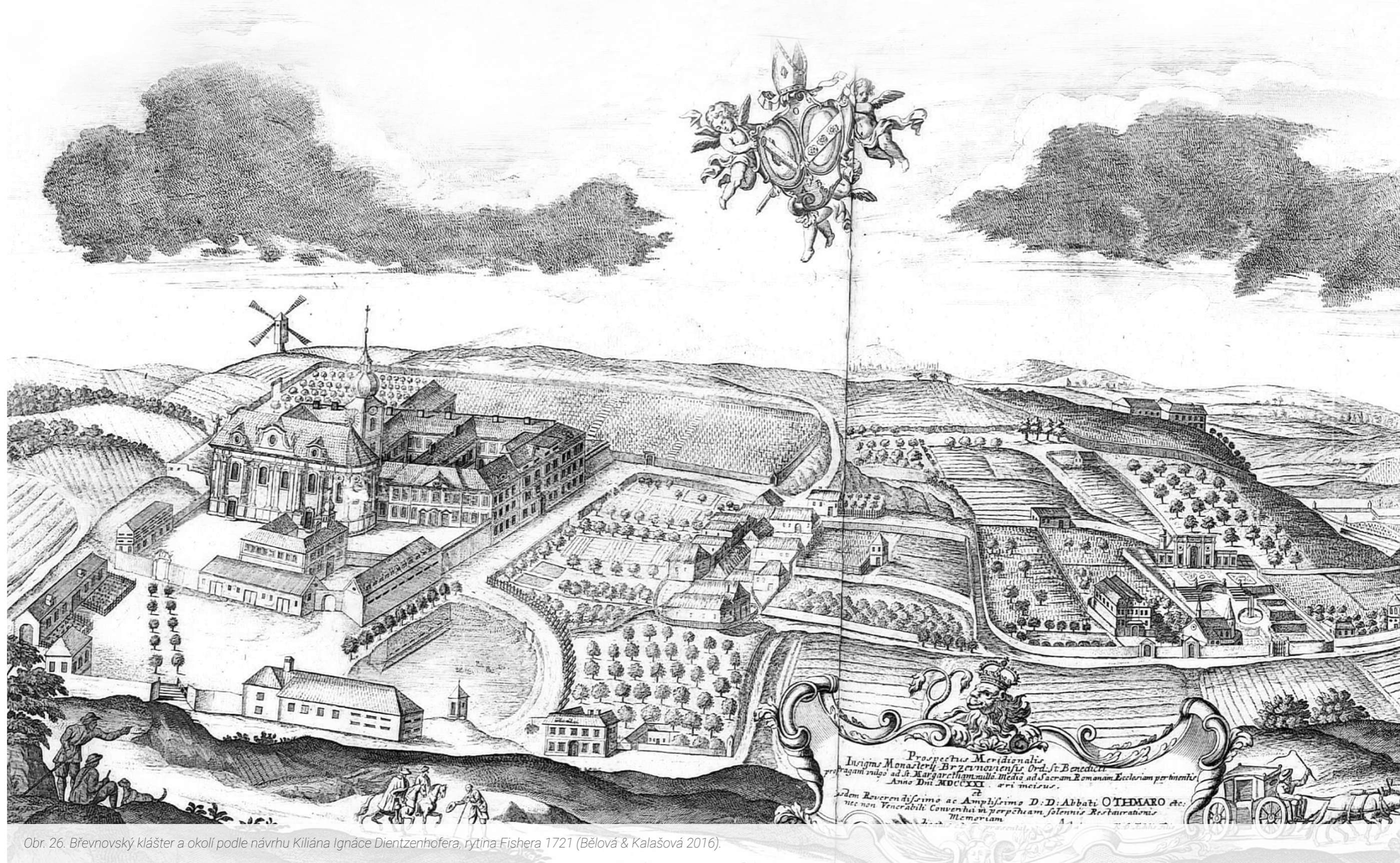
V lednu 1722 napsal testament, ve kterém rozdělil majetek mezi své děti, vlastní i nevlastní. Odkázal majetek převyšující hodnotu 20 000 zlatých. Na jaře téhož roku přijal nabídku na rozšíření kaple Narození Páně u hradčanských kapucínů. Stavbu však už nezahájil. Zemřel dvacátého června 1722, ve věku 67 let (Dvořáček 2023).

Zatímco Kryštof začínal na pozici nemajetného zednického učně bez potřebného vzdělání a domácího zázemí, Kiliánovi bylo dopřáno studium na malostranském gymnáziu, cest do ciziny a otcova mimořádného zájmu ve snaze jednou synovi živobytí předat. Fungující stavební firmu se zakázkami po otcově smrti Kilián plně převzal. Perfektně se od otce naučil kreslit návrhy, uzavírat smlouvy a vést stavbu. Poznal rovněž dobrou organizaci práce, vedení potřebných výkazů a komunikaci s pracovníky,

se kterými si stihl vybudovat vztah. Po otci získal také pozici dvorního architekta břevnovsko-broumovských benediktinů. Dál pokračoval v přestavbě Břevnovského kláštera, ve které pomáhal otci už od roku 1716. Dokončil zde stavbu prelatury a mnoha hospodářských budov (Dvořáček 2023).

Mimo klášter sv. Václava v Broumově a kostel sv. Markéty v Břevnově se podílel na stavbě kostela sv. Jana Nepomuckého na Hradčanech. Navrhoval barokní podobu kostela sv. Tomáše v Josefské ulici v Praze a kostel svaté Máří Magdaleny v Karlových Varech. Stal se autorem návrhu monumentálního kláštera ve Wahlstattu, novostavby kláštera s kostelem a nemocnicí na Slupi a kláštera na Sázavě. Kromě sakrálních staveb realizoval také přestavby obecních domů a postavil pro svou rodinu letohrádek s barokní zahradou na pražském Smíchově. Byl také architektem úpravy jezuitské koleje v Olomouci, Invalidovny v Karlíně, vily Portheimky na Smíchově a velmi mnoha dalších také v cizině (Dvořáček).

Kilián Ignác Dientzenhofer zemřel 18. prosince 1751 ve věku 62 let, rok po uzavření kupole sv. Mikuláše na Malé Straně. Zanechal po sobě 200 staveb (alespoň těch známých). Byl vynikajícím architektem a výjimečným umělcem ve svém oboru. Jeho díla dnes patří mezi nejvýznamnější barokní stavby Čech, Slezska, Polska a Bavorska, z čehož vyplývá, že se jeho tvorba významně podepsala na vývoji kulturní identity střední Evropy (Dvořáček 2023).

Obr. 26. Břevnovský klášter a okolí podle návrhu Kiliána Ignáce Dientzenhofera, rytina Fishera 1721 (Bělová & Kalašová 2016).

4.1 IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

NÁZEV ÚZEMÍ

Okolí Břevnovského kláštera směrem k dopravnímu uzlu na Vypichu (napojení Benediktínského arcidiecézního ústavu sv. Vojtěcha a sv. Markéty na Oboru Hvězda a Bílou horu).

VYMEZENÍ ÚZEMÍ

Řešené území nasedá na západní hranici komplexu benediktínského arcidiecézního ústavu sv. Vojtěcha. Je úzce sevřeno mezi objekty urbanizovaného okolí – z jihu frekventovanou silnicí ulice Bělohorské, ze západu dopravním uzlem na Vypichu a ze severu sportovními areály.

NADMOŘSKÁ VÝŠKA

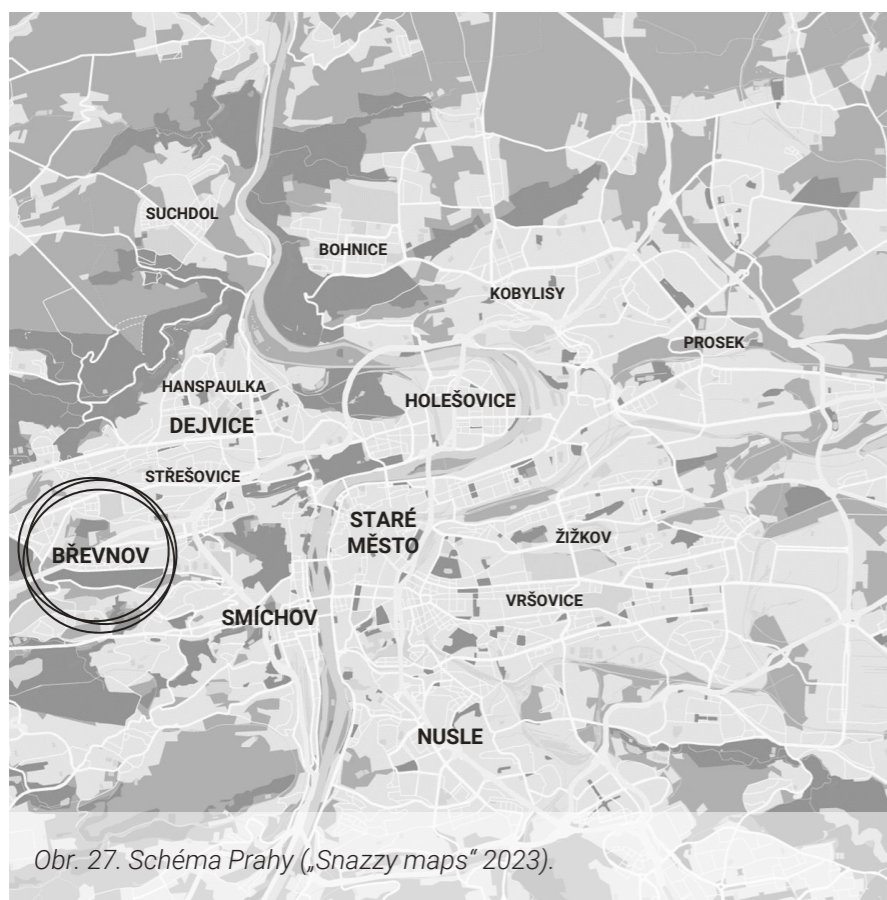
nejnižší bod 322 m n.m. ve východním cípu
nejvyšší bod 368 m n.m. v severozápadního výběžku

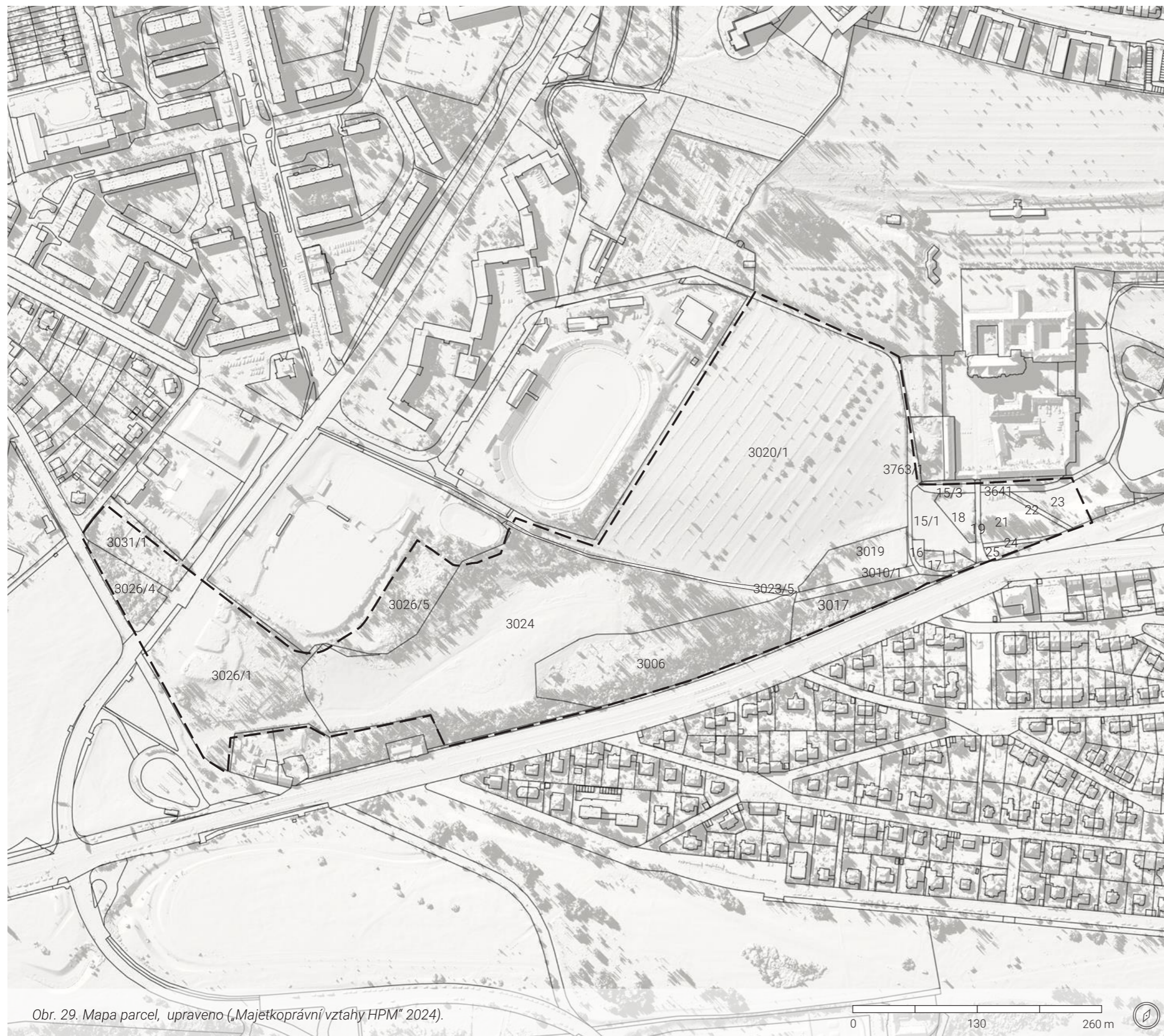
VÝMĚRA PLOCHY

~ 20 ha

KRAJ, OKRES, KATASTRÁLNÍ ÚZEMÍ

Praha, Hlavní město Praha, Břevnov

4.2 MAJETKOPRÁVNÍ VZTAHY

PARCELY V ŘEŠENÉM ÚZEMÍ

- 3031/1
- 3026/4
- 3026/1
- 3026/5
- 3024
- 3006
- 3023/5
- 3020/1
- 3019
- 3010/1
- 3017
- 3763/1
- 15/3
- 15/1
- 16
- 17
- 18
- 19
- 21
- 22
- 23
- 24
- 25
- 3641

(Majetkoprávní vztahy HPM 2023).

Obr. 29. Mapa parcel, upraveno („Majetkoprávní vztahy HPM“ 2024).

VLASTNICTVÍ POZEMKŮ

- hl. m. Praha včetně jím ovládaných subjektů
- ČR včetně státem ovládaných subjektů
- zbývající tuzemské právnické osoby

Obr. 30. Mapa vlastnictví pozemků, upraveno („Majetkoprávní vztahy HPM“ 2024).

4.3 ÚDAJE O SOULADU S ÚZEMNĚ PLÁNOVACÍ DOKUMENTACÍ

NÁVRHOVÉ HORIZONTY UVNITŘ ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ

ZP – PARKY, HISTORICKÉ ZAHRADY A HŘBITOVY

Záměrně založená městská zeleň, jejíž hlavní využití spočívá v rekreaci. Umožňuje založení pohřebišť a pietních míst. Přípustné využití vymezuje parky, zahrady, sady a vinice na rostlém terénu, plochy pro pohřbívání, urnové háje, rozptylové louky, drobné vodní plochy a pěší komunikace. V rámci podmíněně přípustného využití lze k uspokojení potřeb v souvislosti s hlavním a přípustným využitím umístit: komunikace účelové, technickou infrastrukturu, dětská hřiště, cyklistické a jezdecké stezky. Zahradní restaurace, amfiteátry, hvězdárny, rozhledny, kostely, modlitebny, nekrytá sportovní zařízení bez vybavenosti, drobnou zahradní architekturu, krematoria a obřadní síně, obchodní zařízení do plochy 200 m². Je možné zřizovat stavby pro provoz a údržbu a jiné stavby v souladu s hlavním a přípustným využitím. Pro podmíněně přípustné využití platí, že nesmí dojít k znehodnocení nebo ohrožení dotyčných pozemků. Změny probíhají za předpokladu, že není omezeno hlavní využití ploch v kategorii Krajinná a městská zeleň a Pěstební plochy ("Výkresy územního plánu" 2024).

ZMK – ZELEŇ MĚSTSKÁ A KRAJINNÁ

Hlavní využití představuje rekreační aktivity. Přípustné využití povoluje zakládání krajinné zeleně, skupinových, rozptýlených i liniových porostů dřevin i bylin, plochy i pásy zeleně a pobytové louky. Dále toleruje nekrytá hřiště s přírodním povrchem, bez doprovodných staveb, dětská hřiště, drobné vodní plochy, cyklistické a jezdecké stezky, pěší komunikace a drobnou zahradní architekturu. Podmíněně přípustné využití spočívá v umístování parkovacích a odstavných ploch, zahradních restaurací, hvězdáren, rozhleden, záchranných stanic pro živočichy. Umožněno je zřizování komunikací, technické infrastruktury, staveb pro řízení a provoz PID, vše pouze v souladu s hlavním a přípustným využitím ("Výkresy územního plánu" 2024).

PS – SADY, ZAHRADY A VINICE

Hlavní využití vymezuje plochy pro výsadbu ovocných dřevin. Přípustné je využití území, jako užitkové a okrasné zahrady, zřizování drobných vodních ploch, pěších a účelových komunikací sloužících stavbám a zařízením uspokojujícím potřeby ploch. Podmíněně přípustné je využití pro uspokojení potřeb v souvislosti s hlavním a přípustným využitím. Lze umístit technickou infrastrukturu, dětská hřiště, cyklistické stezky, komunikace pro vozidla, plošná zařízení dopravní

a technické infrastruktury, za prokázání, že zájem potřeby umístění převažuje nad ostatními veřejnými zájmy ("Výkresy územního plánu" 2024).

IZ – IZOLAČNÍ ZELEŇ

Hlavní využití představuje umístění zeleně s ochrannou funkcí, oddělovací plochy technické a dopravní infrastruktury od ploch jiných. Přípouští se vysazování dřevin a travních porostů, vznik drobných vodních ploch, cyklistických a jezdeckých stezek, pěších komunikací a prostorů a liniových vedení technické infrastruktury. Podmíněně přípustné využití vymezuje komunikace vozidlové, parkovací, odstavné plochy se zelení, čerpací stanice, stavby, zařízení plochy pro provoz PID. Dále plošná zařízení technické infrastruktury, při dodržení dominantního plošného podílu zeleně. Umožňuje provoz staveb pro údržbu v souladu s hlavním a přípustným využitím. Možné je využití přípustné v ostatních bezprostředně sousedících plochách v kategorii Krajinná a městská zeleň a Pěstební plochy. Platí, že nesmí dojít k znehodnocení či ohrožení využitelnosti dotčených pozemků ("Výkresy územního plánu" 2024).

DGP – GARÁŽE A PARKOVIŠTĚ

Hlavní využití spočívá v umístění zařízení pro dopravu v klidu. Přípustné využití umožňuje výskyt garáží, parkovišť, odstavných ploch a staveb souvisejících s hlavním využitím. Podmíněně přípustné využití znamená umístování komunikací vozidlových, služeb a čerpacích stanic jako součást hromadných garáží, pokud nedochází k omezení hlavního a přípustného využití ("Výkresy územního plánu" 2024).

PLOCHY DOTÝKAJÍCÍ SE ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ:

SP – SPORTOVIŠTĚ

Hlavní využití spočívá v umístění staveb pro sport a tělovýchovu. Přípustné je budování klubových zařízení, obchodních zařízení s celkovou plochou nepřevyšující 300 m², zařízení veřejného stravování, ubytovací zařízení do 50 lůžek. Dále administrativní, kulturní, školská, ambulantní zdravotnická zařízení. Vodní plochy a zařízení pro jejich obsluhu, zeleň, cyklistické stezky, pěší komunikace a prostory. Podmíněně přípustné je využití pro uspokojení potřeb v souladu s hlavním a přípustným využitím. Lze umístit služební byty, parkovací a odstavné plochy, garáže, obchodní a ubytovací zařízení nesportovního

charakteru. Dále vozidlové komunikace a technickou infrastrukturu za předpokladu, že nedojde k nepřijatelnému zhoršení životního prostředí. Platí, že nebude významně omezeno hlavní a přípustné využití ("Výkresy územního plánu" 2024).

ZKC – KULTURY A CÍRKVE

Hlavní využití je možné pro kulturní a církevní zařízení všech typů (muzea, galerie, divadla, koncertní síně, multifunkční a kulturní zábavní zařízení, archivy, depozitáře). Přípustné je využití pro neorganizovaný sport, ambulantní zdravotnická zařízení, administrativní zařízení související s hlavním využitím. Dále je možné umístit drobné vodní plochy, zeleň, cyklistické stezky, pěší a vozidlové komunikace, plošná a liniová vedení technické infrastruktury v nezbytně nutném rozsahu. Podmíněně přípustné využití představuje využití pro uspokojení potřeb v rámci hlavního a přípustného využití. Lze umístit školská i mimoškolní zařízení, lůžková a sociální zařízení, služební byty, parkovací i odstavné plochy a garáže, zařízení veřejného stravování a obchodní zařízení s celkovou podlažní plochou do 300 m². Dále je možné umístit ubytovací zařízení do 100 lůžek, drobnou výrobu a služby, stavby, zařízení a plochy pro provoz PID. Platí za podmínky, že nedojde k ohrožení využitelnosti a znehodnocení dotčených pozemků.

ZVO – OSTATNÍ

Hlavní využití vymezuje plochy pro umístění areálů a komplexů specifických funkcí nebo jejich kombinace a koncentrované aktivity neuvedené v jiných plochách pro občanskou vybavenost. Přípustné je využití pro vznik obchodních zařízení do plochy 20 000 m², stavby víceúčelové (pro administrativu a služby). Povoluje zařízení hotelová, ubytovací, stravovací, kulturní, sportovní, rekreační, školská, multifunkční, zábavní, veterinární, muzea, galerie, divadla, koncertní síně, archivy, depozitáře, vědecké parky, vodní plochy, zeleň, cyklistické stezky, komunikace a plošná i liniová vedení technické infrastruktury v nezbytně nutném rozsahu. Podmíněně přípustné je využití pro uspokojení potřeb hlavního přípustného využití. V tomto případě lze umístit plochy pro skladování, služební byty, parkovací a odst. plochy, garáže, drobnou nerušící výrobu, malé sběrné dvory, čerpací stanice, plochy pro provoz PID. Všechny komplexy lze umístit jen dle celkové urbanistické koncepce, přičemž nesmí dojít ke znehodnocení nebo ohrožení dotčených pozemků ("Výkresy územního plánu" 2024).

NOVĚ NAVRHOVANÉ HORIZONTY:

S1 – NADŘÁZENÉ MĚSTSKÉ KOMUNIKACE

Hlavní využití umožňuje užití ploch pro provoz automobilové dopravy a částečně pro provoz PID. Přípustné je využití komunikací v celoměstském významu (městský okruh, radiály, spojky), silnice I. třídy, návrh zeleně a technické infrastruktury. Podmíněně přípustné je využívání plochy pro provoz PID, vznik cyklistických stezek a pěších komunikací, pokud nebude omezeno hlavní a přípustné využití ("Výkresy územního plánu" 2024).

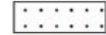
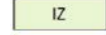
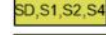

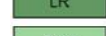
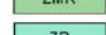
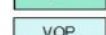
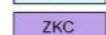
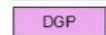

PRO VŠECHNY ZMÍNĚNÉ TYPY PLATÍ:

Nepřípustné je jakékoliv využití neslučitelné s hlavním a přípustným využitím či v rozporu s cíli územního plánování, podmínkami a limity stanovenými v lokalitě.

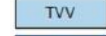

MAPA PLATNÉHO ÚZEMNÍHO PLÁNU:

----- řešené území

PLOCHY V ŘEŠENÉM ÚZEMÍ

	celoměstský systém zeleně
	IZ izolační zeď
	SD, S1, S2, S4 vybraná komunikační síť
	PS sady, zahrady a vinice
	LR lesní porosty
	ZMK zeď městská a krajinná
	ZP parky, historické zahrady a hřbitovy
	VOP vodní toky a plochy
	ZKC kultura a církev
	DGP garáže a parkoviště
	vymezení ÚSES

PLOCHY ÚZCE SE DOTÝKAJÍCÍ

	OB čistě obytné
	SP sportovní
	TVV vodní hospodářství
	VVA armáda a bezpečnost

Obr. 31. Výkres ÚP řešeného území, upraveno, ("Výkresy územního plánu" 2024).

4.3.1 ÚDAJE O SOULADU S PLÁNOVANÝMI ZÁMĚRY

BŘEVNOVSKÁ RADIÁLA

Projekt stavby sběrné komunikace Břevnovské radiály je jedním z pražských nejstarších a nejvýznamnějších, však dosud nerealizovaných investičních záměrů na úrovni celoměstského významu.

Reaguje na potřebu rozšíření komunikační sítě v souvislosti se stále narůstající intenzitou dopravy v Praze konkrétně při ulici Břevnovská a Patočkova. Zároveň má tímto krokem dojít k regulaci automobilové dopravy v samotném centru města.

Radiální podoba pražského komunikačního systému si údajně dle současné dopravní vytíženosti žádá vybudování kapacitní komunikace k propojení rychlostní silnice R6 (Praha – Karlovy Vary) se Silničním „Pražským“ okruhem (SO) a Městským „vnitřním“ okruhem (MO). Návrh se stává součástí celkového konceptu vnitřního a vnějšího okružního systému dopravy. Nově budované komunikace mají ochránit Prahu před státní a mezinárodní tranzitní dopravou.

Výsledný projekt by měl částečně nahradit dnešní kapacitně nevyhovující trasu vedoucí ulicemi Karlovarská, Bělohorská, Patočkova. Za cíl si klade především vylepšení prostředí okolní obytné zástavby, zvýšení dopravní přehlednosti a prevenci kongesce za pomoci střídání povrchových úseků a hloubených tunelů. Počátek trasy leží při západním okraji pražských Řepí a východní konec je napojen na Městský okruh v křižovatce Malovanka do Strahovského tunelu. Celková délka radiály dosahuje necelých 7 km.

Historie projektu sahá již do 70. let 20. století, kdy začala vznikat kostra pražských radiál. Do územního plánu byl záměr začleněn roku 1999. V současnosti je zde zanesen jako výhled. Počátku realizace předchází obnova křižovatky Vypich, jakožto nultá operace výstavby.

Na dopravní studii z roku 2001 navazovala technická ověřovací (2004), dále Studie proveditelnosti (2005), bylo podáno oznámení (2005), následovalo zjišťovací řízení s občanskými připomínkami a dále byla zpracována studie propojení ulice Kukulovy s trasou BR (2007). Dokumentace byla odevzdána roku 2008, doplněna roku 2010. Dále je potřeba dospět k dohodám s MČ Praha 17, v souvislosti s realizací křižovatky Slánská. Rovněž navázat zpracováním na další úrovně projektové dokumentace a koordinovat etapy výstavby se stavbami dotčenými. V současnosti probíhají jednání strany investora a zpracovatele nad následným postupem k tvorbě dokumentace pro územní

rozhodnutí. Stále probíhá prověřování, připomínkování a opakované posuzování projektu v souvislosti s vlivem stavby na životní prostředí ve snaze zajistit zachování jeho funkcí.

POSTUP REALIZACE:

Realizace je rozdělena do dvou částí – Etapa a Výhled. Etapa (Řepy-Vypich) prochází převážně nezastavěným územím a může být řešena jako nová stavba. Úsek Výhled naopak vede hustou zástavbou a odklon trasy zde není možný. Proto zde přichází v úvahu zavedení pod terén v podobě raženého tunelu o délce přibližně 2 km.

PODOBA POVRCHOVÉ KOMUNIKACE:

Křižovatka Vypich bude napojena za pomoci rampy (směr Bělohorská). Územní plán navrhuje základní šířkové uspořádání 2x2 dvou průběžných jízdních pruhů. Doplněny jsou připojovacími i odbočovacími pruhy a středovým dělicím pásem. Uspořádání nadzemních jízdních pásů dle ČSN 73 61 10, kategorie MS 20/60 vymezuje celkovou šířku 9 m mezi líci svodidel (0,5 + 0,5 + 3,5 + 3,5 + 0,5 + 0,5 m). Šířku středového dělicího pásu určuje charakter úseku.

Profil neobsahuje nouzové pruhy, ale nouzové zálivy ve vzdálenosti 600 m od sebe a s patřičným rozšířením. Výjezdy a rampy jsou taktéž navrženy jako dvoupruhové. S ohledem na okolní zástavbu je zde navrhována minimální rychlost 60 km/h, maximální rychlost 70 km/h, v místech napojení pak minimální 35 km/h, maximální 50 km/h.

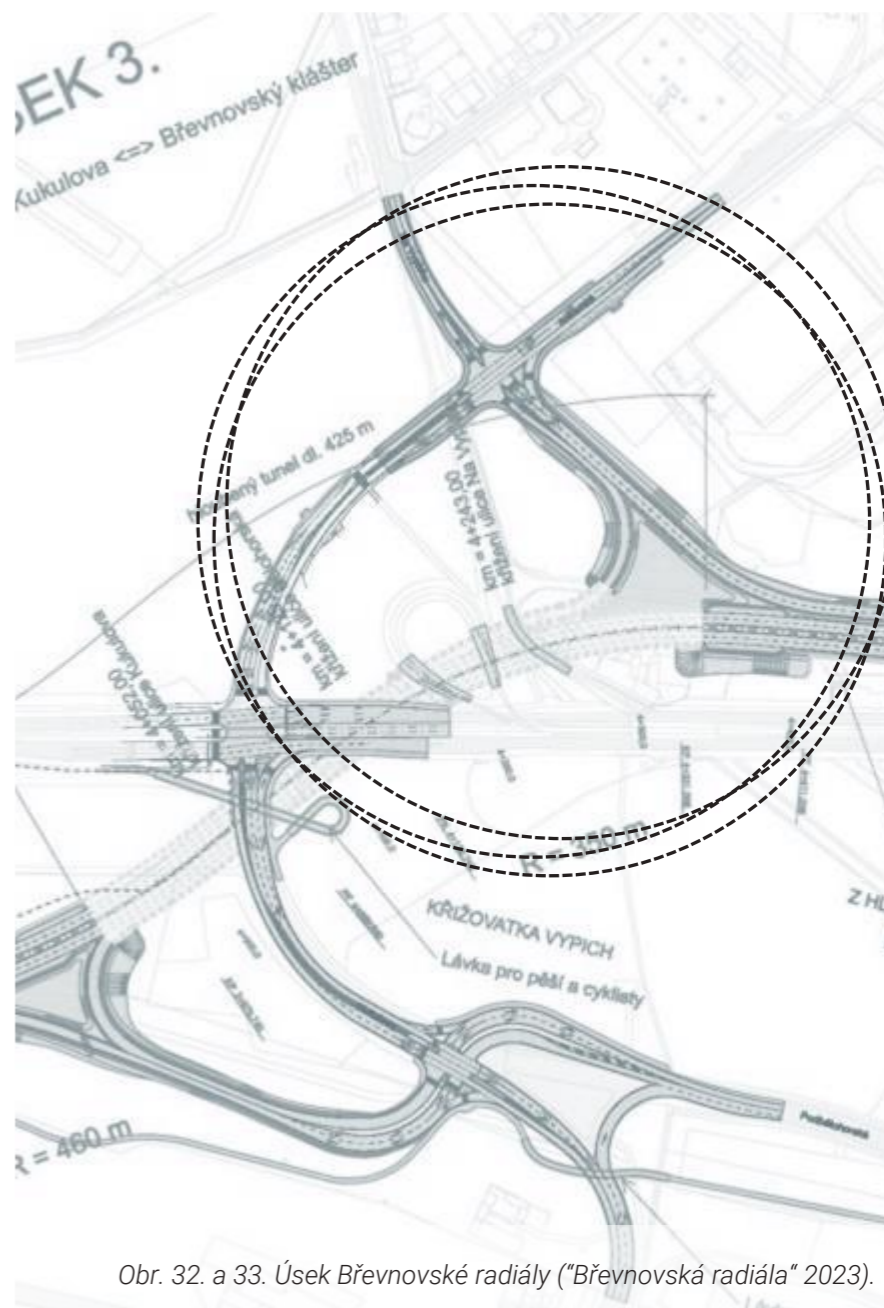
Investor: Magistrát hl. m. Prahy
Studie: CITYPLAN spol. s r.o. a SATRA, spol. s r.o.

(“Břevnovská radiála” 2022).

POZN.:

Ačkoliv je o tuto stavbu usilováno již desítky let, datu samotného zahájení realizace předchází stále řada jednání, připomínek a rozhodnutí. Jednou z hlavních komplikací je výše nákladů, která roste s úsilím snížit negativní dopad stavby na životní prostředí v blízkosti komunikace (možnost zabudovat ul. Patočkova pod terén). Je možné tedy předpokládat, že pokud nedojde k zásadní změně podmínek, vznik tohoto prvku pražského komunikačního systému nelze očekávat dříve než za 30-50 let.

Obr. 32. a 33. Úsek Břevnovské radiály (“Břevnovská radiála” 2023).

4.4 METROPOLITNÍ PLÁN

CÍLOVÝ CHARAKTER LOKALITY

Lokalita je součástí krajiny vymezené ZÚR s názvem Městská krajina Prahy. Plocha má naplnit potenciál transformační, zastavitelné a rekreační funkce lokality Vypich.

míra využití: plochy doplňující stávající struktury
 typ struktury: struktura areálů vybavenosti
 způsob využití: rekreační

Území je vymezeno jako zastavitelná stavební lokalita rekreační vybavenosti, která umožňuje provádět změny v území a umísťovat stavby určené k rekreaci a sportu či k zařízení městských parků. Zároveň je Metropolitním plánem určena pro rozvoj a ochranu významných areálů města. Specifikace lokality se strukturou areálů vybavenosti předpokládá doplnění veřejné vybavenosti sloužící širším částem města. Umožňuje také vznik nové urbánní struktury veřejnosti přístupného areálu s vysokou mírou flexibility uspořádání.

Cílem regulativů navržených metropolitním plánem je doplnění veřejné vybavenosti, určení prostorového uspořádání a rozvíjení rekreačního potenciálu prostoru s ohledem na využití prostředí a zlepšování pěší prostupnosti.

DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURA

Plocha je také určena jako transformační a v územním plánu z části určená pro izolační zeleň, jelikož se jí přímo dotýká tramvajová smyčka, cyklotrasa a vyústění navrhované Břevnovské radiály na Vypichu. Mimoúrovňová křižovatka zde musí být vedena v maximální míře pod povrchem terénu a její architektonické i prostorové řešení musí respektovat charakter území, tedy v bezprostředním okolí Břevnovského kláštera a Obory Hvězda.

ZÁSOBOVÁNÍ VODOU

Území je zásobováno ze zdrojů územní rezervy – Vodojem Vypich 720/674/1006 (Územní plán hl. m. Prahy, Metropolitní plán: Upravený návrh k projednání dle § 52 stavebního zákona, 674 / Vypich 2024).

LEGENDA

- zastavitelná stavební či nestavební transformační plocha s rekreačním využitím
- plocha s regulací výškového rozmezí podlažnosti pro nově navrženou zástavbu

Obr. 34. Výkresy metropolitního plánu 2024 (Metropolitní plán Prahy, 2024).

Obr. 35. Úsek mědirytu Břevnovského kláštera, Antonín Pucherna a Jan Berka 1799 ("Sbírky NGP" 2024).

4.5 HISTORICKÝ VÝVOJ ÚZEMÍ DNEŠNÍHO BŘEVNOVA

Mezi vrcholy petřínského a střešovického kopce, v údolí potoka Brusnice, za branami pražského opevnění vznikly v minulosti obce Tejnka, Malý Břevnov a Velký Břevnov (Bělová 2016). Listina Břevnovského kláštera ze 13. století uvádí existenci břevnovské vesnice východním směrem od komplexu kláštera. Současné území Břevnova se vyvinulo právě z tohoto venkovského sídla na pražském předměstí. (Kopecká 2017). Trojice statků zprvu náležela církevní vrchnosti a později se spojila v jednu obec, která byla v roce 1907 povýšena na město a stala se součástí hlavního města Prahy (Bělová 2016). Ke klášteru náleželo rozlehlé hospodářství, které sahalo až na území dnešního Veleslavína, Ruzyně i Liboce a představovalo zdroj obživy pro obyvatele blízkých vsí. Do období druhé světové války klášteru patřilo asi 100 hektarů půdy, 50 krav, kočároví i tažní koně, prasata a další zvířata. K objektu náležel také chovný rybník.

Nejpatrnější změnu od „původního stavu“ po barokní přestavbě v 18. století představuje zničení prodloužené aleje vybíhající jižním směrem od vstupu do kláštera, ukončené první vstupní branou. Tuto bránu v obvodové zdi kdysi doplňovala socha Jana Nepomuckého, dnes umístěná v parteru západního průčelí kostela („Zahrada Břevnovského kláštera“ 2024). Jejich existenci dokládá například mědiryt Jana Berky podle předlohy Antonína Pucherny z roku 1799 a historické snímky z poloviny 20. století. Jasná změna je patrná v předprostoru kláštera, který byl značně redukován a trasa z něj vybíhající byla přerušena ke komunikaci Bělohorská. V neposlední řadě je možné pozorovat ztrátu jasnosti průhledu na jižní fasádu kostela svaté Markéty, která je zde cloněna skupinou vzrostlých stromů.

36. Klášter sv. Markéty v Břevnově, nástěnná malba v Broumovském klášteře, kolem 1760 („Benediktini a Břevnovský klášter“ 2024).

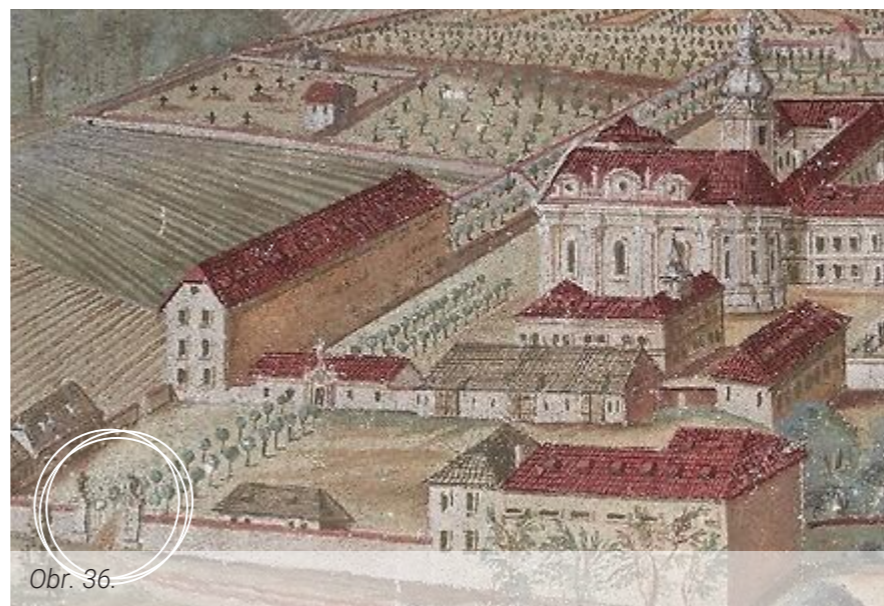
37. Současná podoba Břevnovského kláštera („3D model Prahy“ 2024).

38. Břevnovský klášter v první polovině 20. století („Benediktini a Břevnovský klášter“ 2024).

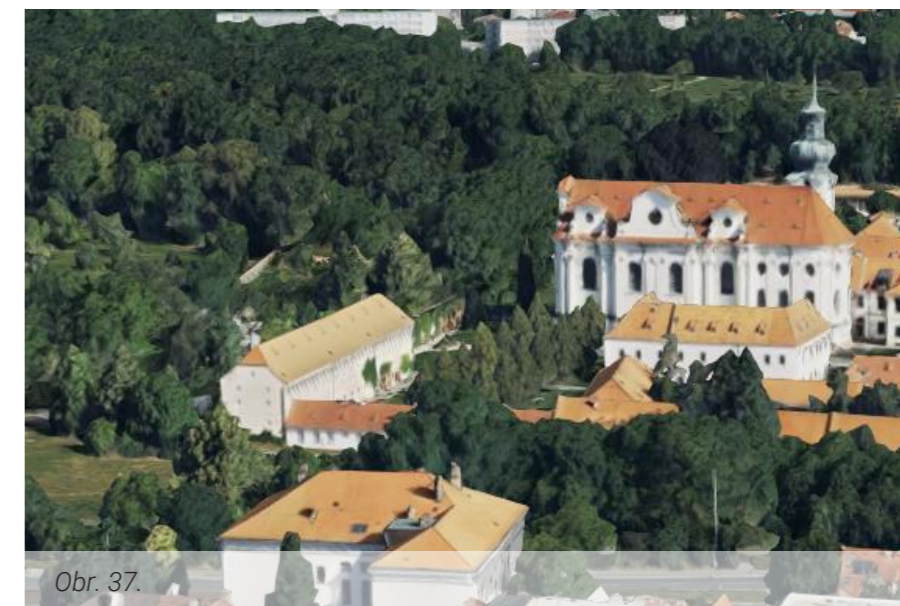
39. Současná podoba předprostoru kláštera („Rozlehlý komplex benediktinského kláštera v Břevnově“ 2024).

40. snímek z roku 1893, sbírka Pavla Scheuflera („Rozlehlý komplex benediktinského kláštera v Břevnově“ 2024).

41. současná podoba kláštera, František Vlček („Rozlehlý komplex benediktinského kláštera v Břevnově“ 2024).

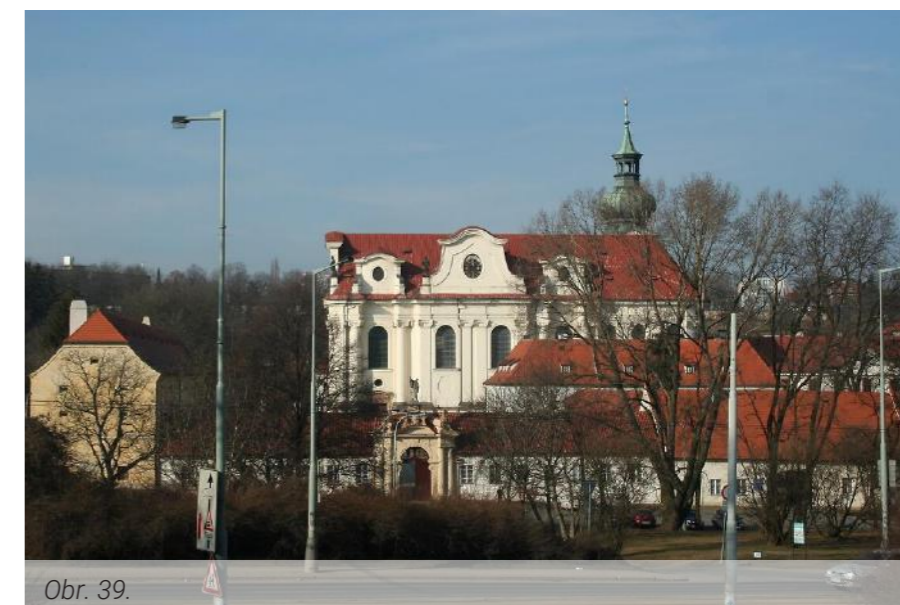
Obr. 36.

Obr. 37.

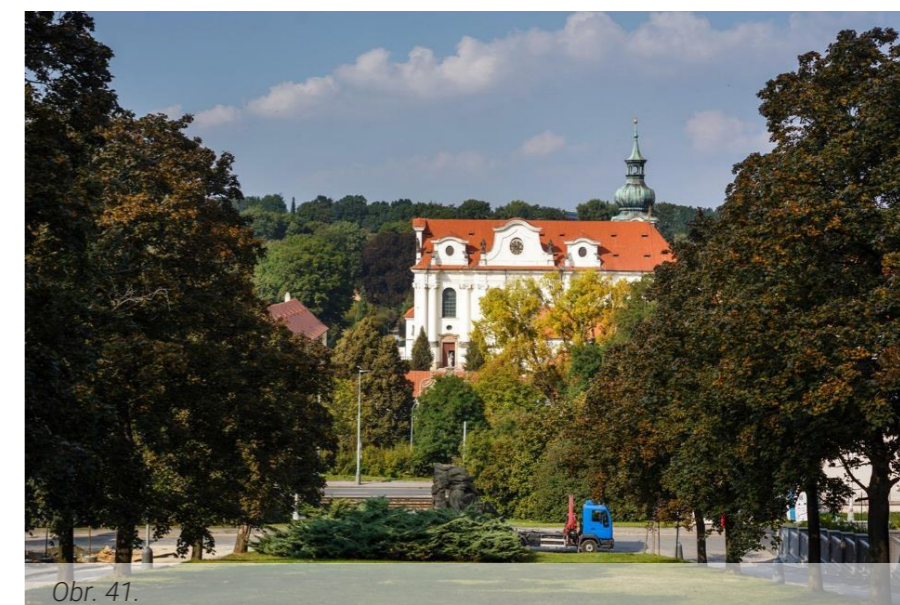
Obr. 38.

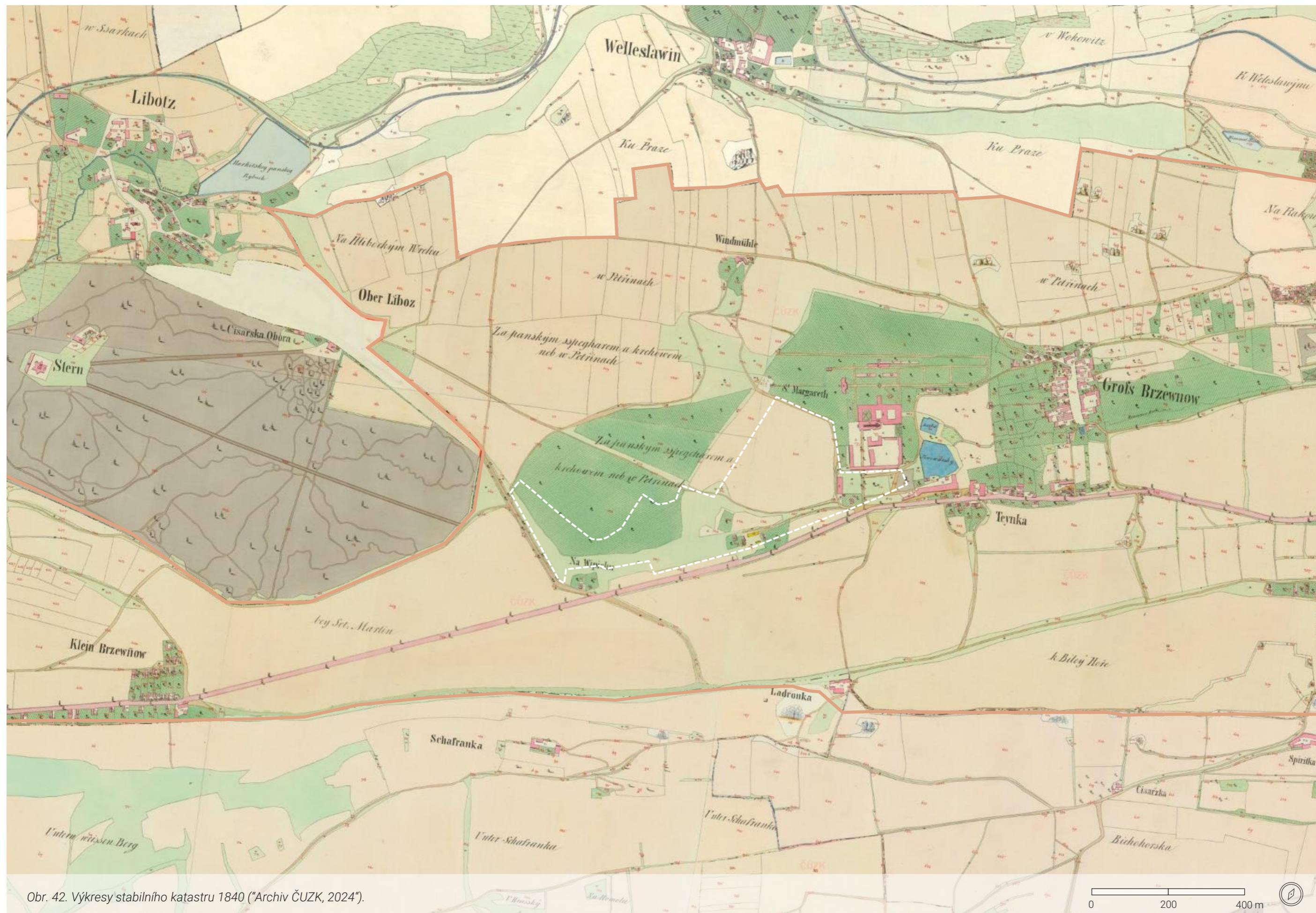
Obr. 39.

Obr. 40.

Obr. 41.

Obr. 42. Výkresy stabilního katastru 1840 ("Archiv ČUZK, 2024").

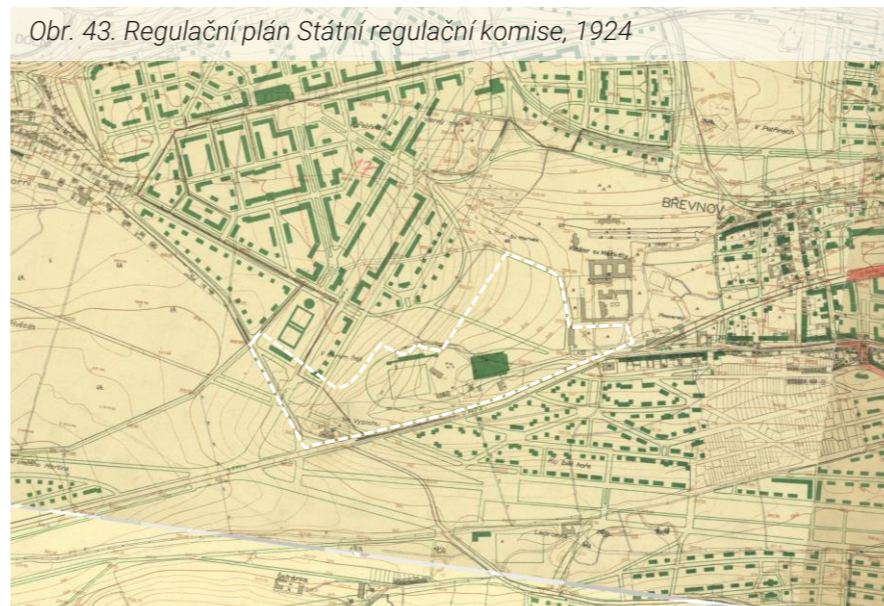

ARCHIVNÍ VÝKRESOVÉ PODKLADY

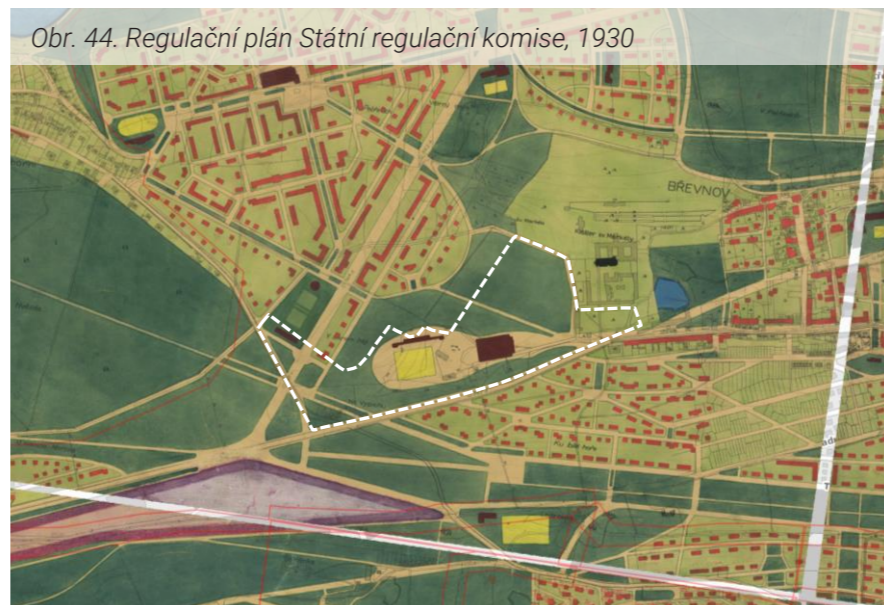
Břevnov nepatřil mezi typická pražská předměstí průmyslového charakteru (Smíchov, Holešovice, Libeň). Zachovával si poměrně vytrvale vesnickou zástavbu drobných usedlostí a venkovský charakter. Ve středu řešeného území se v polovině 19. století nacházel patrně statek s přímým napojením k Břevnovskému klášteru. Kolem něj vedla úvozová cesta směrem do blízké Liboce, navazující na dnešní Zeyerovu alej. Od vstupní brány kláštera tehdy vedly do okolí ještě dvě cesty. Jedna k větrnému mlýnu (Větrníku) na sever, druhá k usedlosti Ladronka na jih. Dobrá občanská vybavenost, vhodné zdravotní podmínky a nízká míra nemocnosti vedly v Břevnově na konci 19. století k prudkému navýšení počtu obyvatel. Počátkem 20. století tak přirozeně došlo k rozšíření zástavby. Roku 1923 byla zavedena první linka tramvaje, která končila při zastávce Markéta, o pár let později na Vypichu a v roce 1937 na Bílé hoře (Bělová 2016).

Velká část dnešního řešeného území byla v regulačních plánech nejdříve značená jako nezastavitelná plocha zeleně s vyčleněným areálem k rekreaci a sportu v jejím centru (1930). Zelené plochy v návrzích vytvářely pomyslný prstenec okolo jižního vstupu do petřinské zástavby. Na počátku 70. let se přešlo k přeskupení ploch a sportoviště byla posazena za studentské ubytovny k ulici Mackova (dnešní Ankerská). V následujícím plánu ze 70. let se území týkala další změna, jelikož město začalo poprvé plánovat radiálu. Došlo k silné redukci zelených ploch a zbytek z nich byl určen pro brannou výchovu, sport a rekreaci. Z územního plánu 80. let je poprvé patrné vymezení chráněných území a ochranných pásem (rezervací, technického vybavení, ložisek nerostných surovin a především zástavby protihlukovými opatřeními). Poslední dva z uvedených výkresů také zahrnují znázornění ploch izolační zeleně, což mimo jiné vypovídá o narůstající frekvenci dopravního vytížení a poukazuje na postupné zhoršování podmínek životního prostředí.

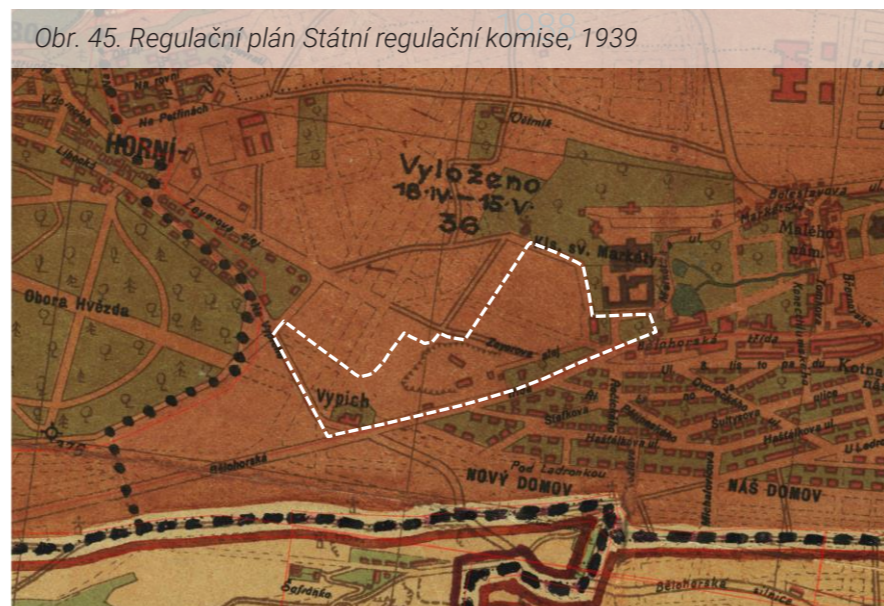
Obr. 43. Regulační plán Státní regulační komise, 1924

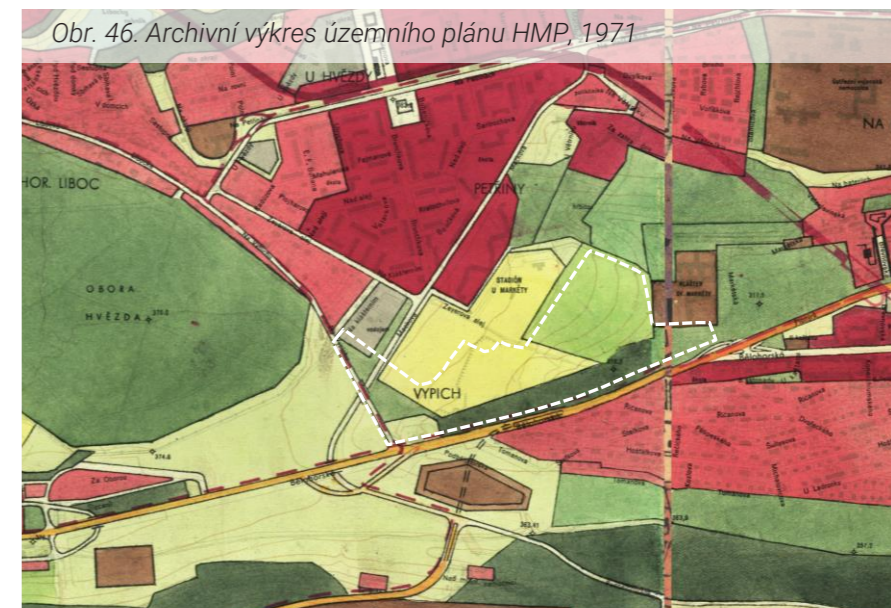
Obr. 44. Regulační plán Státní regulační komise, 1930

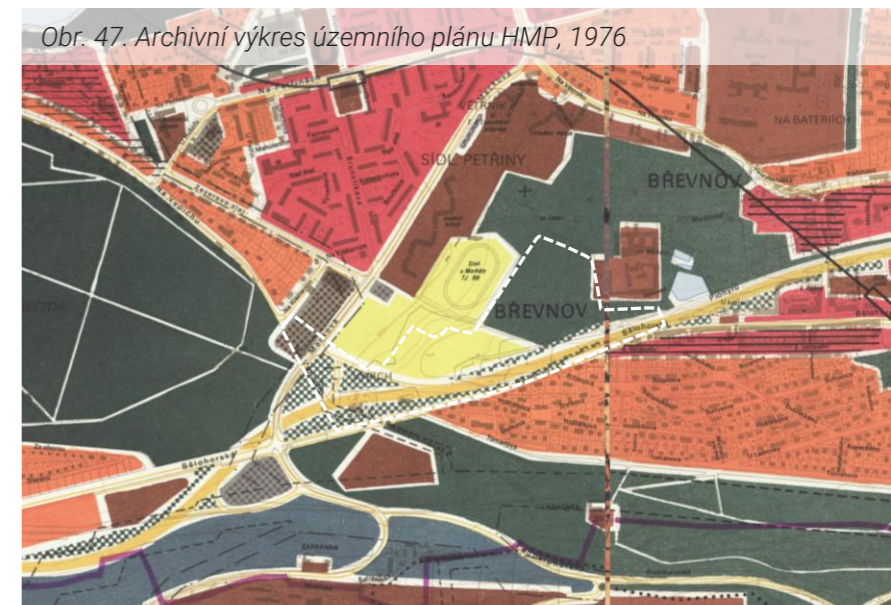
Obr. 45. Regulační plán Státní regulační komise, 1939

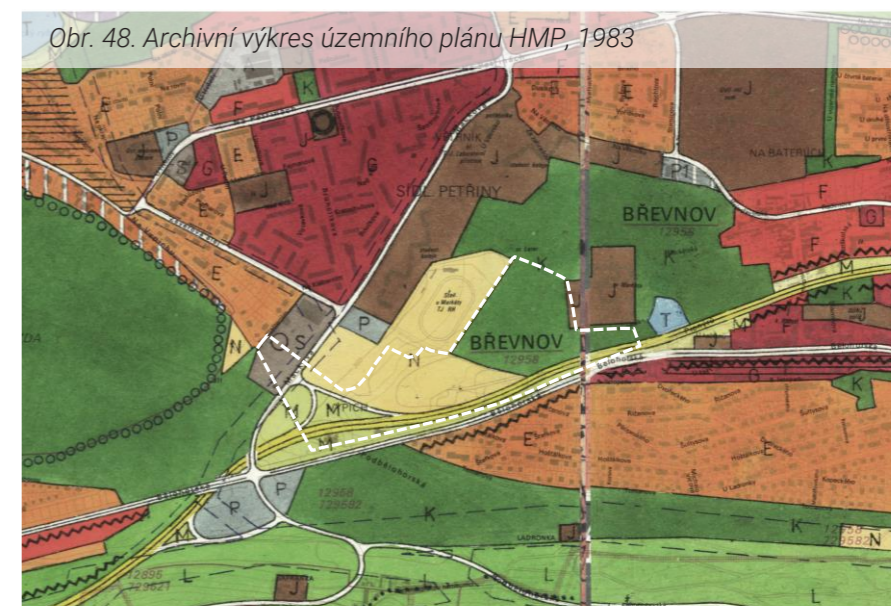
Obr. 46. Archivní výkres územního plánu HMP, 1971

Obr. 47. Archivní výkres územního plánu HMP, 1976

Obr. 48. Archivní výkres územního plánu HMP, 1983

Obr. 43-45. Archivní výkresy regulačních plánů HMP ("Regulační plány státní regulační komise 1920-1939" 2024).

Obr. 46-48. Archivní výkresy územních plánů HMP 1971-1986 ("Archiv územních plánů" 2024).

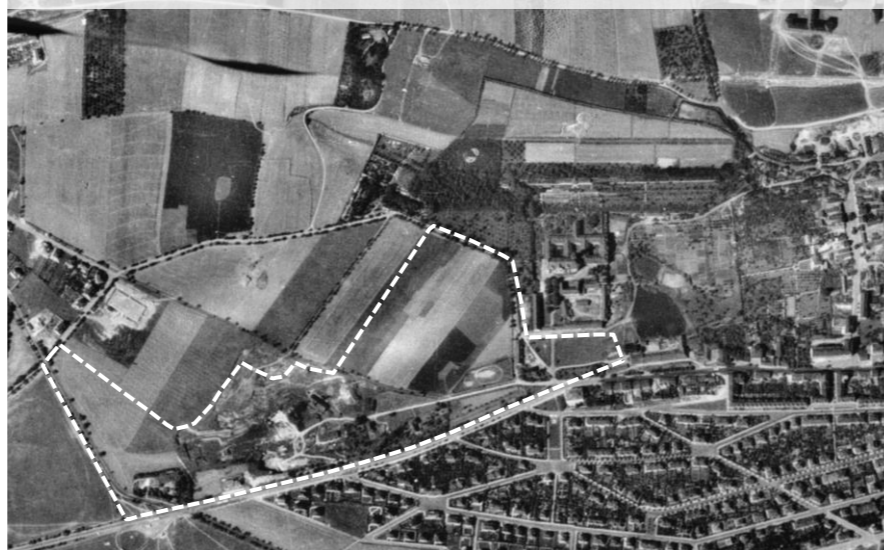
LETECKÉ MAPOVÁNÍ 1938-1988

Vývoj lokality lze pozorovat na ortofoto snímcích od roku 1938. Dnešní sad se nachází na dříve zemědělské půdě, do níž byly ovocné dřeviny vysazeny v 50. letech dvacátého století. Ke klášteru vedla mezi poli cesta z Liboce a byla lemována Zeyerovou alejí, která dala název této ulici směřující k ulici Ankarská (dříve Mackova). V současnosti se zde nachází pouze zatravněné pásy v linii původních stromořadí. Do 80 let však pozůstatky aleje vedly až k východnímu cípu ovocného sadu. Blízká křižovatka se tehdy proměnila ve významný dopravní uzel, jehož podoba ze 70. let se dochovala dodnes.

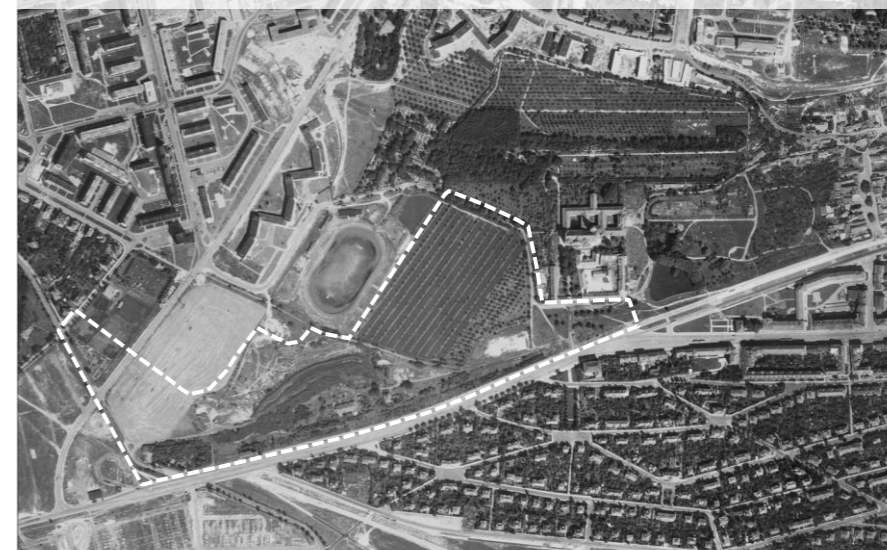
Nejširší úsek zástavby se ve 30. letech vyskytoval jižně od hlavní cesty. Severovýchodně od kláštera již stál základ Ústřední vojenské nemocnice, dále severním směrem se rozrůstal Veleslavín. Z map lze dobře vyčíst postup rozšiřování zastavěného území. Velký rozdíl je zaznamenán v mapování 1953 a 1966. Mezi lety 1959 a 1969 totiž vznikalo blízké sídliště Petřiny (patrně ze státních regulačních plánů již z roku 1924). Zároveň se poprvé objevuje Stadion U Markéty spolu s novými budovami dnešních kolejí na Větrníku. Ty je možné dohledat na snímku 1966 a mimo jiné i v archivním výkresu územního plánu z roku 1976. Tou dobou již definitivně vymizely zemědělské plochy i polní cesty s vegetačním doprovodem. Z okolí kláštera se stalo téměř kompletně zastavěné území. Jako volné zůstaly pouze plochy v předpolí Obory Hvězda, kterých bylo mezi 60. až 90. lety co pět let využíváno jako plocha pro stanové město k ubytování účastníků tělocvičných spartakiádních vystoupení.

Doposud se jednalo o vývoj ploch sousedících s řešenou lokalitou. S koncem 20. století ustaly proměny okolí a následně probíhají na ploše území samotného.

Obr. 49. Rok 1938

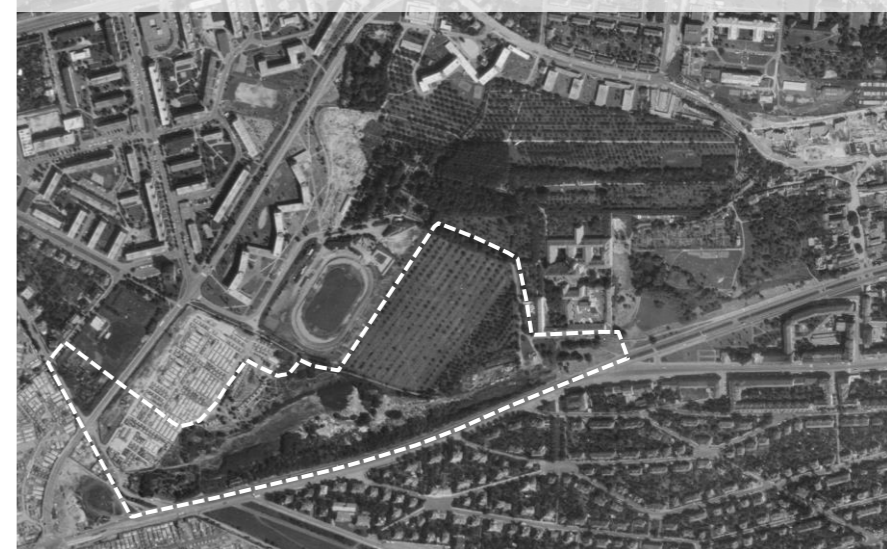
Obr. 51. Rok 1966

Obr. 50. Rok 1945

Obr. 52. Rok 1974

Obr. 51. Rok 1953

Obr. 53. Rok 1988

Obr. 54. Rok 1999

Obr. 57. Rok 2010

Obr. 55. Rok 2006

Obr. 58. Rok 2015

Obr. 56. Rok 2008

Obr. 59. Rok 2020

LETECKÉ MAPOVÁNÍ 1999 – SOUČASNOST

Na první pohled je patrné postupné stárnutí ovocných dřevin a následné řidnutí sadu Benediktinského arcidiecéze. Vegetace zde ubývá také v jihovýchodním cípu tohoto pozemku, kde se v minulosti vždy vyskytoval hustý úsek zeleně, lze se domnívat, že z protieročních důvodů.

Přibližně po první dekádě tohoto století se sad postupně stal bezdomoveckou osadou plnou provizorních obydlí a stanů, což je patrné především na mapách z mimovegetačního období. Od roku 2017 začalo probíhat doplňování ovocných dřevin. Prostředí ovocného sadu se postupně proměňuje, jeho okolí však strádá. Kvalita cest se zhoršuje, přehlednost na trasách klesá.

Prostředí před klášterem od počátku tohoto století nezaznamenává výrazné změny. V roce 2006 přibyla v předprostoru kláštera dvouřadá alej plnokvětých třešní, vedoucí od tramvajové zastávky k hlavní vstupní bráně.

Zajímavou proměnu zaznamenala nezalesněná plocha uprostřed území, která do té doby nebyla nijak konkrétně využita a prozatím střídavě fungovala jako odkládiště stavebních materiálů. Této plochy bylo využito pro dostavbu metra, přesněji rozšíření linky A v úseku Dejvická – Motol.

Stavba započala roku 2010 a trvala do roku 2014. Během této doby zde vznikl boční tunel a šachta o průměru přibližně 25 m, plocha byla přeměněna na staveniště s rozsáhlou deponií při východní hranici tohoto území. Do konce roku 2015 byla zasypána šachta, rozvozena zemina, dokončena stavba i úprava terénu. V roce 2016 byla plocha zatravněna a doplněna o nové výsadby stromového i keřového patra. Dnes se tomuto místu přezdívá „plocha náhradních výsadeb za metro“ což jen potvrzuje fakt, že se jedná o revitalizovanou lokalitu brownfieldu s drasticky ovlivněnými vsakovacími poměry. Nové výsadby jsou stále doplňovány a v procesu zapojování. Jejich ujmavost je značně ovlivněna předešlým využitím plochy.

Zadavatel: Dopravní podnik hl. m. Prahy, akciová společnost
Zpracovatel: Metroprojekt Praha, a.s.

Plochy náleží do péče částí HMP, částí DPP
("Prodloužení trasy A metra v Praze ze stanice Dejvická do Nemocnice Motol" 2020)

Obr. 60. Ortofoto snímek mimovegetačního období 2012 ("Archiv leteckých snímků IPR" 2024).

0 25 50 m

PLOCHA NÁHRADNÍCH VÝSADEB ZA METRO

Vzhledem k charakteru předchozího využití tohoto území lze říci, že se jedná o revitalizovanou lokalitu brownfieldu.

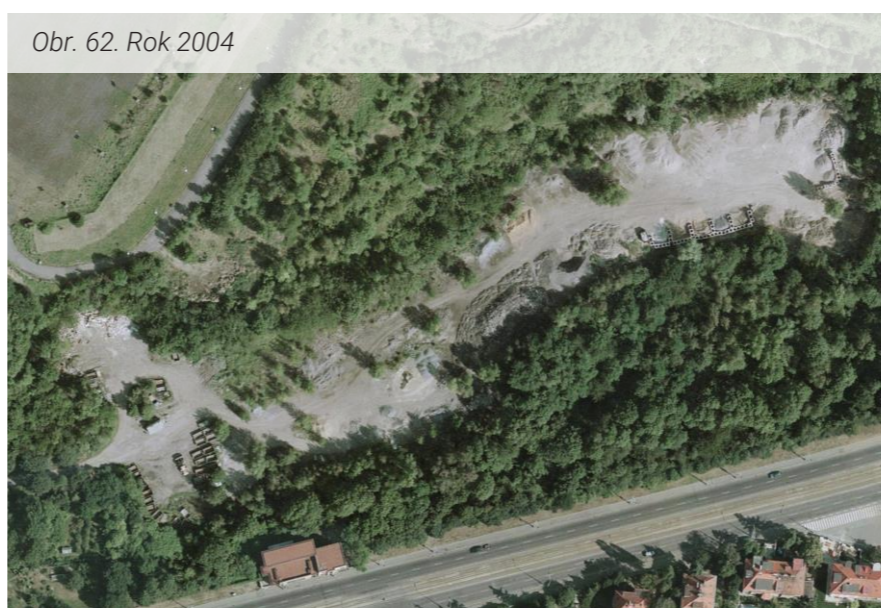
Termín „brownfields“ označuje staré, ekonomicky nedostatečně využívané lokality a logistické průmyslové zóny, součástí kterých mohou být i obytné či komerční objekty. Přesnější výraz „brownfield sites“ pochází z anglického jazyka, jeho doslovný překlad „hnědá pole“ se však neujmul a taktéž následná snaha o prosazení názvu „úhor“ nebyla úspěšná. Dále se takovým místům, přezdívá „deprimující zóny“ nebo jednoduše „narušené pozemky“. Těchto výrazů je využíváno v prostředí ministerstva pro místní rozvoj či životního prostředí. Výklad těchto lokalit se mnohdy liší a každá instituce s nimi nakládá svým způsobem. Brownfield lze definovat také jako zanedbanou nemovitost, která postrádá efektivní využití a může s ní být v budoucnu nakládáno pouze v případě realizace projektů regeneračních zón a projektů rekonstrukce objektu. Obecně ji lze také popsat jako objekt, který přišel o své původní využití a mnohdy představuje ekologickou zátěž pro okolí. Nachází se obvykle v dosahu sídel, především na okraji, v centru, výjimečně i mimo ně. Konkrétně může jít o krajinu dotčenou těžbou, o velkokapacitní hospodářská zařízení, o rozsáhlé zemědělské či opuštěné vojenské areály. Nemovitosti tohoto typu představují překážky pro rozvoj obcí, městských částí až celých regionů. Řešení této situace mnohdy komplikují i složité majetkoprávní vztahy či pozůstatky budov, stavebních materiálů a kontaminačních látek, které následně negativně ovlivňují půdní poměry. V řadě případů se jedná i o nepovolené skládky obsahující nebezpečné odpady představující riziko pro životní prostředí nebo o bývalá staveniště, kde došlo postupným přesunem hmot k utužení terénu a následně k dramatické změně půdního profilu a vsakovacích poměrů.

Obr. 61. Rok 1999

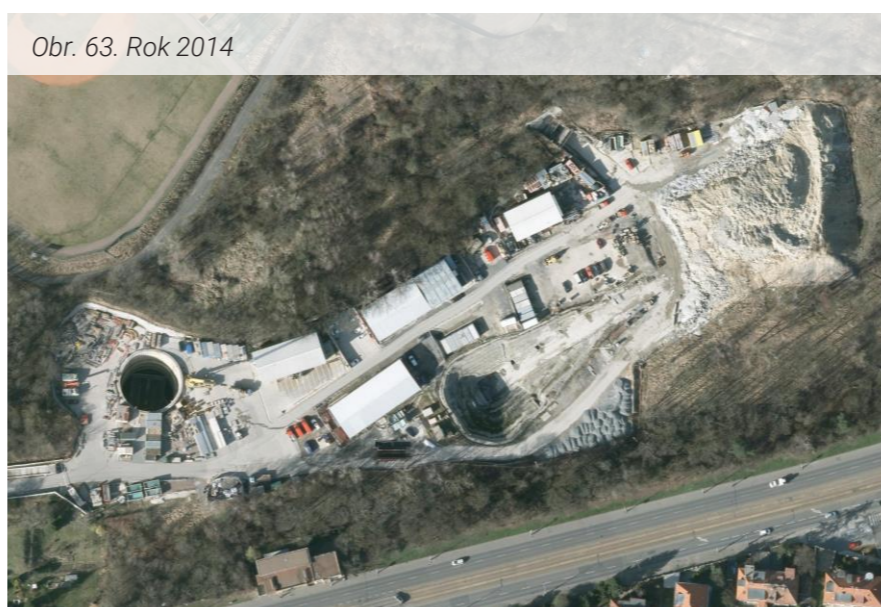
Obr. 64. Rok 2015

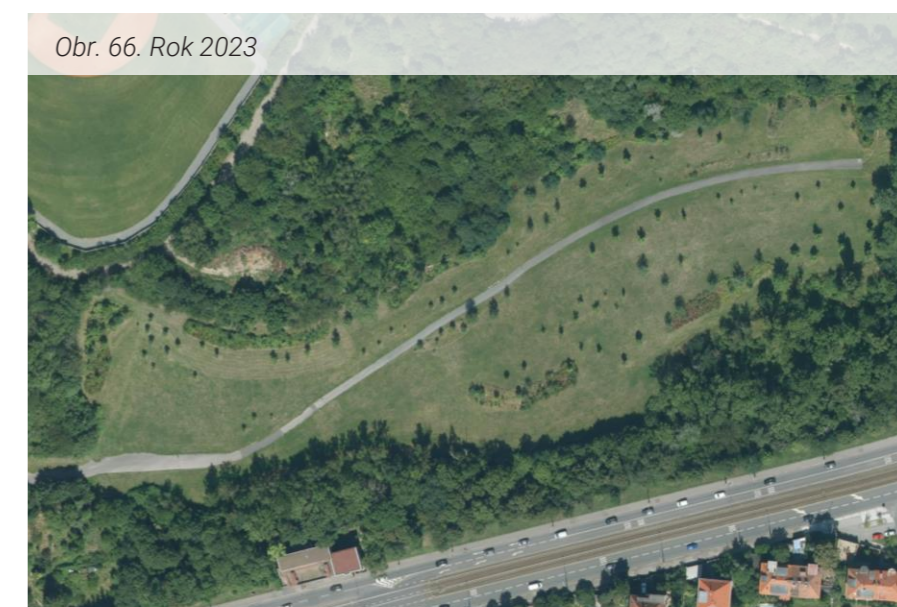
Obr. 62. Rok 2004

Obr. 65. Rok 2016

Obr. 63. Rok 2014

Obr. 66. Rok 2023

Obr. 61-66. Archivní ortofoto snímky 1999-2023
("Archiv leteckých snímků IPR" 2024).

obr. 67. Reliéfni mapa sídliště Petřiny ("Archiv leteckých snímků IPR" 2024).

4.6 KOMPOZIČNÍ SOUVISLOSTI

KONTEXT BLÍZKÉHO SÍDLIŠTĚ

Obytný soubor Petřiny patří mezi první poválečná sídliště budovaná na nezastavěných plochách nedaleko centra Prahy. Vznikal jižním směrem od Veleslavína v letech 1959 až 1969. Projekt architektů E. Bendy a V. Mixy vznikl od roku 1954 a byl mnohokrát přepracován. Počítal s výměrou šedesáti hektarů a kapacitou patnácti tisíc obyvatel. Zástavba byla orientována podél hlavní osy třídy Na Petřinách, která byla usazena do přímé linie mezi pražské královské obory, konkrétně mezi letohrádek obory Hvězda a letohrádek v bubenečské oboře. V původních plánech byla současně zamýšlena osa z centra sídliště na Břevnovský klášter.

Tradiční předválečná zástavba vesnic v okolí (staré Střešovice, Veleslavín, Liboc, Břevnov) rostla přirozeně podle vrstevnicového uspořádání, respektovala linie terénu a organicky dokreslovala obraz krajiny svahů na západ od pražských Hradčan.

Kompoziční principy Petřin sahají do období 30. let, kdy bylo (na rozdíl od okolních vilových čtvrtí) prostřednictvím Plánu státní regulační komise na petřinské pláni rozvrženo geometricky přesné zastavovací schéma navazující osami na historické dominanty (již zmíněné letohrádky, dále např. osa Vypich-Větrník). Jedná se o koncept, který byl s mírnými změnami později realizován. Je výsledkem tehdejších představ o tvorbě nových měst. Vychází z publikací o „Ideálním městě moderních časů“ dle Le Corbusiera a P. Jeanneret, soustředěných na pravidelné zónování (rozlišení konkrétních funkcí i činností) a dokonalou organizaci prostoru (za užití řádu perspektivy a symetrie), které vyšly na světlo světa v naprosto stejném období jako regulační plán Petřin.

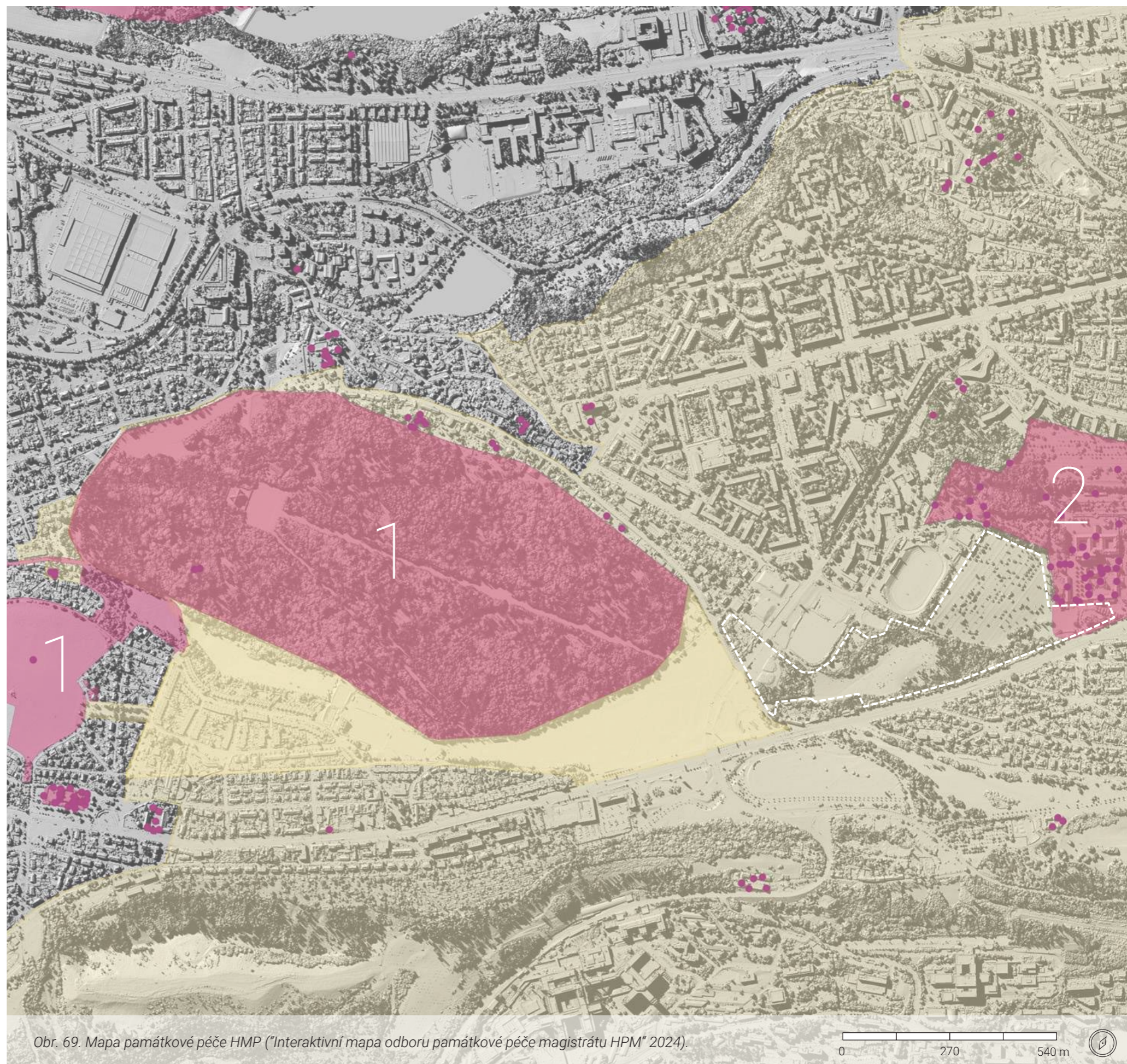
Veřejný prostor Na Petřinách postrádá opravdové centrum. Rušný každodenní život je situován podél hlavní třídy, podél tramvajových kolejí a blízkých parkovišť. Sídlíště disponuje velkou měrou zeleně, avšak jedná se převážně o zeleň v malých úsecích či ve vnitroblocích. Proto je ve vazbě na rekreační pobyt v přírodě sídliště odkázáno na okolní parky. Nejbližším místem k rekreaci je Obora Hvězda, která však disponuje především zalesněnými partiemi, a má tak funkci spíše lesoparku. Předpolí obory je naopak holé a zcela otevřené. Nejbližší volnočasovou plochou parkového charakteru je zde park Ladronka (Hendrych 2004). Vznik nového a dobře průchozího rekreačního areálu by mohl znamenat obohacení lokality a zpestření života místních obyvatel (Hendrych 2004).

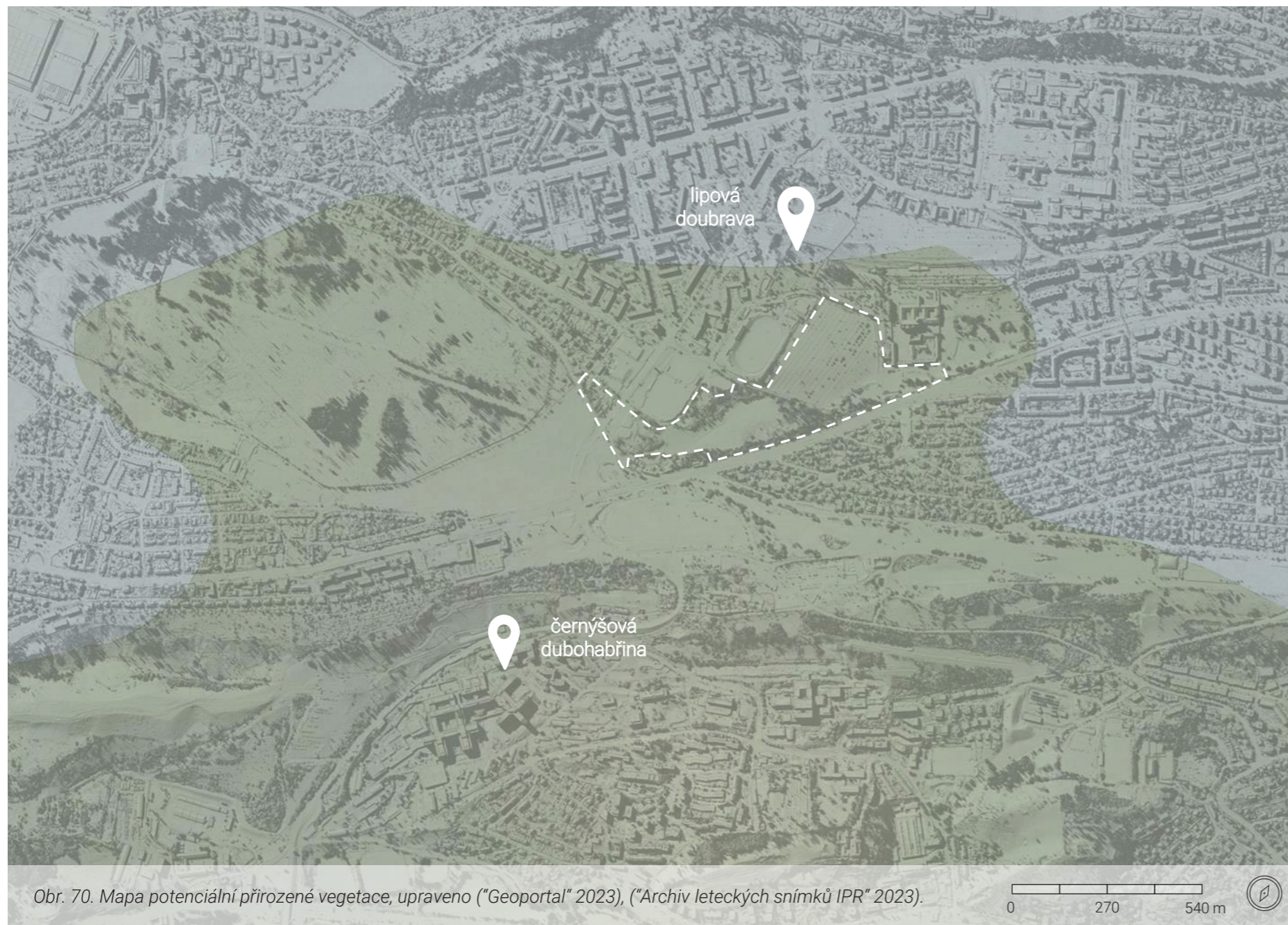
4.7 CHRÁNĚNÉ ÚZEMÍ MAPA ODBORU PAMÁTKOVÉ PÉČE

- NKP
- ochranné pásmo NKP
- ochranné pásmo pam. rezervace HMP

NÁRODNÍ KULTURNÍ PAMÁTKY

1. Bojiště bitvy na Bílé Hoře s mohylou a letohrádek Hvězda s oborou, rejst. číslo úskup 115, chráněno od 1963.
2. Břevnovský klášter, mimo historických budov se vztahuje na všechny prvky včetně ohradní a opěrné zdi, oplocení, bran, týká se i hospodářských staveb, rejst. číslo úskup 172, chráněno od 1991 ("Památkový katalog" 2015).

4.8 PŘÍRODNÍ POMĚRY

POTENCIÁLNÍ PŘIROZENÁ VEGETACE

formační skupina:	les
název třídy:	listnaté opadavé lesy
název biotopu:	hercynské dubohabřiny
potenciální vegetace:	Černýšová dubohabřina

("Národní geoportál INSPIRE" 2023)

Černýšové dubohabřiny se vyskytují na živinami bohatých, zejména hlubokých půdách na plošinách i svazích, v teplých a mírně teplých oblastech (Chytrý, 2010).

Ve stromovém a keřovém patře převažuje habr obecný (*Carpinus betulus*), dub zmní i letní (*Quercus petraea*, *Quercus robur*) s příměsí lípy srdčité (*Tilia cordata*). Složení doplňuje javor babyka (*Acer campestre*), hloh obecný a jednosemenný (*Crataegus laevigata*, *C. monogyna*). V keřovém patře fungují méně vzrůstné dřeviny patra stromového např. *Cornus sanguinea*, *Corylus avellana*, *Lonicera xylosteum*. Bylinné patro zahrnuje mezofilní lesní druhy a různí se dle míry zastínění např. *Anemone nemorosa*, *Hepatica nobilis*, *Hieracum murorum*, *Larythus vernus*, *Melica nutans*, *Poa nemoralis*, *Pulmonaria officinalis* (Chytrý 2010).

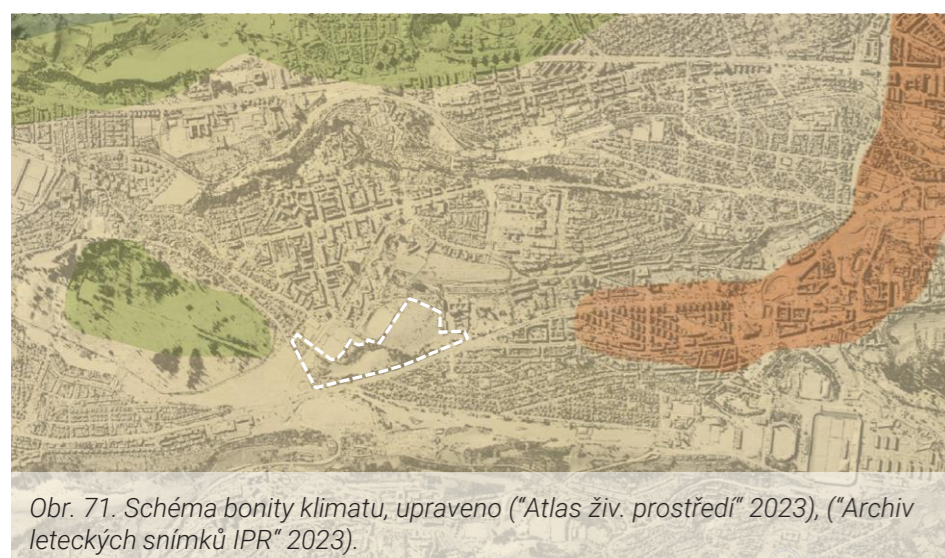
GEOMORFOLOGICKÉ ČLENĚNÍ

system	Hercynský systém
subsystem	Hercynská pohoří
provincie	Česká vysočina
subprovincie	Poberounská sub.
oblast	Brdská oblast
celek	Pražská plošina

("Geomorfologické členění ČR" 2022)

FYTOGEOGRAFICKÉ ČLENĚNÍ

Systém vymezuje tři fytogeografické celky dle převládajících druhů vegetace na stanovišti. Hlavní město Praha spadá do oblasti Termofytika, které zaujímá pás od východního Polabí k Poohří. Jedná se o lokality, které osidluje teplomilná flóra v rozmezí nížinného a pahorkatinného vegetačního stupně ("Biogeografie: Fytogeografické členění České republiky" 2010).

KLIMATICKÉ PODMÍNKY

Hlavní Město Praha se nachází v teplé oblasti České republiky. Řešené území charakterizuje průměrná roční teplota 8-9 °C a průměrný roční úhrn srážek 500-600 mm ("Český hydrometeorologický ústav" 2021). Dle mapy bonity klimatu se vybrané území nachází na ploše s přijatelnými hodnotami ("Atlas životního prostředí" 2023).

schéma bonity klimatu:

	I. velmi dobrá		III. přijatelná
	II. dobrá		IV. zhoršená

PŮDNÍ PODMÍNKY

Všechna území spadají do klimatického regionu II.

Průměrná roční teplota	8-9 °C
Průměrný roční úhrn srážek	500-600 mm

ÚZEMÍ 2.25.11

Jedná se převážně o kambizemě, půdy hlinitopísčité až jílovitohlinité, středně hluboké až hluboké v teplém, mírně suchém klimatickém regionu. Půda není nijak značně přemokřená ani náchylná na vysychání. Nehrozí zde případ větrné eroze, avšak riziko představuje případné utužení půd. Plocha vykazuje místy mírnou sklonitost (3-7°), jinak představuje především rovinu se všestrannou expozicí. Půda je bezskeletovitá až slabě skeletovitá (s obsahem skeletu do 25%). Území patří do III. Třídy ochrany zemědělského půdního fondu (průměrně produkční půdy, využitelné v UP)

ÚZEMÍ 2.10.10

Jedná se o hluboké hnědozemě v teplém, mírně suchém regionu. Nehrozí jim přemokření, přílišné vysychání ani větrná eroze, avšak ohroženost utužením je zde vysoká. Svažitosť zpravidla mírná (3-7%) či rovina se všesměrnou expozicí. Půdy jsou zde bezskeletovité (s obsahem skeletu do 10%). Tento úsek spadá do II. Třídy ochrany zemědělského půdního fondu (nadprůměrně produkční půdy, vysoce chráněné).

ÚZEMÍ 2.41.89

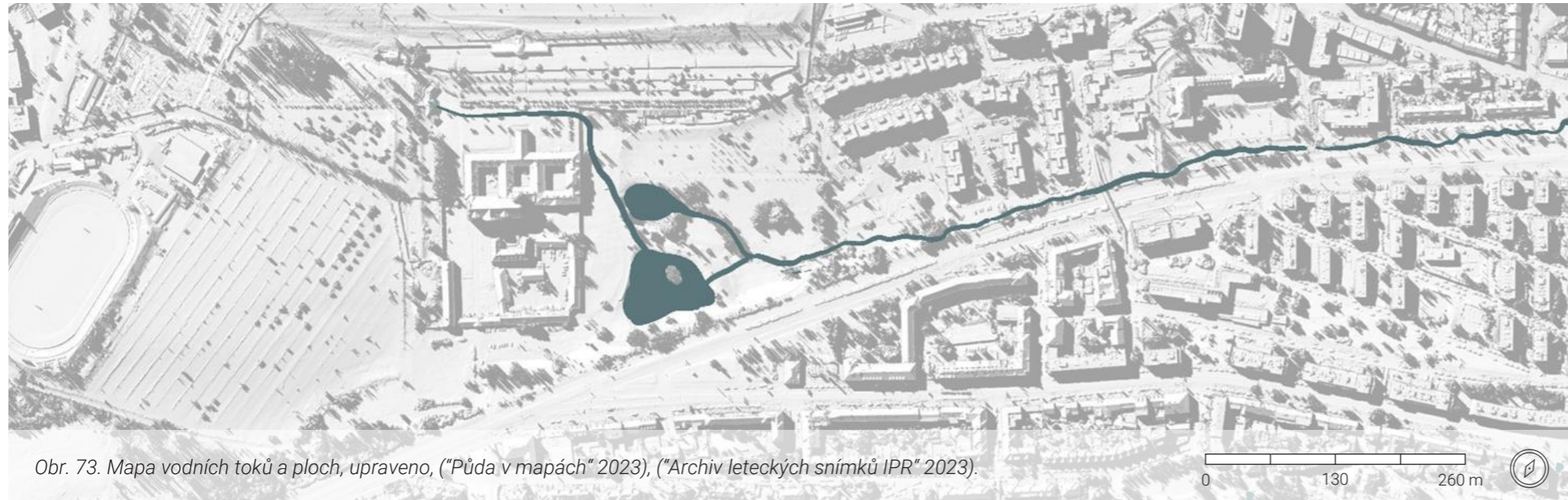
Jedná se o půdy hluboké až mělké, s obsahem skeletu 0-100 %. Nachází se v teplém, mírně suchém klimatickém regionu převážně na silně svažitých stanovištích či na svazích s jižní expozicí. Území náleží do V. třídy ochrany zemědělského půdního fondu (produkčně nevýznamné půdy).

ÚZEMÍ 2.41.89

Jedná se o hluboké až středně hluboké kambizemě na rovném terénu se všestrannou expozicí v teplém, mírně suchém klimatickém regionu. Půda nevykazuje trvalé zamokření ani přílišnou vysychavost. Obsah skeletu nepřekračuje 25%. Patří pod II. Třídu ochrany zemědělského půdního fondu (průměrně produkční půdy, využitelné v územním plánování) ("Ekatalog BPEJ" 2022).

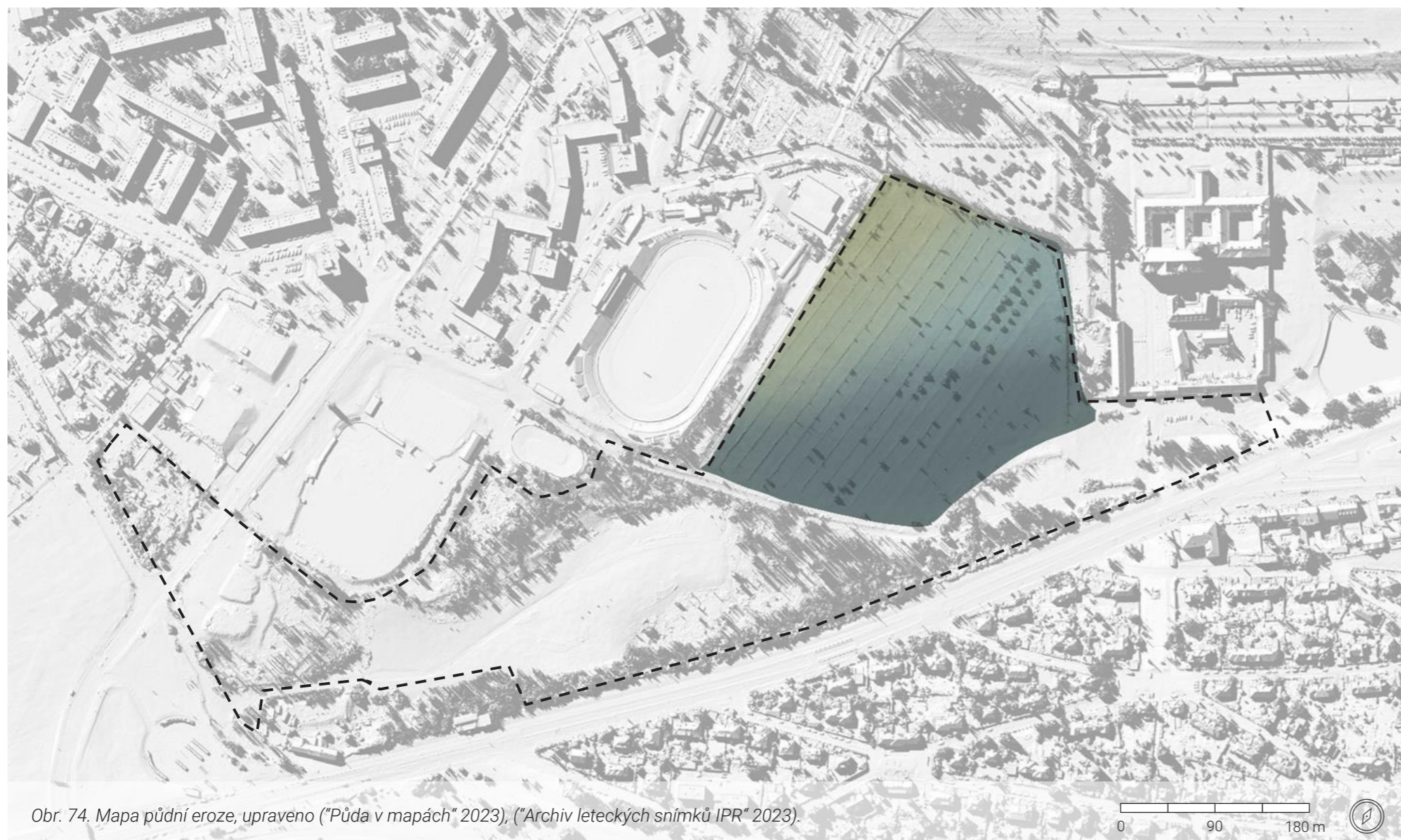

Obr. 72. Mapa půdně ekol. hodnocení, upraveno ("e-Katalog BPEJ" 2023), ("Archiv leteckých snímků IPR" 2023).

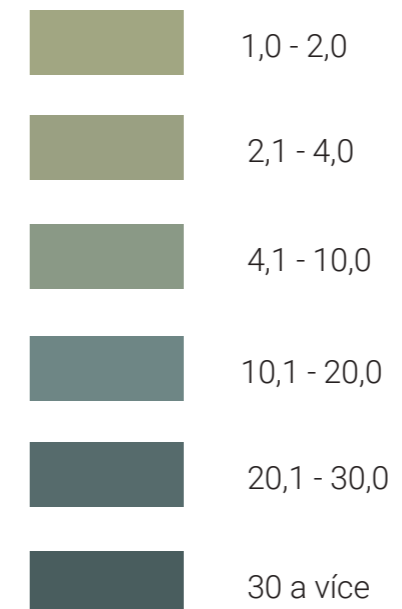

HYDROLOGIE

Břevnovem protéká potok Brusnice, který pramení v západní části dnešní klášterní zahrady a spadá do povodí Vltavy. V blízkosti pramene byla vybudována studánka Vojtěška, která se dochovala jako upomínka na založení Břevnovského kláštera. Délka toku dosahuje 4,5 km, přičemž velká část vede potrubím pod zemí ("Pražské studánky: Vojtěška" 2009). Východně od kláštera se nachází dva rybníky: Malá Markéta a Velká Markéta (Bělová & Kalašová 2016).

DLOUHODOBÁ PRŮMĚRNÁ ZTRÁTA PŮDY EROZÍ

Území dnešního ovocného sadu (dříve využíváno jako zemědělská plocha), se nachází ve svažitém terénu, a má tudíž předpoklady k náchylnosti vůči vodní erozi. Dlouhodobá průměrná ztráta půdy vyjadřuje násobky překročení hodnot přípustného smyvu pomocí stupňů erozního ohrožení půd. Sad se svažuje směrem k jihovýchodu, v těchto místech jsou hodnoty nejvyšší ("Půda v mapách" 2018).

MAPA RETENČNÍ VODNÍ KAPACITY
ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ

Obr. 75. Mapa retenční vodní kapacity, upraveno ("Půda v mapách" 2023), ("Archiv leteckých snímků IPR" 2023).

OCHRANA PŘÍRODY A KRAJINY

V nedalekém okolí řešeného území se nachází následující zvláště chráněná území: Přírodní památka Kalvarie v Motole a přírodní památka Obora Hvězda

V nejbližší vzdálenosti leží Přírodní památka Obora Hvězda. Chráněny jsou lesní porosty přirozeného charakteru (bikové doubravy, bikové bučiny a habrové doubravy) současně se jedná o ornitologicky významný bod. Lokalita zahrnuje skupinu a několik soliterních památných stromů ("Ochrana přírody a krajiny: Mapový portál Středočeského kraje" 2023).

V severozápadní části obory se vyjímá evropsky významná lokalita. Předmětem ochrany jsou zde vlhké pcháčové louky, vysoké porosty ostřic, společenstva mokřadních olšin a vrb. Zvláště významný je výskyt vrkoče útlého *Vertigo angustior* ("Ústřední seznam ochrany přírody" 2023).

- MZCHÚ
maloplošná zvláště chráněná území
- NATURA 2000
evropsky významná lokalita

Obr. 76. Mapa ochrany přírody a krajiny, upraveno ("GIS Středočeský kraj" 2023), ("Archiv leteckých snímků IPR" 2023).

ÚSES

Řešeným územím prochází lokální biokoridor L3/238 označený jako nefunkční. Velkou část zaujímá lokální biocentrum L2/186, taktéž označeno za nefunkční, obojí patrně vlivem dopravně vytíženého okolí. Avšak při průzkumech lokality došlo opakovaně ke střetu s divokou zvěří (srny, zajíci, ježci, ptactvo).

Stabilnější funkční trasa vede (mimo tuto mapu) ze severu od Liboce přes Oboru Hvězda, přes travnaté porosty v předpolí, směrem na jih ke svahu nad motolskou nemocnicí. Funkčnost prvků evidentně slábne v místě, kde koridory překonávají silnici.

- lokální biokoridor, funkční
- lokální biokoridor, nefunkční
- lokální biocentrum, funkční
- lokální biocentrum, nefunkční

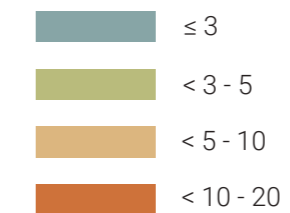

Obr. 77. Mapa prvků ÚSES, upraveno („ÚSES IPR“ 2024), („Archiv leteckých snímků IPR“ 2024).

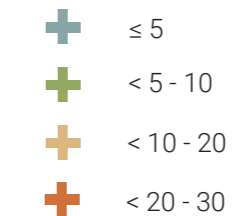
4.9 IMISNÍ MAPY ZNEČIŠTĚNÍ OVZDUŠÍ

Dle imisních map atlasu životního prostředí v okolí řešeného území odpovídá emisní vydatnost oxidu uhelnatého a oxidu dusíku z dopravy údajům vyplývajícím z následující mapy. Oblast okolo dopravního uzlu Vypich vykazuje zvýšené hodnoty, přičemž převážně křižovatky představují body největší akumulace znečišťujících částic v ovzduší ("Atlas životního prostředí" 2023).

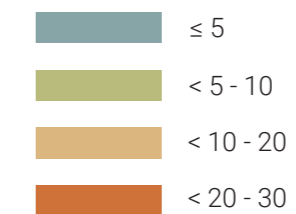
Liniové zdroje NO_x
(t/rok/km)

Křižovatky NO_x
(t/km)

Liniové zdroje CO
(t/rok/km)

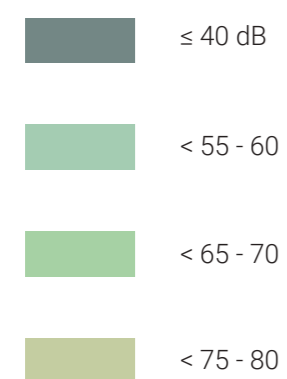

Obr. 78. Mapa emisí z dopravy, upraveno ("Atlas životního prostředí" 2023), ("Archiv leteckých snímků IPR" 2023).

0 250 m

HLUKOVÁ MAPA

Z map akustického vlivu dopravní sítě vyplývá, že hlavní křižovatka na Vypichu, především ulice Bělohorská a dál Patočkova, představují zdroj hluku o denních hodnotách přesahujících 70 dB ("Atlas životního prostředí" 2023).

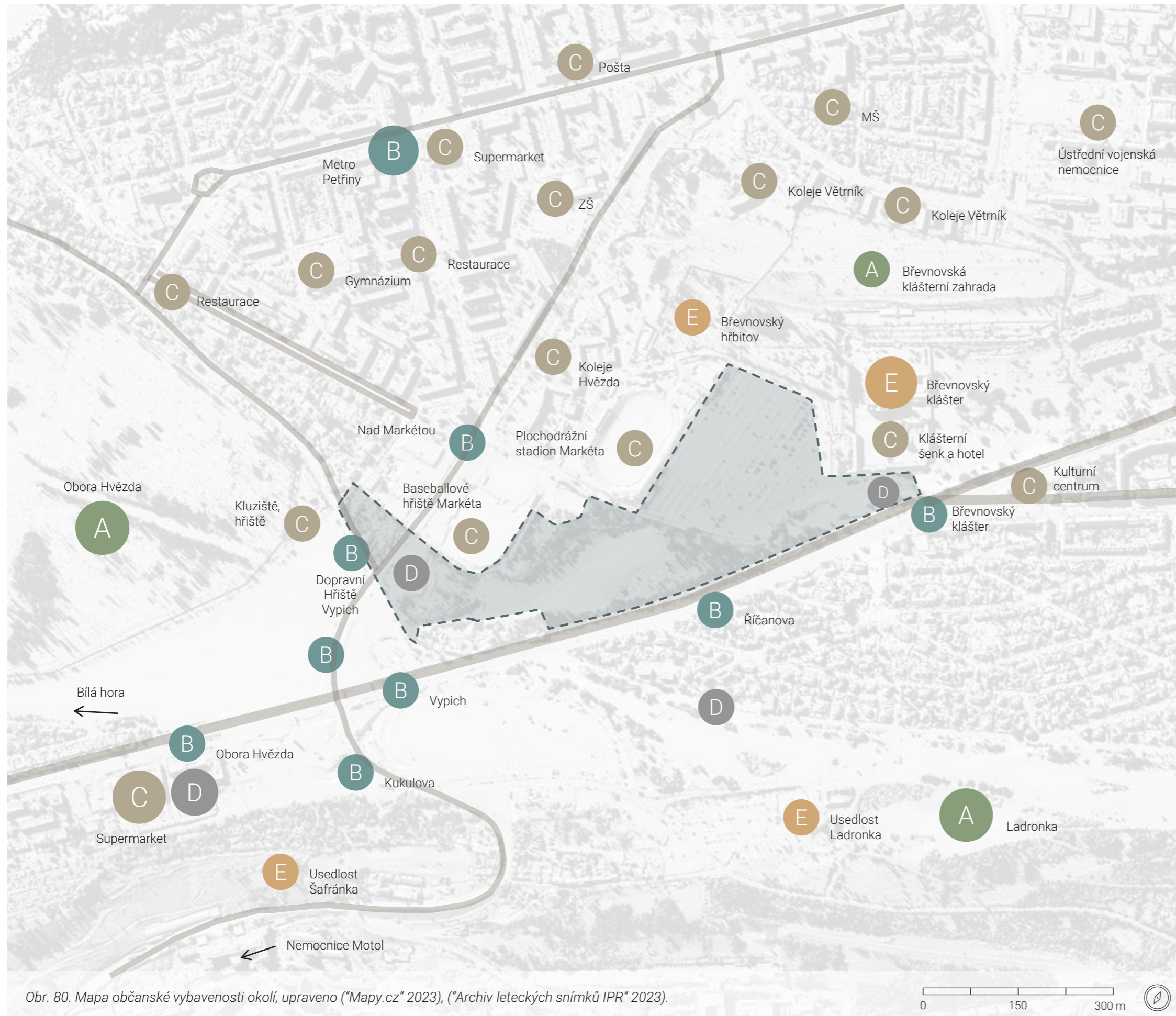
Obr. 79. Hluková mapa, upraveno ("Atlas životního prostředí" 2023), ("Archiv leteckých snímků IPR" 2023).

4.10 ŠIRŠÍ VZTAHY OBČANSKÁ VYBAVENOST

- ŘEŠENÉ ÚZEMÍ
- A ZAHRADY, PARKY
- B ZASTÁVKA MHD
- C VYBAVENOST
- D VĚTŠÍ PARKOVIŠTĚ
- E VÝZNAMNÉ VEŘEJNÉ BUDOVY/OBJEKTY

PRVKY ZPŮSOBUJÍCÍ VYTÍŽENÍ LOKALITY

Lokalitu významně ovlivňuje zařízení Kaufland, které při zavedení provozní doby 7-24 hodin přineslo zvýšení intenzity automobilové dopravy až o 15%. Dalšími řetězci, ovlivňujícími místní provozní podmínky, jsou obchodní dům Hornbach a supermarket Lidl na Slánské ulici směrem k sídlišti Řepy ("Břevnovská radiála" 2022).

Obr. 80. Mapa občanské vybavenosti okolí, upraveno ("Mapy.cz" 2023), ("Archiv leteckých snímků IPR" 2023).

DOPRAVNÍ DOSTUPNOST

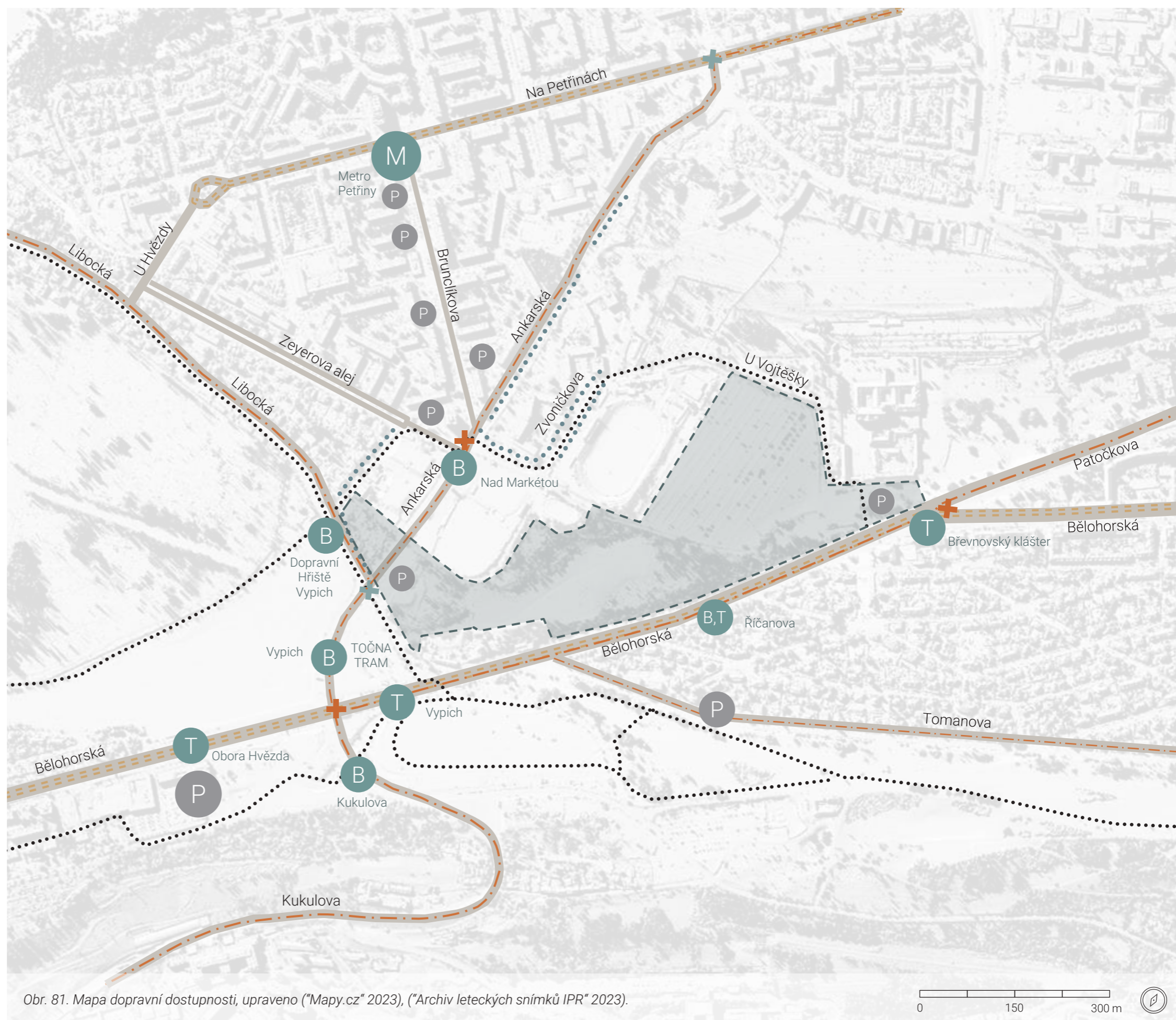
V nejbližší vzdálenosti od zájmové plochy vedou linky tramvaje:

22 Bílá Hora – Nádr. Hostivař

25 Bílá Hora – Lehovec

(“Atlas životního prostředí” 2023).

- ŘEŠENÉ ÚZEMÍ
- ..... CYKLOTRASA
- ..... PODÉLNÉ PARKOVÁNÍ
- == TRASA TRAM
- - - TRASA BUS
- T ZASTÁVKA TRAM
- B ZASTÁVKA BUS
- M STANICE METRA
- P PARKOVIŠTĚ
- ⊕ VYTÍŽENÉ KŘIŽOVATKY

Obr. 81. Mapa dopravní dostupnosti, upraveno (“Mapy.cz” 2023), (“Archiv leteckých snímků IPR” 2023).

4.11 SOUČASNÝ STAV

Řešené území se skládá z několika celků, které spolu příliš nekomunikují. Směrem od východu na jih jsou to následující plochy:

Prostor před komplexem Břevnovského arcidiecéze je veřejnosti zpřístupněn dvouřadou alejí vedoucí od tramvajové zastávky a příjezdovou cestou. Obě tyto trasy se sbíhají k parkovišti přímo před hlavní branou. Z levé strany objekt lemuje klášterní sýpka. Z pravé strany autoservis a pivovar, které sídlí za dvěma bočními vjezdy. Kromě kostela Sv. Markéty je součástí objektu farní úřad, konvent, prelatura a hotel Adalbert. Po levé straně od příjezdové cesty se rozkládá volná plocha o výměře přibližně 3 500 m², která v současnosti zůstává a je ponechána volná.

Klášterní sad nasedá na jihozápadní hranici klášterní zdi. Je pozorovatelný z cesty vedoucí k břevnovskému hřbitovu či z úvozové cesty vedoucí k ul. Ankerská. Jeho rozloha činí 6 ha. Spousta dřevin v posledních dvaceti letech dosloužilo, mnohé z nich jsou na pokraji své životnosti. Proto je sad od roku 2017 postupně doplňován.

Většinu území pokrývá souvisle zapojená zeleň. Jedná se pionýrské dřeviny a náletovou vegetaci stromového i keřového patra. V několika kompaktních úsecích a především podél rušné komunikace funguje jako izolační bariéra zabraňující šíření hluku i nečistot a podporuje biologickou rozmanitost. V hustě zapojených partiích však vznikají nepřehledná zákoutí a v nich se soustřeďují odpadky, nepořádek a různé typy provizorních obydlí.

Srdce prostoru, středová linie, plocha údolního charakteru s částečnou parkovou úpravou. To je úsek náhradních výsadeb za metro, kterému byla v posledních deseti letech věnována pozornost v souvislosti s nápravou dopadů stavby. Souvislým travnatým porostem prochází asfaltová cesta, která vede od Vypichu směrem ke klášteru, při východním vyústění je však přerušena slepým zakončením.

Štěrkové parkoviště, které je patrně pozůstatkem již zmíněné stavby. Limituje jej nadzemní vedení vysokého napětí (110 kV) s ochranným pásmem 12 m po obou stranách. Za souvislou štěrkovou plochou o výměře asi 2 400 m² následují tři kupy navršených materiálů, na nichž se usazuje vegetace ruderalního typu. O víkendech prostor využívají patrně návštěvníci okolních sportovišť, jindy bývá zamýkán.

Poslední řešenou plochou je cíp zeleně směřující k Oboře Hvězda, který územní plán vymezuje jako městskou krajinnou zeleň s rekreačními využitím. Plocha je z velké části porostlá zapojenou vegetací keřového i stromového patra. Po celém obvodu je oplocena a není v současnosti veřejnosti dostupná.

Obr. 82. Mapa současného stavu, upraveno ("Archiv leteckých snímků IPR" 2023).

4.12 DENDROLOGICKÝ PRŮZKUM

Vzhledem k různorodosti všech řešených ploch postupuje dendrologický průzkum dle následujícího schématu. Předprostor kláštera (A) a plocha náhradních výsadeb za metro (B) byly vzhledem ke svému parkovému charakteru inventarizovány podrobněji. Ostatní plochy, pokryté převážně souvisle zapojenou zelení, jsou zaznamenány v tabulce s druhovým složením a procentuálním zastoupením. Úsek v severozápadním výběžku řešeného území se nachází na zcela oploceném a hustě zarostlém pozemku. Z toho důvodu zde průzkum nebylo možné provést.

Tab. 1. Dendrologický průzkum – rozdělení na plochy (autorka 2024).

SKUP.	STROMOVÉ PATRO	ZASTOUP.	KEŘOVÉ PATRO	ZASTOUP.	PLOCHA (m ²)
C	<i>Fraxinus excelsior</i>	50%			1730
	<i>Betula pendula</i>	20%			
	<i>Crataegus monogyna</i>	10%			
	<i>Crataegus laevigata</i>	10%			
	<i>Salix caprea</i>	5%			
	<i>Salix alba</i>	3%			
D	<i>Juglans regia</i>	2%			/
	<i>Acer platanoides</i>	60%			
	<i>Acer campestre</i>	10%			
	<i>Fraxinus excelsior</i>	10%			
	<i>Prunus avium</i>	10%			
E	<i>Corylus avellana</i>	10%			/
	<i>Malus domestica</i>	60%			
	<i>Pyrus communis</i>				
	<i>Prunus avium</i>	10%			
F	<i>Juglans regia</i>	15%			10600
	<i>Corylus colurna</i>	5%			
	<i>Acer platanoides</i>	40%	<i>Cornus mas</i>	30%	
	<i>Acer campestre</i>	20%	<i>Sambucus nigra</i>	20%	
	<i>Fraxinus excelsior</i>	10%	<i>Ligustrum vulgare</i>	20%	
	<i>Betula pendula</i>	10%	<i>Cornus sanguinea</i>	10%	
	<i>Populus tremula</i>	10%	<i>Clematis montana</i>	5%	
	<i>Prunus avium</i>	5%	<i>Rubus fruticosus</i>	5%	
	<i>Quercus robur</i>	3%	<i>Crataegus mono.</i>	5%	
	<i>Ulmus laevis</i>	2%	<i>Prunus spinosa</i>	5%	
	G	<i>Fraxinus excelsior</i>	30%	<i>Prunus spinosa</i>	
<i>Prunus avium</i>		20%	<i>Hedera helix</i>	20%	
<i>Robinia pseudoacacia</i>		20%	<i>Rubus fruticosus</i>	20%	
<i>Acer campestre</i>		20%	<i>Cornus mas</i>	20%	
<i>Acer platanoides</i>		10%	<i>Cornus sanguinea</i>	10%	
H	<i>Populus alba</i>	20%	<i>Sambucus nigra</i>	45%	21080
	<i>Fraxinus excelsior</i>	20%	<i>Reynoutria sachaliensis</i>	30%	
	<i>Acer platanoides</i>	15%	<i>Rubus fruticosus</i>	25%	
	<i>Prunus avium</i>	10%			
	<i>Robinia pseudoacacia</i>	10%			
	<i>Betula pendula</i>	10%			
	<i>Populus tremula</i>	10%			
	<i>Quercus robur</i>	5%			
I	<i>Populus alba</i>	25%	<i>Cornus sanguinea</i>	30%	9890
	<i>Populus tremula</i>	20%	<i>Sambucus nigra</i>	30%	
	<i>Betula pendula</i>	15%	<i>Lonicera tatarica</i>	20%	
	<i>Acer platanoides</i>	15%	<i>Cornus sanguinea</i>	10%	
	<i>Fraxinus excelsior</i>	10%	<i>Prunus spinosa</i>	10%	
	<i>Acer campestre</i>	10%			
	<i>Salix sp.</i>	5%			

Dendrologická analýza byla provedena na základě několika terénních průzkumů a částečně s podporou databáze Stromy pod kontrolou <https://www.stromypodkontrolou.cz/>

Obr. 83. Schéma inventarizace – rozdělení průzkumu (autorka 2024).

0 200 m

Obr. 84. Etapy obnovy ovocného sadu na schématu současného stavu (autorka 2024).

A. PŘEDPROSTOR KLÁŠTERA

SOLITÉRNÍ DŘEVINY

KÓD	LATINSKÝ NÁZEV	ČESKÝ NÁZEV	O. KMENE /cm	VÝŠKA /m	VĚK	SAD. HOD	POZNÁMKY
pruavi001	<i>Prunus avium</i>	třešeň ptačí	56	6	dospívající	2	
pruavi002	<i>Prunus avium</i>	třešeň ptačí	62	6	dospívající	2	
pyrcom001	<i>Pyrus calleryana</i>	hrušeň calleryova	31	5	mladý	2	
pyrcom002	<i>Pyrus calleryana</i>	hrušeň calleryova	37	5	mladý	2	
prumah001	<i>Prunus mahaleb</i>	mahalebka obecná	37	5	dospívající	2	
prumah002	<i>Prunus mahaleb</i>	mahalebka obecná	38	5	dospívající	2	
prumah003	<i>Prunus mahaleb</i>	mahalebka obecná	73	5,5	dospívající	2	
pruaviple001	<i>Prunus avium 'Plena'</i>	sakura ozdobná	80	7,5	dospívající	2	
pruaviple002	<i>Prunus avium 'Plena'</i>	sakura ozdobná	75	7,5	dospívající	2	
pruaviple003	<i>Prunus avium 'Plena'</i>	sakura ozdobná	72	7,5	dospívající	2	
pruaviple004	<i>Prunus avium 'Plena'</i>	sakura ozdobná	82	7,5	dospívající	2	
pruavipl005	<i>Prunus avium 'Plena'</i>	sakura ozdobná	78	7,5	dospívající	2	
pruaviple006	<i>Prunus avium 'Plena'</i>	sakura ozdobná	91	7,5	dospívající	2	
pruaviple007	<i>Prunus avium 'Plena'</i>	sakura ozdobná	91	7,5	dospívající	2	
pruaviple008	<i>Prunus avium 'Plena'</i>	sakura ozdobná	79	7,5	dospívající	2	
pruaviple009	<i>Prunus avium 'Plena'</i>	sakura ozdobná	97	7,5	dospívající	2	
pruaviple010	<i>Prunus avium 'Plena'</i>	sakura ozdobná	82	7,5	dospívající	2	
pruaviple011	<i>Prunus avium 'Plena'</i>	sakura ozdobná	85	7,5	dospívající	2	
pruaviple012	<i>Prunus avium 'Plena'</i>	sakura ozdobná	88	7,5	dospívající	2	
pruaviple013	<i>Prunus avium 'Plena'</i>	sakura ozdobná	95	7,5	dospívající	2	
pruaviple014	<i>Prunus avium 'Plena'</i>	sakura ozdobná	88	7,5	dospívající	2	
pruaviple015	<i>Prunus avium 'Plena'</i>	sakura ozdobná	91	7,5	dospívající	2	
pruaviple016	<i>Prunus avium 'Plena'</i>	sakura ozdobná	79	7,5	dospívající	2	
pruaviple017	<i>Prunus avium 'Plena'</i>	sakura ozdobná	95	7,5	dospívající	2	
samnig001	<i>Sambucus nigra</i>	bez černý	116	6,5	dospělý	2	vícekmene
pinsyl001	<i>Pinus sylvestris</i>	borovice lesní	120	12	dospělý	3	
psemen001	<i>Pseudotsuga menziesii</i>	douglaska tisolistá	100	12	dospělý	3	
psemen002	<i>Pseudotsuga menziesii</i>	douglaska tisolistá	131	12	dospělý	3	
maldom001	<i>Malus domestica</i>	jabloň domácí	91	5	dospělý	2	
maldom002	<i>Malus domestica</i>	jabloň domácí	85	7	dospělý	2	
maldom003	<i>Malus domestica</i>	jabloň domácí	63	5	dospělý	2	
cramon001	<i>Crataegus monogyna</i>	hloh jednosemenný	95	6	dospělý	2	
pruaviple018	<i>Prunus avium 'Plena'</i>	sakura ozdobná	26	4,5	mladý	1	
jugreg001	<i>Juglans regia</i>	ořešák kráovský	63	7	dospívající	2	
tilpla001	<i>Tilia platyphyllos</i>	lípa velkolistá	63	6	dospívající	1	
robpse001	<i>Robinia pseudoacacia</i>	trnovník akát	201	9	dospělý	3	
robpse002	<i>Robinia pseudoacacia</i>	trnovník akát	102	9	dospívající	2	nakloněný
robpse003	<i>Robinia pseudoacacia</i>	trnovník akát	119	9	dospělý	2	vícekmene
robpse004	<i>Robinia pseudoacacia</i>	trnovník akát	132	10	dospělý	2	
robpse005	<i>Robinia pseudoacacia</i>	trnovník akát	175	9	dospělý	2	
robpse006	<i>Robinia pseudoacacia</i>	trnovník akát	116	8	dospělý	2	
robpse007	<i>Robinia pseudoacacia</i>	trnovník akát	160	9	dospělý	2	
robpse008	<i>Robinia pseudoacacia</i>	trnovník akát	154	9	dospělý	3	velmi nakloněný, neperspekt.
robpse009	<i>Robinia pseudoacacia</i>	trnovník akát	147	8	dospívající	4	vícekmene, infekce báze kmene
robpse010	<i>Robinia pseudoacacia</i>	trnovník akát	148	10	dospělý	4	
popcan001	<i>Populus x canadensis</i>	topol kanadský	268	17	senescentní	4	vícekmene, neperspekt.
robpse011	<i>Robinia pseudoacacia</i>	trnovník akát	91	7	dospívající	4	
robpse012	<i>Robinia pseudoacacia</i>	trnovník akát	97	10	dospívající	4	
robpse013	<i>Robinia pseudoacacia</i>	trnovník akát	85	6	dospívající	5	neperspekt., zhorš. stabilita
tilpla002	<i>Tilia platyphyllos</i>	lípa velkolistá	79	8	dospívající	1	
jugreg002	<i>Juglans regia</i>	ořešák kráovský	100	8	dospívající	3	

Tab. 2. Dendrologický průzkum – předprostor kláštera (autorka 2024).

KÓD	LATINSKÝ NÁZEV	ČESKÝ NÁZEV	O. KMENE /cm	VÝŠKA /m	VĚK	SAD. HOD	POZNÁMKY
tilcor001	<i>Tilia cordata</i>	lípa srdčitá	251	9	dospělý	2	nízko nasazená koruna
jugreg003	<i>Juglans regia</i>	ořešák kráovský	78	6	dospívající	4	krátkodobě persp.
fraexc001	<i>Fraxinus excelsior</i>	jasan ztepilý	60	7	dospívající	3	
fraexc002	<i>Fraxinus excelsior</i>	jasan ztepilý	131	9	dospělý	2	velmi pěkný tlak. vidlice u báze
fraexc003	<i>Fraxinus excelsior</i>	jasan ztepilý	169	10	dospělý	1	
fraexc004	<i>Fraxinus excelsior</i>	jasan ztepilý	158	15	dospělý	1	
tilpla003	<i>Tilia platyphyllos</i>	lípa velkolistá	70	9	dospívající	1	
tilpla004	<i>Tilia platyphyllos</i>	lípa velkolistá	75	8	dospívající	1	
fraexc005	<i>Fraxinus excelsior</i>	jasan ztepilý	82	8	dospívající	1	
tilpla005	<i>Tilia platyphyllos</i>	lípa velkolistá	67	9	dospívající	1	
tilpla006	<i>Tilia platyphyllos</i>	lípa velkolistá	72	8	dospívající	1	
jugreg004	<i>Juglans regia</i>	ořešák kráovský	16	3,5	mladý	2	
tilpla007	<i>Tilia platyphyllos</i>	lípa velkolistá	28	4,5	mladý	2	
prumah004	<i>Prunus mahaleb</i>	mahalebka obecná	40	4	dospívající	3	
prumah005	<i>Prunus mahaleb</i>	mahalebka obecná	46	4	dospívající	3	
prumah006	<i>Prunus mahaleb</i>	mahalebka obecná	44	4	dospívající	3	
prumah007	<i>Prunus mahaleb</i>	mahalebka obecná	35	4	dospívající	3	
prumah008	<i>Prunus mahaleb</i>	mahalebka obecná	57	5,5	dospívající	3	
prumah009	<i>Prunus mahaleb</i>	mahalebka obecná	50	4	dospívající	3	
prumah010	<i>Prunus mahaleb</i>	mahalebka obecná	47	4,5	dospívající	3	
prumah011	<i>Prunus mahaleb</i>	mahalebka obecná	57	5,5	dospívající	3	
moralb001	<i>Morus alba</i>	moruše bílá	44	5,5	dospívající	2	
moralb002	<i>Morus alba</i>	moruše bílá	53	5,5	dospívající	2	
ailait001	<i>Ailanthus altissima</i>	pajasan žláznatý	13	3,5	mladý	5	invazní nálet
maldom004	<i>Malus domestica</i>	jabloň domácí	100	4	dospělý	1	
prumah012	<i>Prunus mahaleb</i>	mahalebka obecná	50	4,5	dospívající	3	
prumah013	<i>Prunus mahaleb</i>	mahalebka obecná	44	4,5	dospívající	4	
prumah014	<i>Prunus mahaleb</i>	mahalebka obecná	56	4	dospívající	2	
prumah015	<i>Prunus mahaleb</i>	mahalebka obecná	63	4,5	dospívající	2	
prumah016	<i>Prunus mahaleb</i>	mahalebka obecná	44	4,5	dospívající	4	proschlá
robpse0014	<i>Robinia pseudoacacia</i>	trnovník akát	72	7	dospívající	4	náletové, vícekmene
robpse0015	<i>Robinia pseudoacacia</i>	trnovník akát	105	11	dospívající	4	vykloněný, stabilita zhoršená
robpse0016	<i>Robinia pseudoacacia</i>	trnovník akát	116	9	dospělý	4	
prumah017	<i>Prunus mahaleb</i>	mahalebka obecná	56	5,5	dospívající	3	
cramon002	<i>Crataegus monogyna</i>	hloh jednosemenný	31	4	dospívající	3	
pruavi003	<i>Prunus avium</i>	třešeň ptačí	79	12	dospívající	4	velmi porušená báze kmene
cramon003	<i>Crataegus monogyna</i>	hloh jednosemenný	38	8	dospívající	3	vícekmene

SKUPINOVÉ KEŘOVÉ POROSTY

KÓD POROSTU	ZASTOUPENÉ DRUHY	ZASTOUPENÍ	VÝŠKA /m	PLOCHA /m ²	POZNÁMKY
SK01	<i>Spiraea vanhouttei</i>	100%	3,00	32	
	<i>Spiraea vanhouttei</i>	50%	3,00		
SK02	<i>Sambucus nigra</i>	40%	4,50	143	
	<i>Philadelphus coronarius</i>	10%	4,00		
SK03	<i>Spiraea vanhouttei</i>	60%	2,50	185	
	<i>Sambucus nigra</i>	40%	5,00		
SK04	<i>Spiraea vanhouttei</i>	40%	3,00	349	
	<i>Lonicera tatarica</i>	40%	3,00		
	<i>Sambucus nigra</i>	10%	6,00		
	<i>Svida sanguinea</i>	10%	4,50		
SK05	<i>Sambucus nigra</i>	100%	8,00	72	

Obr. 85. Inventarizace v předprostoru kláštera (autorka 2024).

B. PLOCHA VÝSADEB ZA METRO

SOLITÉRNÍ DŘEVINY

KÓD	LATINSKÝ NÁZEV	ČESKÝ NÁZEV	O. KMENE /cm	VÝŠKA /m	SAD. HOD	POZNÁMKY
carbet001	<i>Carpinus betulus</i>	habr obecný	24	5	1	
salalb001	<i>Salix alba</i>	vrba bílá	-	2	2	vícekmén, nálet
carbet002	<i>Carpinus betulus</i>	habr obecný	28	5	1	
carbet003	<i>Carpinus betulus</i>	habr obecný	27	4,5	1	
carbet004	<i>Carpinus betulus</i>	habr obecný	30	5,5	1	
carber005	<i>Carpinus betulus</i>	habr obecný	25	5	1	
carbet006	<i>Carpinus betulus</i>	habr obecný	28	5	1	
carbet007	<i>Carpinus betulus</i>	habr obecný	27	5,5	1	
salcap001	<i>Salix caprea</i>	vrba jíva	-	3	2	nálet
betpen001	<i>Betula pendula</i>	bříza bělokora	20	3,5	2	nálet
carbet008	<i>Carpinus betulus</i>	habr obecný	30	4,5	1	
sorari001	<i>Sorbus aria</i>	jeřáb muk	22	4	2	
sorari002	<i>Sorbus aria</i>	jeřáb muk	21	4	2	
sorari003	<i>Sorbus aria</i>	jeřáb muk	23	4	2	
sorari004	<i>Sorbus aria</i>	jeřáb muk	20	4	3	okus
sorari005	<i>Sorbus aria</i>	jeřáb muk	19	4	3	okus
sorari006	<i>Sorbus aria</i>	jeřáb muk	22	4	2	
sorari007	<i>Sorbus aria</i>	jeřáb muk	25	4	2	
acecam001	<i>Acer campestre</i>	javor babyka	25	4,5	1	
acecam002	<i>Acer campestre</i>	javor babyka	25	4,5	1	
acecam003	<i>Acer campestre</i>	javor babyka	23	4,5	1	
acecam004	<i>Acer campestre</i>	javor babyka	21	4,5	1	
sorari008	<i>Sorbus aria</i>	jeřáb muk	17	3	3	
sorari009	<i>Sorbus aria</i>	jeřáb muk	21	3,5	3	
sorari010	<i>Sorbus aria</i>	jeřáb muk	14	3	3	
acecam005	<i>Acer campestre</i>	javor babyka	32	4	1	
acecam006	<i>Acer campestre</i>	javor babyka	40	5	1	
salcap002	<i>Salix caprea</i>	vrba jíva	-	3	1	vícekmén, nálet
carbet009	<i>Carpinus betulus</i>	habr obecný	23	5	1	
carbet010	<i>Carpinus betulus</i>	habr obecný	23	5	1	
carbet011	<i>Carpinus betulus</i>	habr obecný	35	6	1	
poptre001	<i>Populus tremula</i>	topol osika	26	4,5	1	
poptre002	<i>Populus tremula</i>	topol osika	33	5	1	
poptre003	<i>Populus tremula</i>	topol osika	39	6,5	1	
sorari011	<i>Sorbus aria</i>	jeřáb muk	21	3,5	2	
sorari012	<i>Sorbus aria</i>	jeřáb muk	17	3	2	
sorari013	<i>Sorbus aria</i>	jeřáb muk	18	3	2	
sorari014	<i>Sorbus aria</i>	jeřáb muk	10	2	2	
acepla001	<i>Acer platanoides</i>	javor mléč	25	5	1	
acepla002	<i>Acer platanoides</i>	javor mléč	23	4,5	1	
acepla003	<i>Acer platanoides</i>	javor mléč	23	4,5	1	
acepla004	<i>Acer platanoides</i>	javor mléč	27	4,5	1	
acepla005	<i>Acer platanoides</i>	javor mléč	36	5,5	1	
acepla006	<i>Acer platanoides</i>	javor mléč	38	5,5	1	
acepla007	<i>Acer platanoides</i>	javor mléč	27	5	1	
acepla008	<i>Acer platanoides</i>	javor mléč	28	4,5	1	

Tab. 3. Dendrologický průzkum – plocha výsadeb za metro – solitéry (autorka 2024).

KÓD	LATINSKÝ NÁZEV	ČESKÝ NÁZEV	O. KMENE /cm	VÝŠKA /m	SAD. HOD	POZNÁMKY
salcap003	<i>Salix caprea</i>	vrba jíva	-	3	1	vícekmén
sorari015	<i>Sorbus aria</i>	jeřáb muk	11	2	3	pozdější výsadba, okus
sorari016	<i>Sorbus aria</i>	jeřáb muk	18	2,5	2	pozdější výsadba
sorari017	<i>Sorbus aria</i>	jeřáb muk	19	2,5	2	pozdější výsadba
sorari018	<i>Sorbus aria</i>	jeřáb muk	16	2	2	pozdější výsadba
poptre004	<i>Populus tremula</i>	topol osika	40	6,5	1	
poptre005	<i>Populus tremula</i>	topol osika	40	6	1	velmi se jim daří
poptre006	<i>Populus tremula</i>	topol osika	45	6,5	1	
sorari019	<i>Sorbus aria</i>	jeřáb muk	15	2,2	2	pozdější výsadba
sorari020	<i>Sorbus aria</i>	jeřáb muk	12	2	2	pozdější výsadba
acecam007	<i>Acer campestre</i>	javor babyka	24	3,5	1	
acecam008	<i>Acer campestre</i>	javor babyka	25	3,5	1	
acecam009	<i>Acer campestre</i>	javor babyka	25	3,5	1	
acecam010	<i>Acer campestre</i>	javor babyka	27	3,5	1	
acecam011	<i>Acer campestre</i>	javor babyka	25	3,5	1	
betpen002	<i>Betula pendula</i>	bříza bělokora	-	4	1	vícekmén, nálet
betpen003	<i>Betula pendula</i>	bříza bělokora	-	4	1	vícekmén, nálet
betpen004	<i>Betula pendula</i>	bříza bělokora	-	3,5	1	vícekmén, nálet
betpen005	<i>Betula pendula</i>	bříza bělokora	-	4	1	vícekmén, nálet
acepla009	<i>Acer platanoides</i>	javor mléč	23	4	1	
acepla010	<i>Acer platanoides</i>	javor mléč	23	4	1	
acepla011	<i>Acer platanoides</i>	javor mléč	19	3,5	1	
acepla012	<i>Acer platanoides</i>	javor mléč	20	3,5	1	
acepla013	<i>Acer platanoides</i>	javor mléč	32	4	1	částečně proschlý
carbet012	<i>Carpinus betulus</i>	habr obecný	18	3,5	1	nová výsadba
carbet013	<i>Carpinus betulus</i>	habr obecný	27	4	1	
carbet014	<i>Carpinus betulus</i>	habr obecný	27	4	1	
carbet015	<i>Carpinus betulus</i>	habr obecný	24	3	1	
carbet016	<i>Carpinus betulus</i>	habr obecný	24	3,5	1	
carbet017	<i>Carpinus betulus</i>	habr obecný	13	3	1	nová výs., poškozený kmén
carbet018	<i>Carpinus betulus</i>	habr obecný	20	3,5	1	škrtí ochranný rákos
carbet019	<i>Carpinus betulus</i>	habr obecný	24	3,5	1	škrtí ochranný rákos
poptre007	<i>Populus tremula</i>	topol osika	25	3,5	1	
poptre008	<i>Populus tremula</i>	topol osika	25	3,5	1	
poptre009	<i>Populus tremula</i>	topol osika	25	3,5	1	
poptre010	<i>Populus tremula</i>	topol osika	38	4	1	
acepla014	<i>Acer platanoides</i>	javor mléč	28	4	1	
acepla015	<i>Acer platanoides</i>	javor mléč	26	4,5	1	
acepla016	<i>Acer platanoides</i>	javor mléč	34	5	1	
salcap004	<i>Salix caprea</i>	vrba jíva	17	3	1	nálet
acepla017	<i>Acer platanoides</i>	javor mléč	27	4	1	
acepla018	<i>Acer platanoides</i>	javor mléč	20	3,5	1	
acepla019	<i>Acer platanoides</i>	javor mléč	13	1,2	4	proschlý terminál
acepla020	<i>Acer platanoides</i>	javor mléč	26	3,5	1	
acepla021	<i>Acer platanoides</i>	javor mléč	23	3	4	proschlý terminál
acepla022	<i>Acer platanoides</i>	javor mléč	31	4,5	1	

PLOCHA VÝSADEB ZA METRO
SOLITÉRNÍ DŘEVINY

Obr. 86. Inventarizace plochy náhradních výsadeb za metro – solitéry (autorka 2024).

B. PLOCHA VÝSADEB ZA METRO

SOLITÉRNÍ DŘEVINY

Tab. 4. Dendrologický průzkum – plocha výsadeb za metro – solitéry (autorka 2024).

KÓD	LATINSKÝ NÁZEV	ČESKÝ NÁZEV	O. KMENE /cm	VÝŠKA /m	SAD. HOD	POZNÁMKY
sorary021	<i>Sorbus aria</i>	jeřáb muk	12	2	2	nová výsadba
acepla023	<i>Acer platanoides</i>	javor mléč	20	3,5	1	
acepla024	<i>Acer platanoides</i>	javor mléč	22	4	1	
acepla025	<i>Acer platanoides</i>	javor mléč	24	4,5	1	
acepla026	<i>Acer platanoides</i>	javor mléč	23	3	1	
acepla027	<i>Acer platanoides</i>	javor mléč	19	3	1	
poptre011	<i>Populus tremula</i>	topol osika	39	5	1	
poptre012	<i>Populus tremula</i>	topol osika	39	5	1	
poptre013	<i>Populus tremula</i>	topol osika	28	4	1	
poptre014	<i>Populus tremula</i>	topol osika	34	5	1	
poptre015	<i>Populus tremula</i>	topol osika	42	6	1	
poptre016	<i>Populus tremula</i>	topol osika	32	6,5	1	
poptre017	<i>Populus tremula</i>	topol osika	36	5	1	
poptre018	<i>Populus tremula</i>	topol osika	34	5	1	
sorari022	<i>Sorbus aria</i>	jeřáb muk	20	2,5	1	nová výsadba
sorari023	<i>Sorbus aria</i>	jeřáb muk	16	2	3	nová výsadba
sorari024	<i>Sorbus aria</i>	jeřáb muk	16	2,5	3	nová výsadba
sorari025	<i>Sorbus aria</i>	jeřáb muk	14	2	3	nová výsadba
sortor001	<i>Sorbus torminalis</i>	jeřáb břek	12	2	4	prosychá
sortor002	<i>Sorbus torminalis</i>	jeřáb břek	15	2	4	prosychá
acepla028	<i>Acer platanoides</i>	javor mléč	24	4	1	
acepla029	<i>Acer platanoides</i>	javor mléč	25	4	1	
poptre019	<i>Populus tremula</i>	topol osika	34	6	1	
poptre020	<i>Populus tremula</i>	topol osika	28	5	1	
poptre021	<i>Populus tremula</i>	topol osika	40	6,5	5	
poptre022	<i>Populus tremula</i>	topol osika	32	6,5	1	
salalb002	<i>Salix alba</i>	vrba bílá	-	5	3	vícekmén, nálet
carbet020	<i>Carpinus betulus</i>	habr obecný	23	3	1	
carbet021	<i>Carpinus betulus</i>	habr obecný	25	4,5	1	
carbet022	<i>Carpinus betulus</i>	habr obecný	28	4,5	1	
carbet023	<i>Carpinus betulus</i>	habr obecný	18	4	1	
carbet024	<i>Carpinus betulus</i>	habr obecný	21	4	1	
carbet025	<i>Carpinus betulus</i>	habr obecný	20	4	1	
acecam012	<i>Acer campestre</i>	javor babyka	18	4	1	
acecam013	<i>Acer campestre</i>	javor babyka	20	4	1	
acecam014	<i>Acer campestre</i>	javor babyka	20	4,5	1	
acecam015	<i>Acer campestre</i>	javor babyka	19	4	1	
acecam016	<i>Acer campestre</i>	javor babyka	20	4	1	
acepla030	<i>Acer platanoides</i>	javor mléč	33	4,5	1	
acepla031	<i>Acer platanoides</i>	javor mléč	27	4	1	
acepla032	<i>Acer platanoides</i>	javor mléč	29	4,5	1	
acepla033	<i>Acer platanoides</i>	javor mléč	31	4,5	1	
acepla034	<i>Acer platanoides</i>	javor mléč	29	4,5	1	
acepla035	<i>Acer platanoides</i>	javor mléč	33	4,5	1	
sorari026	<i>Sorbus aria</i>	jeřáb muk	25	3	1	
sorari027	<i>Sorbus aria</i>	jeřáb muk	25	3,5	1	
sorari028	<i>Sorbus aria</i>	jeřáb muk	25	3	1	

SKUP. KEŘOVÉ POROSTY

Tab. 5. Dendrologický průzkum – plocha výsadeb za metro – skupiny (autorka 2024).

KÓD POROSTU	DRUHY	ZASTOUPENÍ	VÝŠKA (m)	PLOCHA (m ²)	POZNÁMKY
SP01	<i>Cornus sanguinea</i>	50%	2,00	335	byliny téměř ne
	<i>Lonicera sp.</i>	40%	1,80		
	<i>Crataegus monogyna</i>	10%	2,00		
SP02	<i>Cornus sanguinea</i>	60%	2,00	303	bylinné patro ne
	<i>Viburnum opulus</i>	20%	0,50		
	<i>Populus tremula</i>	10%	2,00		
	<i>Quercus robur</i>	5%	2,00		
	<i>Betula pendula</i>	1-5%	1,50		
	<i>Acer platanoides</i>	1-5%	2,00		
SP03	<i>Cornus sanguinea</i>	50%	2,00	282	bylinné patro ne
	<i>Lonicera sp.</i>	40%	1,60		
	<i>Robinia pseudoaccacia</i>	1-5%	2,50		
	<i>Betula pendula</i>	1-5%	1,80		
SP04	<i>Populus tremula</i>	1-5%	2,00	114	nálety tráv + čičorka
	<i>Ribes alpinum</i>	100%	0,50		
	<i>Cornus sanguinea</i>	70%	1,80		
	<i>Prunus spinosa</i>	10%	1,60		
	<i>Ligustrum vulgare</i>	10%	1,50		
	<i>Euonymu europaeus</i>	5%	1,80		
SP06	<i>Robinia pseudoaccacia</i>	5%	2,50	253	bylinné patro ne
	<i>Robinia pseudoaccacia</i>	30%	3,00		
	<i>Lonicera sp.</i>	30%	1,80		
	<i>Viburnum opulus</i>	30%	1,90		
SP07	<i>Salix alba</i>	5%	2,00	325	nálety okolních lučních druhů
	<i>Quercus robur</i>	5%	2,20		
	<i>Cornus sanguinea</i>	50%	1,80		
SP08	<i>Viburnum opulus</i>	20%	1,40	152	nálety okolních lučních druhů
	<i>Prunus spinosa</i>	10%	1,90		
	<i>Salix caprea</i>	40	1,30		
SP09	<i>Prunus spinosa</i>	10	1,90	285	nálety okolních lučních druhů
	<i>Cornus sanguinea</i>	40%	2,00		
	<i>Viburnum opulus</i>	30%	1,40		
	<i>Salix caprea</i>	10%	2,00		
	<i>Hyppophae rhamnoides</i>	5%	2,00		
	<i>Crataegus monogyna</i>	5%	2,20		
<i>Robinia pseudoaccacia</i>	5%	3,00			
	<i>Betula pendula</i>	5%	2,00		

PLOCHA VÝSADEB ZA METRO
SKUPINOVÉ KEŘOVÉ POROSTY

Obr. 87. Inventarizace plochy náhradních výsadeb za metro – keře (autorka 2024).

4.13 PROBLÉMOVÝ VÝKRES

LIMITY ÚZEMÍ

Značně problémová je v prostoru návaznost. V rámci revitalizace plochy využitě k dostavbě metra A došlo k realizaci výsadeb velkého množství solitérních stromů i keřových skupin. Lokalitě byla v posledních deseti letech věnována pozornost z hlediska revitalizace, dnes však není dostatečně využita a pro veřejnost zůstává neznámá. Zřejmě hlavně proto, že asfaltová cesta procházející touto plochou sice vede směrem ke klášteru, je však slepě zakončena při východní hranici zmíněné plochy. Dál pokračuje pouze pěšina terénem. Prošlapaná trasa mezi odhalenými kořeny stromů, svahem několik metrů do kopce, na úroveň úvozové cesty. Tento úsek představuje poměrně vysoké bezpečnostní riziko, převážně za deštivého počasí. Lokalita by zasloužila vhodné zpřístupnění a také pojmenování (vzhledem k tomu, že pro ni neexistuje veřejně známý název), aby dosáhla svého rekreačního potenciálu. Vytvoření systému propojení by nabízelo příjemnou stezku od Břevnovského kláštera, kolem velkého sadu, přes středovou plochu k Vypichu a odtud k Oboře Hvězda až na Bílou Horu.

Prostředí dopravního uzlu Vypich charakterizuje zejména nízká míra stability při vysokém potenciálu lokality. Prostorové uspořádání sousedících ploch není ustálené. Působení hodnotného území tohoto památkového místa je v současné situaci sníženo právě pozemky, jež jej obklopují. Zejména plochodrážní stadion, sousedící se zdmi břevnovského hřbitova a s ovocným sadem, svým umístěním dehonestuje tuto významnou lokalitu a redukuje účinek genia loci.

Samotný předprostor kláštera si žádá reprezentativní prostředí, jasnější kompozici, vhodnější řešení materiálů i ploch. Středová plocha postrádá pobytovou náplň. Štěrková plocha k parkování vyžaduje lepší uchopení a doplnění zeleně, které je však omezené ochranným pásmem vysokého napětí 15 m po obou stranách vedení. Okolní neprostupná souvislá zeleň vytváří nepřehledné úseky a místa s improvizovanými obydlími bezdomoveckých kolonií. Tento jev vychází z nízké návštěvnosti lokality a současně ji předurčuje ke stejné budoucnosti.

Blízkost dopravního uzlu dále přináší komplikace spojené s prašností, hlučností, znečištěním ovzduší a poukazuje na důležitost zachování dostatečné zelené hmoty k vyrovnávání zmíněných negativních vlivů.

Obr. 88. Schéma limitů území (autorka 2024).

SILNÉ STRÁNKY

odcloněná parková plocha
 velkorysost prostoru
 izolační zeleň podél komunikace
 historicky hodnotná lokalita
 výborná dopravní dostupnost
 místy již pravidelná údržba

S

SLABÉ STRÁNKY

sportovní areály v okolí
 dopravně frekventovaná lokalita
 nedostatečná prostupnost
 zanedbaný veřejný prostor
 nástup k Břevnovskému klášteru

W

O

PŘÍLEŽITOSTI

silný rekreační potenciál
 návaznost na historické památky
 napojení na „zelenou linii“ parků
 vylepšení životního prostředí
 vznik vycházkové trasy
 zvýšení kvality rekreace
 vybudování pobytového místa

T

HROZBY

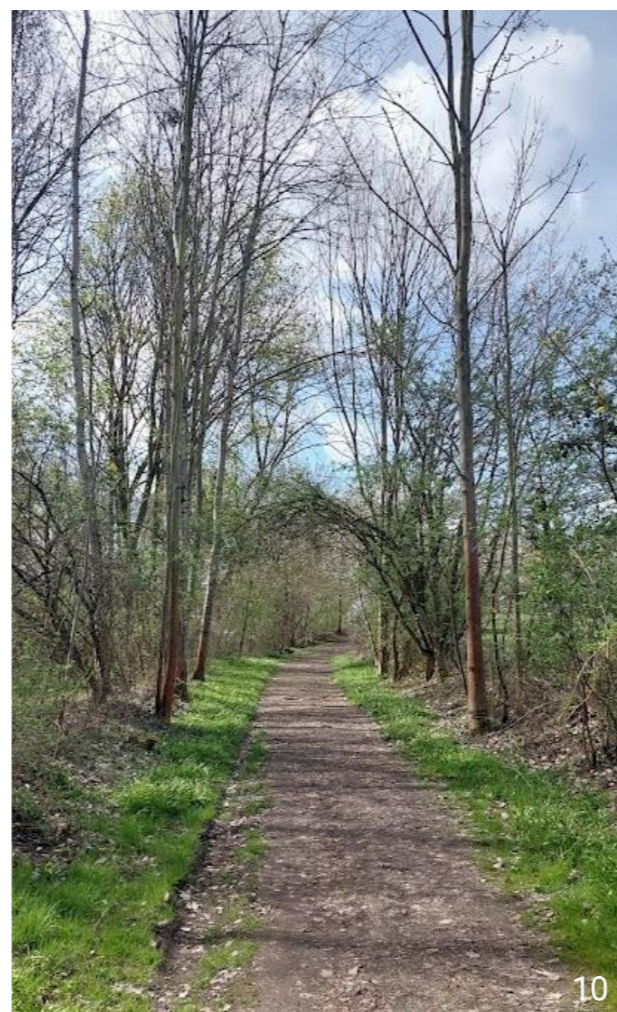
rozšiřování zástavby
 zatěžující prvky (emise, hluk)
 rozšiřování dopravy
 nepřehlednost, zákoutí v zeleni
 výskyt nežádoucích návštěvníků
 vedení nadzemního vysokého napětí

Obr. 89. SWOT analýza území (autorka 2024), upraveno ("Archiv leteckých snímků IPR" 2024).

4. 14 FOTODOKUMENTACE ÚZEMÍ

Obr. 90-96. Fotodokumentace – předprostor kláštera (autorka 2024).
Obr. 97. Schéma fotodok. 1 ("Archiv leteckých snímků IPR" 2024).

Obr. 98. Schéma fotodokumentace 2 ("Archiv leteckých snímků IPR" 2024).
Obr. 99-104. Fotodokumentace – na trase k úvozové cestě (autorka 2024).

Obr. 105-110. Fotodokumentace – přístup ke středové ploše náhradních výsadeb (autorka 2024).
Obr. 111. Schéma fotodokumentace 3 ("Archiv leteckých snímků IPR" 2024).

Obr. 112. Schéma fotodokumentace 4 ("Archiv leteckých snímků IPR" 2024).
 Obr. 113-117. Fotodokumentace – „štěrkoviště“ (autorka 2024).

Obr. 118. Koncept návrhu – Celé území (autorka 2024).

5.1 NÁVRH

Hlavní myšlenka návrhu spočívá v propojení všech spolu doposud nekomunikujících ploch a umožnění plynulé pěší návaznosti mezi Břevnovským klášterem a Oborou Hvězda. Navrhované úpravy mají podpořit atraktivitu místa s velkým rekreačním potenciálem a zlepšit úroveň životního prostředí v okolí řešené lokality.

Koncept pracuje rovněž s návazností materiálovou. O sjednocení prostoru usiluje prostřednictvím jednotného mobiliáře, také opakováním povrchů a rostlinného sortimentu. Přístupuje k plochám individuálně a aplikuje tyto jednotící principy. Ideově návaznosti je v návrhu docíleno umístěním upomínkového prvku.

Území je v návrhu rozděleno do několika částí, které jsou zpracovány v samostatných půdorysech. Dále je o nich uvažováno jako o dílčích etapách, které detailněji pojednávají o záměrech navrhovaného řešení a dohromady tvoří celistvý pohled na řešenou oblast.

Návrh postupuje od východu na západ (tedy od kláštera k Vypichu) a řeší následující úseky: předprostor kláštera, klášterní sad, nové cestní propojení, středovou plochu výsadby, dnešní šterkoviště a doplňkově nepřístupnou plochu zahrádek, územním plánem určenou jako plochu městské zeleně.

Při vstupu ke klášteru se otevírá nový reprezentativní prostor. Od něj vede nově cestička do středu ovocného sadu, která nabízí výhled na baziliku sv. Markéty. Z úvozové cesty, která kolem sadu prochází, je nově umožněno sejít ke středové ploše území. Odtud trasa pokračuje severozápadním směrem, kde vzniká druhé propojení. Nová cesta zde směřuje ke šterkové ploše, novému parkovišti. Dál vede přes komunikaci do nově koncipovaného drobného parku, odkud činí cesta do Obory Hvězda pouhých pár minut. Vzniká tak plynulá trasa, hlavní linie, podél které se nachází doplňkový program různého charakteru.

5.1.1 PŘEDPROSTOR KLÁŠTERA

Hlavní změnou, která ploše přináší reprezentativní a důstojný vzhled, je obnova historicky původní aleje. Ta vzniká po stranách příjezdové cesty ke komplexu kláštera a dominuje tomuto prostoru. Při vjezdu se tak otevírá průhled na klášterní bránu. Před ní se nachází jemně zredukovaná zpevněná plocha, nově vydlážděná, s posezením a lemem dvou trvalkových záhonů, které zdobí jižní stranu vstupní budovy. Parkovací stání jsou odsud odsunuta na vyhrazené místo směrem k vozovce, kde

vzniká parkovací zákoutí, oddělené od zbytku prostoru vegetační clonou. Veškeré asfaltové plochy jsou nahrazeny propustnými povrchy ze žulových kostek. Od brány kláštera nově vybíhá mlatová cesta k posezení pod majestátním jasanem svýhledem nacelý tento prostor. Odtud mlat navazuje na původní trasu úvozové cesty směrem na západ. Stávající třeshňová alej je ve střídaném sponu probrána, aby působila rozvolněněji, což zároveň umožňuje rozříštění strnulosti tohoto prvku. Také je tak učiněno za účelem prosvětlení aleje a tvorby prostoru k rozvolnění ponechaných dřevin.

	travnatá plocha		dlážděná cesta pojízdná
	výsadby		mlatová cesta
	parkovací stání		posezení
	dlážděná cesta pro pěší		navrhovaná dřevina

Obr. 119. Půdorys – Předprostor kláštera (autorka 2024).

5.1.2 ZPŘÍSTUPNĚNÍ SADU

- travnatá plocha
- kamenná cesta
- dřeviny doplněné v posledních letech
- původní dřeviny

Obr. 120. Půdorys – Zpřístupnění sadu (autorka 2024).

5.1.3 PROPOJENÍ TRAS

Vznik nové spojky v tomto místě umožní jednodušší a frekventovanější pohyb prostorem, což napomůže zvýšení návštěvnosti lokality.

Linie trasy zároveň rozděljuje souvislý vegetační porost, a tím vede k redukci nepřehledných ploch souvislé zeleně. K místu původního propojení ve svahu vede kamenná cesta, z níž je vyvedeno schodiště na úroveň újezdové cesty. Realizace této cesty si vyžádá nezbytné kácení dřevin rostoucích v navrhované trase a v její bezprostřední blízkosti. Tento zákrok však umožní otevření prostoru a vznikne tak průhled na Břevnovský klášter.

STŘEDOVÁ PLOCHA „ÚDOLÍ“

	travnatá plocha		nášlapové chodníčky
	stávající keřové porosty		posezení
	luční segmenty		dřevěný víceúčelový prvek
	stávající asfaltová cesta		stávající dřeviny
	mlatové cesty		umístění uměleckého prvku

Obr. 122. Půdorys – Středová plocha Údolí (autorka 2024).

10 20 30 m

5.1.4 STŘEDOVÁ PLOCHA – „ÚDOLÍ“

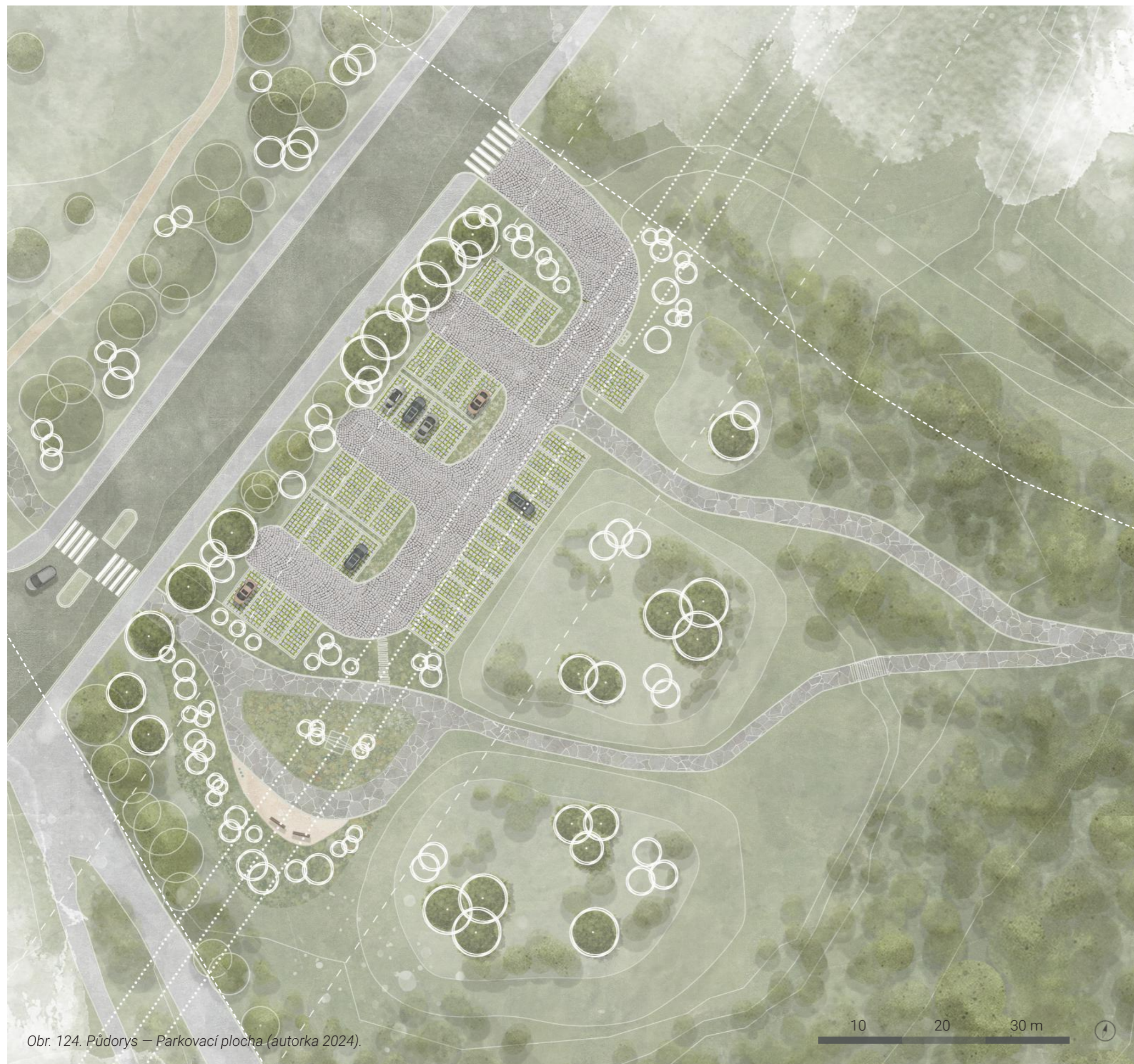
Středová plocha je velkoryse otevřeným prostorem s hlavní trasou umožňující rychlý přesun a doplňkovými cestami nabízející koutky pro delší pobyt. Navržené cesty vytvářejí hravé okruhy a otevírají průhledy do okolí. Podél cest se místy objevují úseky lučních segmentů, do nichž jsou usazeny lavičky, příjemně oddělené od hlavní trasy, která nově pokračuje severozápadním směrem. Cesty se sbíhají k mlatové ploše s dřevěným mobiliářem, který současně funguje jako herní prvek. Návrh zde spočívá v decentním dotvoření plochy a doplnění její pobytové funkce. Situace je dále doplněna uměleckým prvkem, který přináší myšlenku upomínky na osobnosti spojené s blízkým Břevnovským klášteřem.

V případě, že se v budoucnu zásadně promění urgentnost projektu Břevnovské radiály, bude nutné podél linie nově navrhované komunikace vysadit pás izolační zeleně o dostatečné šířce. Ideálním řešením by bylo kopírovat hmotu stávajícího vegetačního lemu podél ulice Bělohorská. Jelikož se stavba radiály týká především této plochy, záměrem návrhu bylo brát tento fakt v potaz a situovat hlavní program do míst nejvíce vzdálených od plánované komunikace. Nově navrhované cestní napojení při západní části tohoto území by v případě realizace převzalo funkci hlavní trasy a umožnilo zachování návaznosti obory s klášteřem. Umístěné prvky by byly přemístěny do nového centra prostoru, cestičky z nášlapů by byly přeloženy.

Ačkoliv se jedná o plochu blízce sousedící s prostorem klášteřem, neexistuje proniv současnosti pojmenování, veřejnosti není dostatečně známá. Součástí jejího řešení je také vznik názvu. V rámci této studie je proto nazvána „Park Údolí“. Jedná se o pojmenování přímo vycházející z morfologie terénu tohoto místa, které by si veřejnost mohla rychle osvojit.

Obr. 123. Půdorys – Středová plocha Údolí, předpoklad (autorka 2024).

Obr. 124. Přídory – Parkovací plocha (autorka 2024).

5.1.5 PARKOVACÍ PLOCHA

Šterková plocha se stává místem nového vstupu do území. Vznikají zde parkovací stání a situace je doplněna cestní sítí, která navazuje na trasu od kláštera. Návrh respektuje nadzemní vedení vysokého napětí, a proto jsou zvoleny dřeviny převážně keřového patra. Stromy jsou vysazovány za hranicí ochranného pásma 12 m od linie sítí. Poblíž parkoviště se nachází drobná pobytová plocha, která funguje jako zázemí, setkávací bod, místo, kde je možné vyčkat a poté odtud vyrazit na průzkum okolí. Navrhované prvky jsou obklopeny keřovými výsadbami pro větší členitost prostoru a vytvoření komfortnějšího prostředí.

Navršené kupy zeminy jsou využity jako terénní modelace, které vytváří přirozenou vizuální clonu a cesty jimi prochází jako pomyslnými valy. Jsou zde ponechány živočichům a osázeny dřevinami, které jsou v tomto prostředí schopny prosperovat a zaslouží se o vylepšení stávajících podmínek. Vysazená vegetace se bude podílet na zlepšování půdy, regulaci vodního režimu, zpevnění terén a pomůže vytvořit příznivější mikroklima.

- travnatá plocha
- extenzivní luční segment
- parkovací stání
- příjezdová cesta
- nové propojení kamenná cesta
- nové propojení schodiště
- posezení
- navrhovaná zeleň

5.1.6 DOPLŇKOVÁ PLOCHA

Tento úsek v severovýchodním cípu řešeného území je vyústěním nově navrhované trasy. Jedná o se ideové řešení plochy parkového charakteru, která umožňuje rychlý průchod. Nabízí však také okružní trasu, která prochází kolem pobytové plochy s drobnou kavárnou. Je místem zastavení a odpočinku, prostorem volnočasových aktivit obklopeným vegetační clonou. Podél západní linie pozemku návrh vysazuje hrušňovou alej, která má na tomto místě historický význam. Je tak decentním způsobem docíleno odclonění od komunikace a vzniku určité intimity a současně uchování přehlednosti situace.

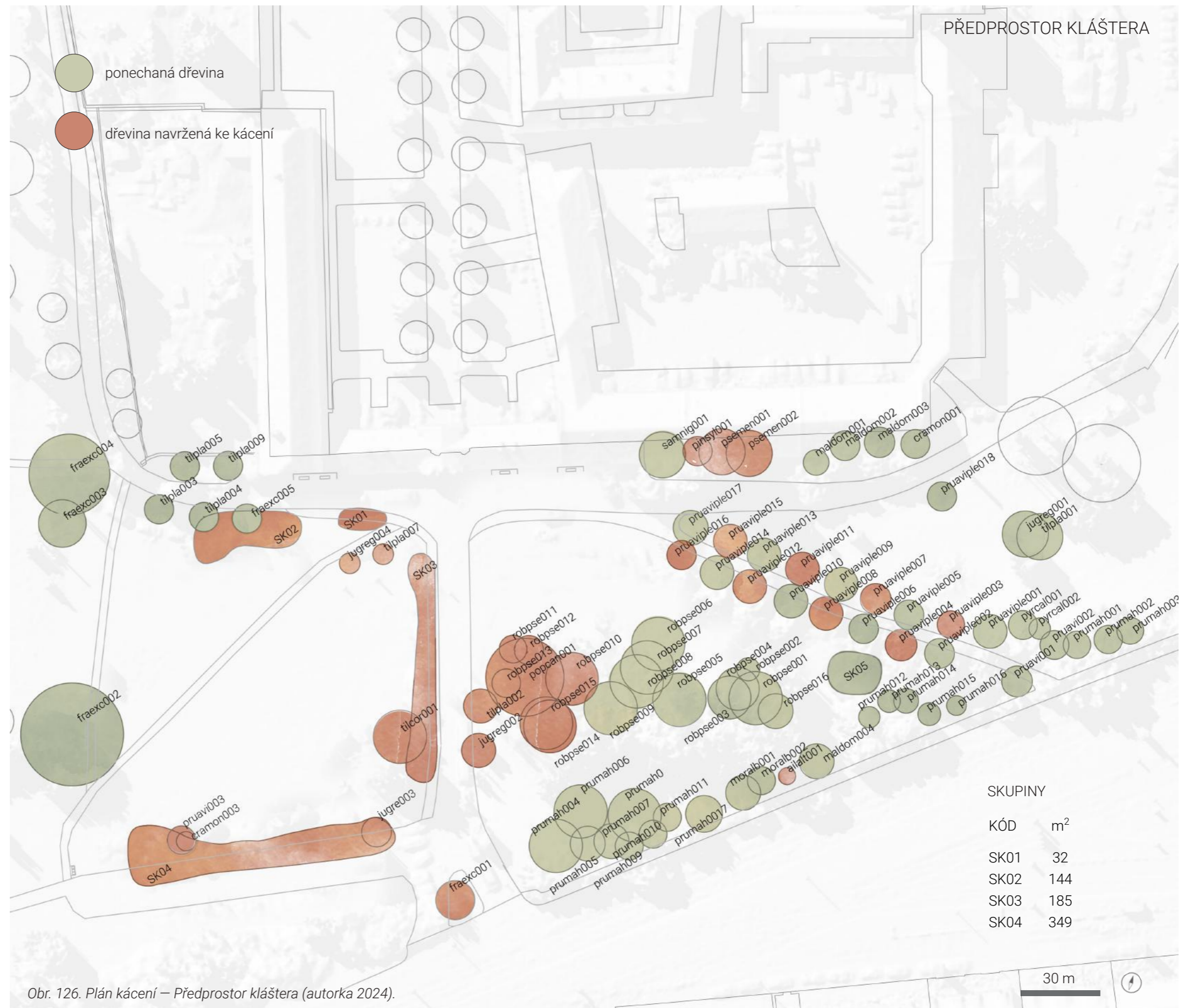

5.2 KÁCENÍ

Kácení se týká především předprostoru kláštera, kde dojde v rámci prosvětlení a rozvolnění porostu k probírce třešňové aleje. Na základě této úpravy působí tento vegetační prvek lehčím dojmem a snáz se na něj v koncepci navazuje. Dále bude vykácena skupina dřevin které brání v průhledu na klášter z ulice nad úrovní komunikace a několik dalších stromů, které jsou v rozporu z budoucí koncepcí. Nakonec budou odstraněny keřové skupinové porosty, které brání přehlednosti území.

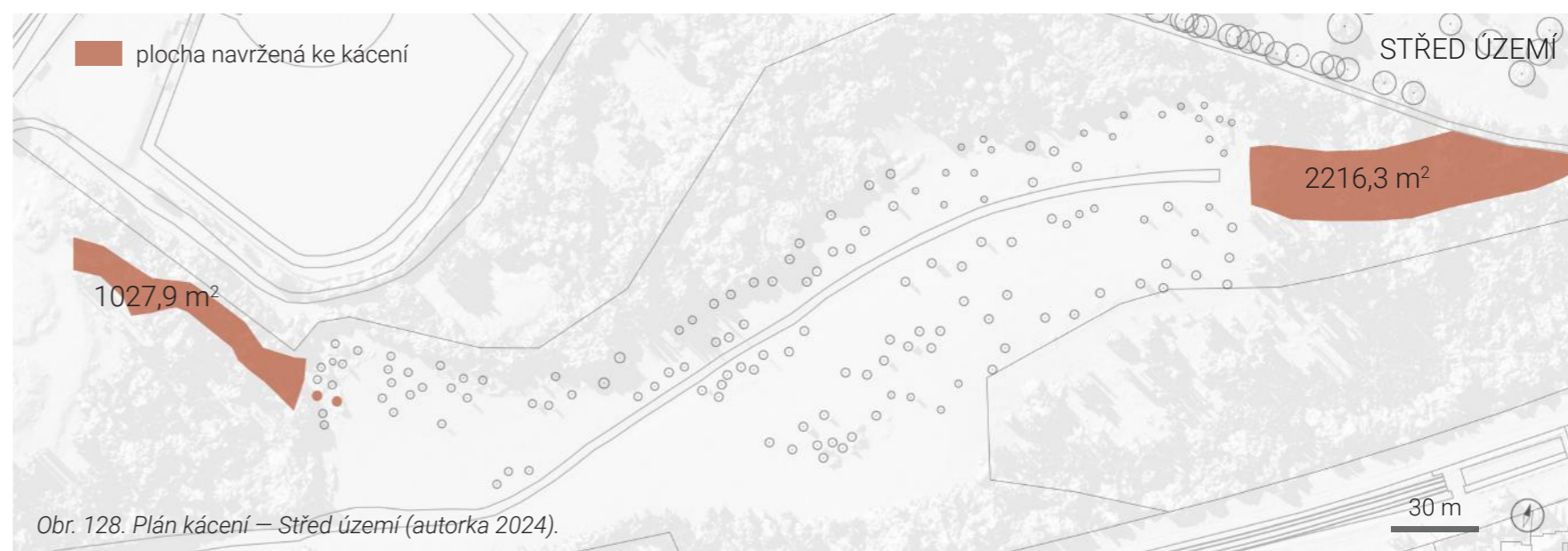
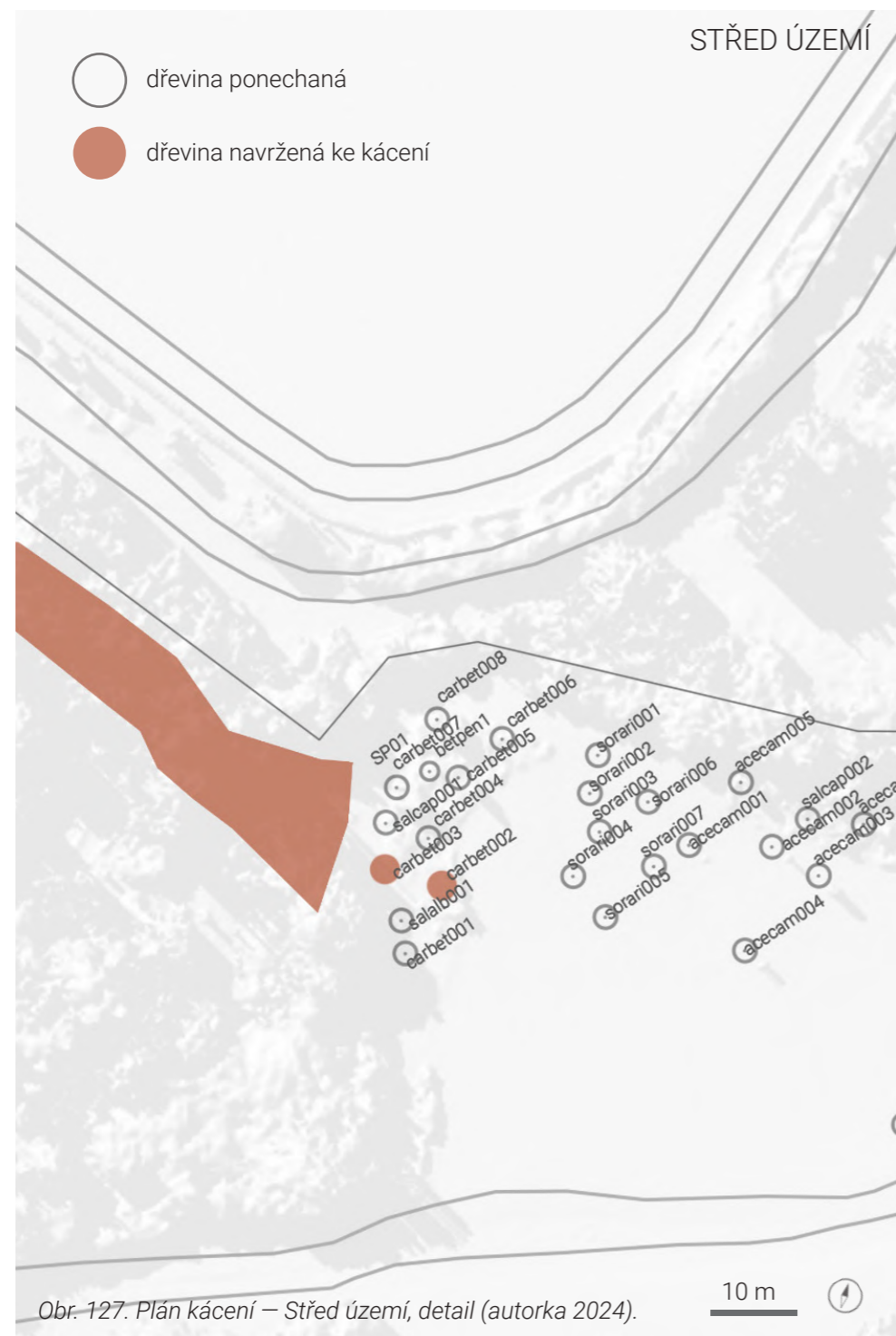
Tab. 6. Kácení – Předprostor kláštera (autorka 2024).

KÓD	NÁZEV
ailant001	<i>Ailanthus altissima</i>
cramon003	<i>Crataegus monogyna</i>
fraexc001	<i>Fraxinus excelsior</i>
jugreg002	<i>Juglans regia</i>
jugreg003	<i>Juglans regia</i>
jugreg004	<i>Juglans regia</i>
pinsyl001	<i>Pinus sylvestris</i>
popcan001	<i>Populus x canadensis</i>
pruavi003	<i>Prunus avium</i>
pruaviple003	<i>Prunus avium 'Plena'</i>
pruaviple004	<i>Prunus avium 'Plena'</i>
pruaviple007	<i>Prunus avium 'Plena'</i>
pruaviple008	<i>Prunus avium 'Plena'</i>
pruaviple011	<i>Prunus avium 'Plena'</i>
pruaviple012	<i>Prunus avium 'Plena'</i>
pruaviple015	<i>Prunus avium 'Plena'</i>
pruaviple016	<i>Prunus avium 'Plena'</i>
psemen001	<i>Pseudotsuga menziesii</i>
psemen002	<i>Pseudotsuga menziesii</i>
robpse010	<i>Robinia pseudoacacia</i>
robpse011	<i>Robinia pseudoacacia</i>
robpse012	<i>Robinia pseudoacacia</i>
robpse013	<i>Robinia pseudoacacia</i>
robpse014	<i>Robinia pseudoacacia</i>
robpse015	<i>Robinia pseudoacacia</i>
tilcor001	<i>Tilia cordata</i>
tilpla002	<i>Tilia platyphyllos</i>
tilpla007	<i>Tilia platyphyllos</i>

Nová cestní síť si vyžádá kácení v místech navrhovaných propojení. Jedná se o dva úseky souvislého porostu stromového i keřového patra a vo dva solitérní stromy.

Linie navrhovaných cest procházejících sadem v několika bodech přichází do styku s nedávno vsazenými ovocnými dřevinami. Vzhledem k tomu, že se jedná o mladé výsadby, lze uvažovat o přesazení těchto stromů do zbylých volných míst.

5.3 NAVRHOVANÉ VÝSADBY

5.3.1 SORTIMENT

Nově navrhovaný sortiment vychází ze stanovištních podmínek, kulturně-historických souvislostí i estetických nároků řešených ploch. Použitím podobných druhů je v prostoru docíleno provázanosti. Výsadby se týkají předprostoru kláštera, středové plochy a parkovací plochy.

Předprostoru kláštera dominuje lípa srdčitá, která tvoří navrhované stromořadí směřující ke vstupní bráně. Dále prostor doplňují ovocné stromy, které přirozeně patří do klášterního prostředí. Atmosféru dokreslují trvalkové výsadby pivoňek, růží, kosatců, hvozdíků a dalších rostlin. Druhové složení těchto záhonů bylo vybíráno tak, aby bylo docíleno co nejdelší působnosti v průběhu roku a aby rostlinný materiál odpovídal prostředí.

Středová plocha byla již nedávno doplněna o velké množství výsadeb stromů a keřů. Návrh proto doplňuje pouze pásy květnaté louky, které harmonizují s rozvolněným charakterem plochy a jsou plastickým prvkem kontrastujícím s rozlehlým travním porostem.

Původní štěrková plocha je doplněna vegetací keřového i stromového patra. Navrhovaný sortiment se zde skládá z odolných dřevin, které tolerují znečištění a jsou schopny prosperovat v chudších půdách. Nově navrhované keřové porosty zde tvoří svída, dřín, ptačí bob, muchovník a meruzalka, druhy, které přirozeně dorůstají přiměřené výšky (~3 m), a odpovídají tak limitům ochranného pásma nadzemního vedení vysokého napětí. Stromové výsadby jsou pak situovány za jeho hranicí, převážně podél komunikace. Jedná se o javor babyku, jasan zimnář a jeřáb ptačí. Zeleň je v tomto místě doplněna za účelem vylepšení půdních podmínek a zpestření druhové skladby stávající vegetace.

Acer campestre
10-20 m, květ V.

Fraxinus ornus
10-15 m, květ V.

Malus domestica 'Merkur'
2-5 m, květ VI-V., plod VIII-IX.

Prunus avium 'Plena'
8-12 m, květ V., neplodí

Sorbus aucuparia
2-20 m, květ V, plod VIII-IX

Tilia cordata 'Greenspire'
15-20 m, květ VI.

Amelanchier ovalis
1-3 m, květ V., plod VII.

Cornus alba
1-3 m, květ V-VI.

Cornus mas
2-5 m, květ III-IV.

Ligustrum ovalifolium
2-5 m, květ VII.

Ribes aureum
1-3 m, květ IV-V.

Dianthus allwoodii 'Helen'
20 cm, VI-VII., růžová

Dianthus deltooides 'Albus'
30 cm, VI-IX., bílá

Heleborus niger
30 cm, XII-III., bílo-zelená

Iris barbata-elatior 'Babbling Brook'
100 cm, VI-V., bledě modrá

Iris barbata-elatior 'Rosa'
70 cm, V-VI., bledě růžová

Iris barbata-nana 'Die Braut'
40 cm, III-IV., bílá

Iris germanica 'English Cottage'
90 cm, V-VII., krémová

Euphorbia x martinii 'Kolibrí'
40 cm, VI-VII., zelená

Euphorbia myrsinites
20 cm, V-VII., zelená

Geranium x cantabrigiense 'St. Ola'
30 cm, V-VII., bílo-růžová

Nepeta racemosa 'Alba'
40 cm, VI-IX., bílá

Paeonia itoh-hybrid 'Old Rose Dandy'
80 cm, V., červeno-růžová

Paeonia lactiflora 'Jan van Leeuwen'
90 cm, V-VI., bílá

Paeonia lactiflora 'Shirley Temple'
80 cm, V-VI., světle růžová

Panicum virgatum
120 cm, VII-XI., zelená

Rosa rugosa 'Alba'
150 cm, V-IX., bílá

Veronica spicata 'Alba'
60 cm, VII-VIII., bílá

Veronica spicata 'Atomic Pink Ray'
40 cm, VII-VIII., růžová

Galanthus elwesii
30 cm, II-III., bílá

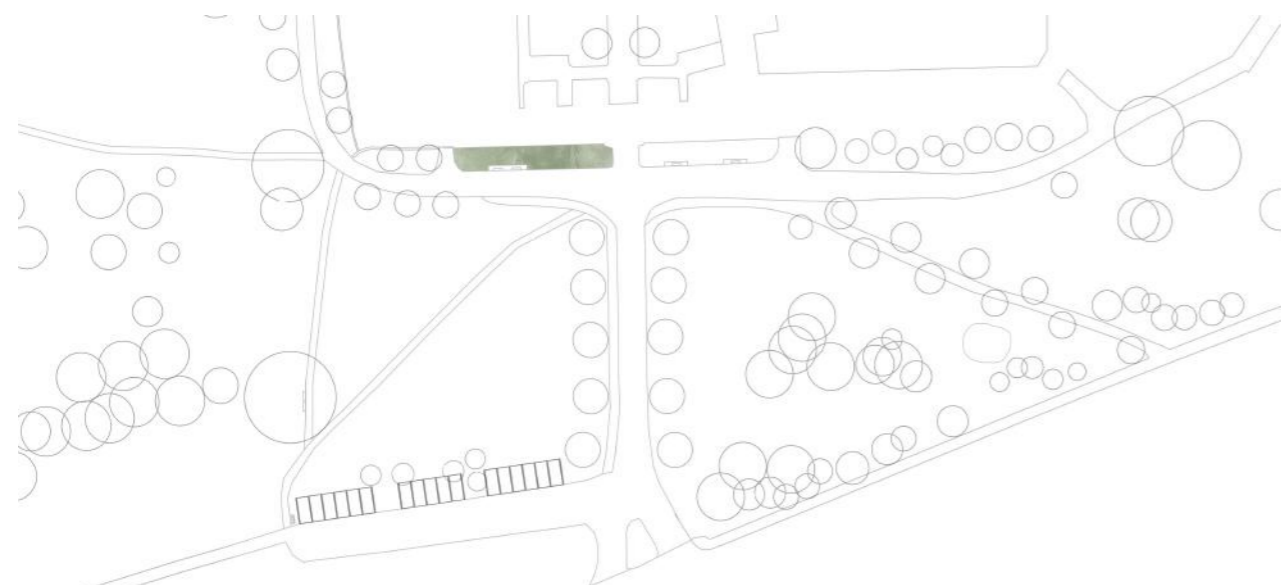
5.3.2 OSAZOVACÍ PLÁN

TRVALKOVÉ VÝSADBY – PŘEDPROSTOR KLÁŠTERA

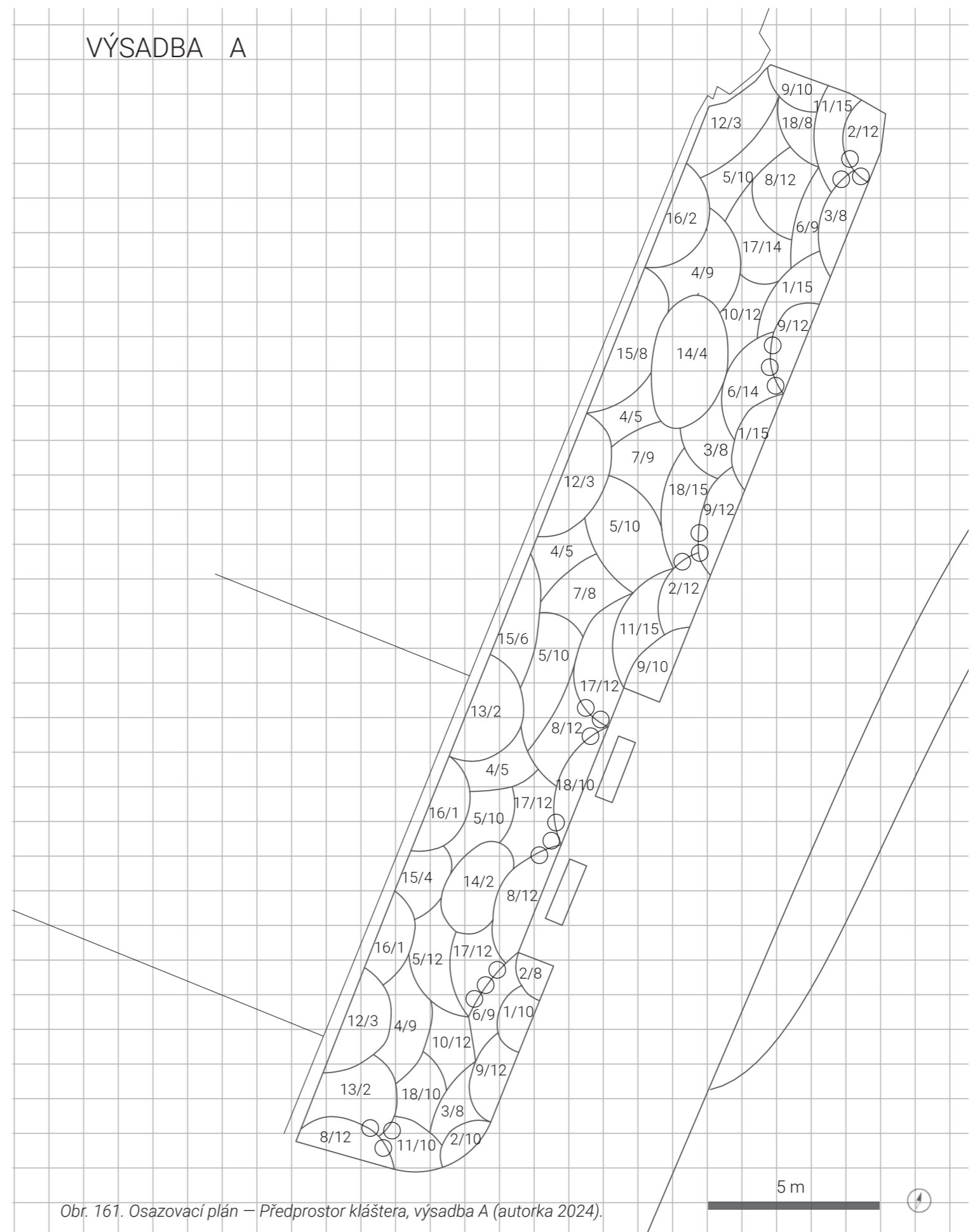
Tab. 7. Výsadby trvalkových záhonů – Výsadba A (autorka 2024).

Č.	NÁZEV	VÝŠKA / cm	KVETENÍ	POČET/ks
1	<i>Dianthus allwoodii</i> 'Helen'	20	VI-VII	40
2	<i>Dianthus deltoides</i> 'Albus'	30	VI-IX	32
3	<i>Helleborus niger</i>	30	XII-III	24
4	<i>Iris barbata-elatior</i> 'Babbling Brook'	100	VI-V	33
5	<i>Iris barbata-elatior</i> 'Rosa'	70	V-VI	52
6	<i>Iris barbata-nana</i> 'Die Braut'	40	III-IV	32
7	<i>Iris germanica</i> 'English Cottage'	90	V-VII	17
8	<i>Euphorbia x martinii</i> 'Kolibri'	40	VI-VII	48
9	<i>Euphorbia myrsinites</i>	20	V-VII	56
10	<i>Geranium x cantabrigiense</i> 'St. Ola'	30	V-VII	24
11	<i>Nepeta racemosa</i> 'Alba'	40	VI-IX	40
12	<i>Paeonia itoh-hybrid</i> 'Old Rose Dandy'	80	V	9
13	<i>Paeonia lactiflora</i> 'Jan van Leeuwen'	90	V-VI	4
14	<i>Paeonia lactiflora</i> 'Shirley Temple'	80	V-VI	6
15	<i>Panicum amarum</i> 'Dewey Blue'	130	IX-XI	18
16	<i>Rosa rugosa</i> 'Alba'	150	V-IX	4
17	<i>Veronica spicata</i> 'Alba'	60	VII-VIII	50
18	<i>Veronica spicata</i> 'Atomic Pink Ray'	40	VII-VIII	43

○ *Galanthus elwesii* (5ks)

Obr. 160. Schéma trvalkových výsadeb – Předprostor kláštera, výsadba A (autorka 2024).

Obr. 161. Osazovací plán – Předprostor kláštera, výsadba A (autorka 2024).

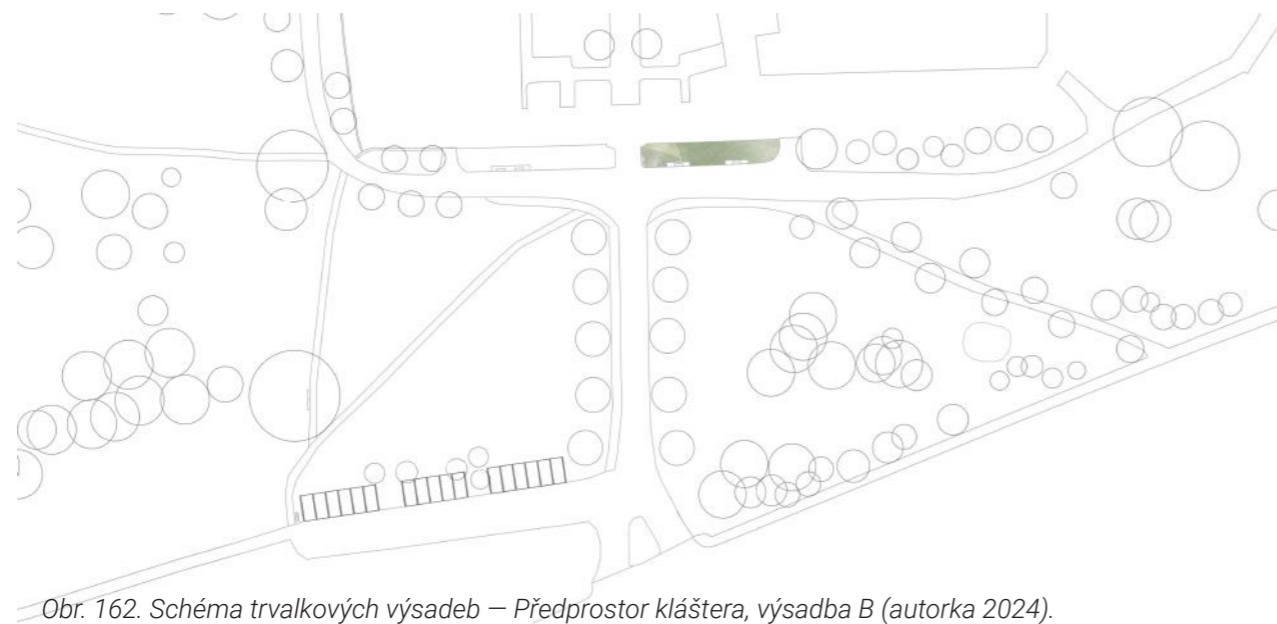

OSAZOVACÍ PLÁN

TRVALKOVÉ VÝSADBY – PŘEDPROSTOR KLÁŠTERA

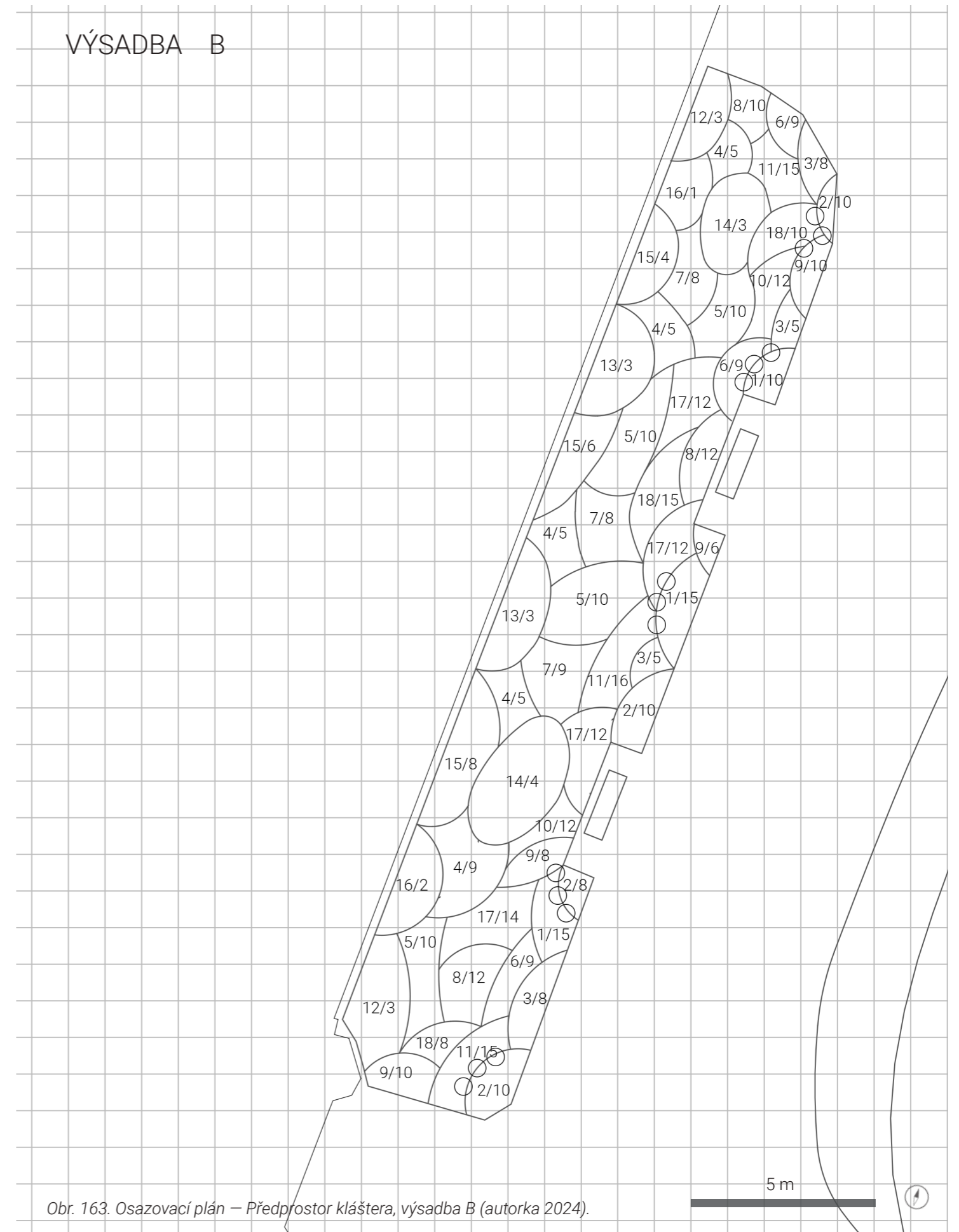
Tab. 8. Výsadby trvalkových záhonů – Výsadba B (autorka 2024).

Č.	NÁZEV	VÝŠKA / cm	KVETENÍ	POČET/ks
1	<i>Dianthus allwoodii</i> 'Helen'	20	VI-VII	40
2	<i>Dianthus deltoides</i> 'Albus'	30	VI-IX	38
3	<i>Helleborus niger</i>	30	XII-III	26
4	<i>Iris barbata-elatior</i> 'Babbeling Brook'	100	VI-V	29
5	<i>Iris barbata-elatior</i> 'Rosa'	70	V-VI	40
6	<i>Iris barbata-nana</i> 'Die Braut'	40	III-IV	27
7	<i>Iris germanica</i> 'English Cottage'	90	V-VII	25
8	<i>Euphorbia x martinii</i> 'Kolibri'	40	VI-VII	42
9	<i>Euphorbia myrsinites</i>	20	V-VII	26
10	<i>Geranium x cantabrigiense</i> 'St. Ola'	30	V-VII	24
11	<i>Nepeta racemosa</i> 'Alba'	40	VI-IX	40
12	<i>Paeonia itoh-hybrid</i> 'Old Rose Dandy'	80	V	6
13	<i>Paeonia lactiflora</i> 'Jan van Leeuwen'	90	V-VI	6
14	<i>Paeonia lactiflora</i> 'Shirley Temple'	80	V-VI	7
15	<i>Panicum amarum</i> 'Dewey Blue'	130	IX-XI	18
16	<i>Rosa rugosa</i> 'Alba'	150	V-IX	3
17	<i>Veronica spicata</i> 'Alba'	60	VII-VIII	50
18	<i>Veronica spicata</i> 'Atomic Pink Ray'	40	VII-VIII	34
	○ <i>Galanthus elwesii</i> (5ks)			40

Obr. 162. Schéma trvalkových výsadeb – Předprostor kláštera, výsadba B (autorka 2024).

VÝSADBA B

Obr. 163. Osazovací plán – Předprostor kláštera, výsadba B (autorka 2024).

OSAZOVACÍ PLÁN

VÝSADBY STROMŮ – PŘEDPROSTOR KLÁŠTERA

Tab. 9. Výsadby – Předprostor kláštera (autorka 2024).

ZKRATKA	NÁZEV	POČET
maldom ME	<i>Malus domestica</i> 'Mercur'	4
pruavi PL	<i>Prunus avium</i> 'Plena'	7
tilcor GR	<i>Tilia cordata</i> 'Greenspire'	10

Obr. 164. Osazovací plán stromů – Předprostor kláštera (autorka 2024).

OSAZOVACÍ PLÁN

VÝSADBY STROMŮ A KEŘŮ – PARKOVACÍ PLOCHA

Tab. 10. Výsadby – Parkovací plocha (autorka 2024).

STROMY

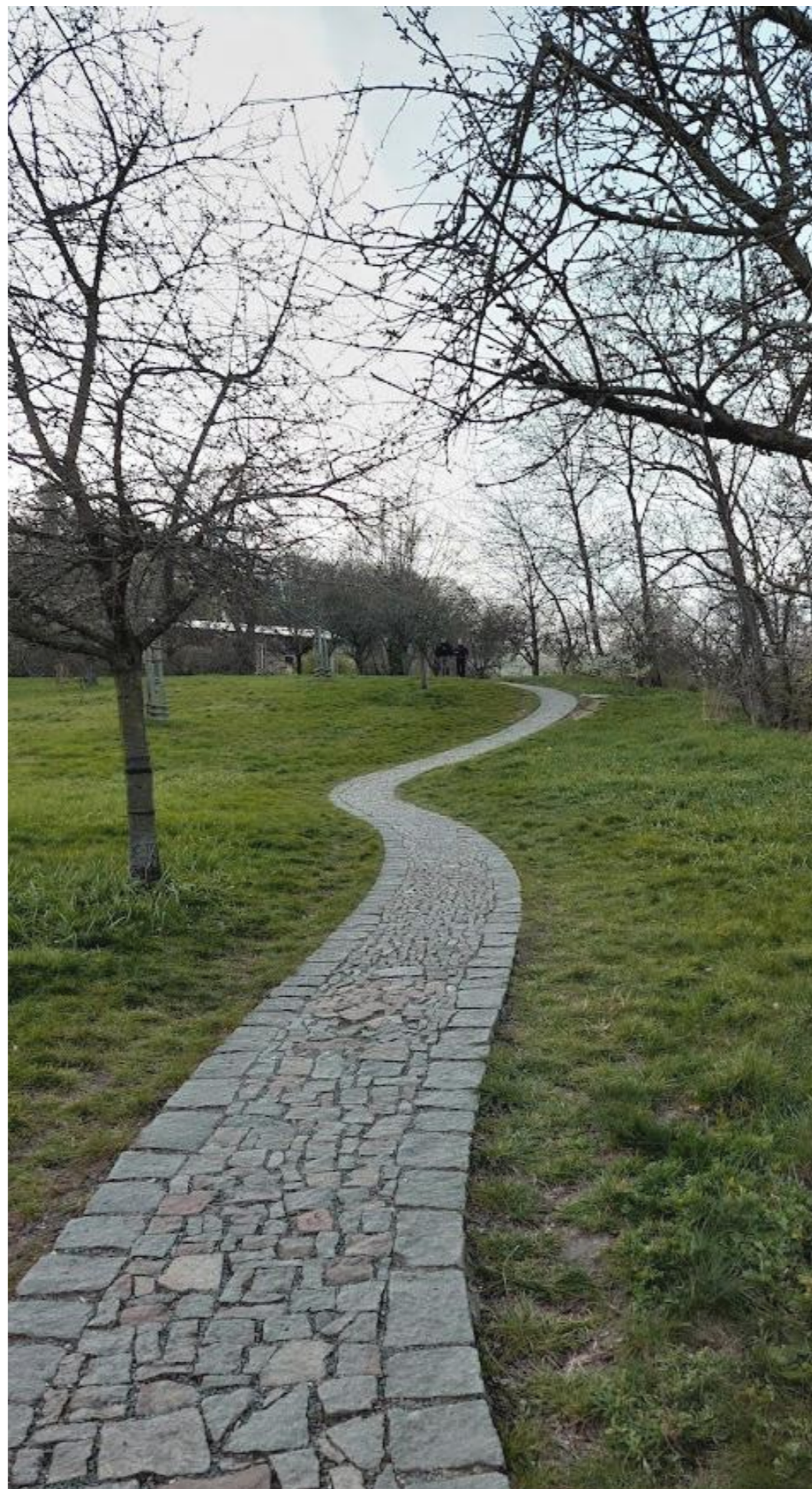
ZKRATKA	NÁZEV	POČET
acecam	<i>Acer campestre</i>	8
fraorn	<i>Fraxinus ornus</i>	5
pruavi	<i>Prunus avium</i>	5
soracu	<i>Sorbus aucuparia</i>	3

KEŘE

Č.	NÁZEV	POČET
1	<i>Amelanchier ovalis</i>	15
2	<i>Cornus alba</i>	16
3	<i>Ribes aureum</i>	25
4	<i>Cornus mas</i>	11
5	<i>Ligustrum ovalifolium</i>	8

Obr. 165. Osazovací plán stromů a keřů – Parkovací plocha (autorka 2024).

5.4 MATERIÁLOVÉ PROVEDENÍ

5.4.1 POVRCHY

Návrh pracuje s několika typy zpevněných povrchů, a to dle charakteru řešené plochy, frekvence pohybu a podoby terénu. Hlavními použitými materiály jsou žulové kostky, odseková kamenná dlažba a mlat.

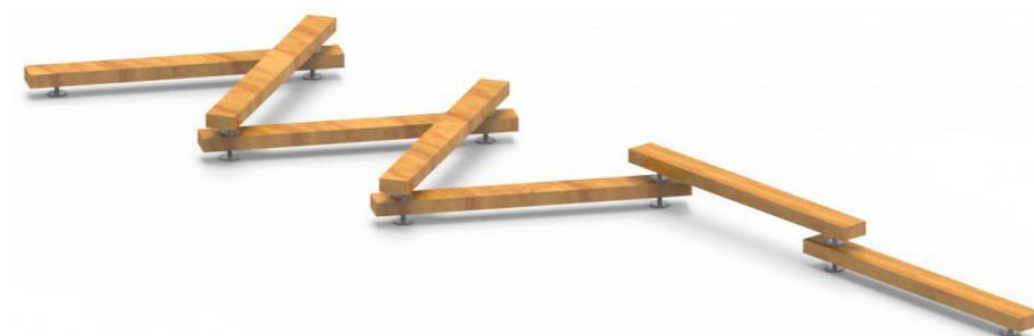
Žulové kostky byly využity jako vhodný tradiční materiál k dokreslení historické části řešeného území. Záměrně jsou taky voleny v místech s předpokladem větší zátěže. Materiál působí tradičním dojmem při historické části předprostoru kláštera, kde je navržen ve dvou rozměrech. Drobná žulová dlažba formátu (6x6 cm) na povrchy pro pěší a žulová dlažba z širších kamenných kostek (10x10 cm) pro povrchy pojízdné. Tohoto materiálu je využito i u druhého vstupu do řešeného území, v příjezdové cestě nového parkoviště, kde dobře funguje z důvodu odolnosti, napomáhá upravenosti lokality a působí jednotícím dojmem. Obě navrhovaná parkoviště tak pokrývá žulová dlažba. Samotná parkovací stání tvoří dlažba se zatravněnou spárou zjemňující měřítko širokých prostorů.

Mlatové cesty vedou doplňkovými trasami hravého charakteru. Navozují odpočinkovou atmosféru pro pěší. Materiálem je lomová výsevka lemovaná ocelovou pásovinou. Tohoto materiálu je také využito k tvorbě pobytových ploch.

V místech nových napojení je použita odseková dlažba nepravidelného formátu. Tyto kamenné cesty fungují jako spojky lesního charakteru. Tento materiál tvoří cestní síť v ovocném sadu, po vzoru doplňkových tras v parku na severovýchodním svahu Petřína.

5.4.2 MOBILIÁŘ

Pro doplnění pobytové funkce je v prostoru rozmístěn nový mobiliář. V předprostoru kláštera se jedná jiný typ lavičky než ve zbytku území, aby došlo k přirozenému přechodu z historického do moderního prostředí. Vždy je však užito stejného typu materiálu, a to hliníkové slitiny a lamel z akátového dřeva, které budou stárnout souběžně a zachovávají si tak podobnost. Doplňkově, v místech parkového charakteru, je umístěn dřevěný víceúčelový prvek, který slouží primárně jako mobiliář. Může být však využit také k herním účelům.

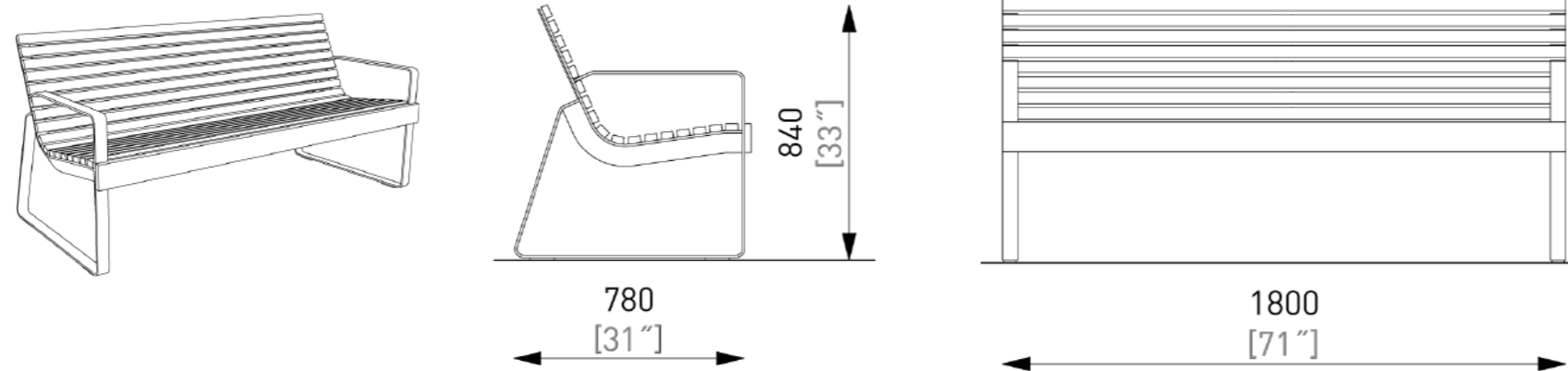

Obr. 166-169. Vzorník materiálů (autorka 2024). Obr. 170. Víceúčelová lavička ("Urbamo" 2024).

LAVIČKY POUŽITÉ V PŘEDPROSTORU KLÁŠTERA

Obr. 171-174. Parková lavička s opěradlem a područkami, typ Preva Urbana ("mmcité" 2024).

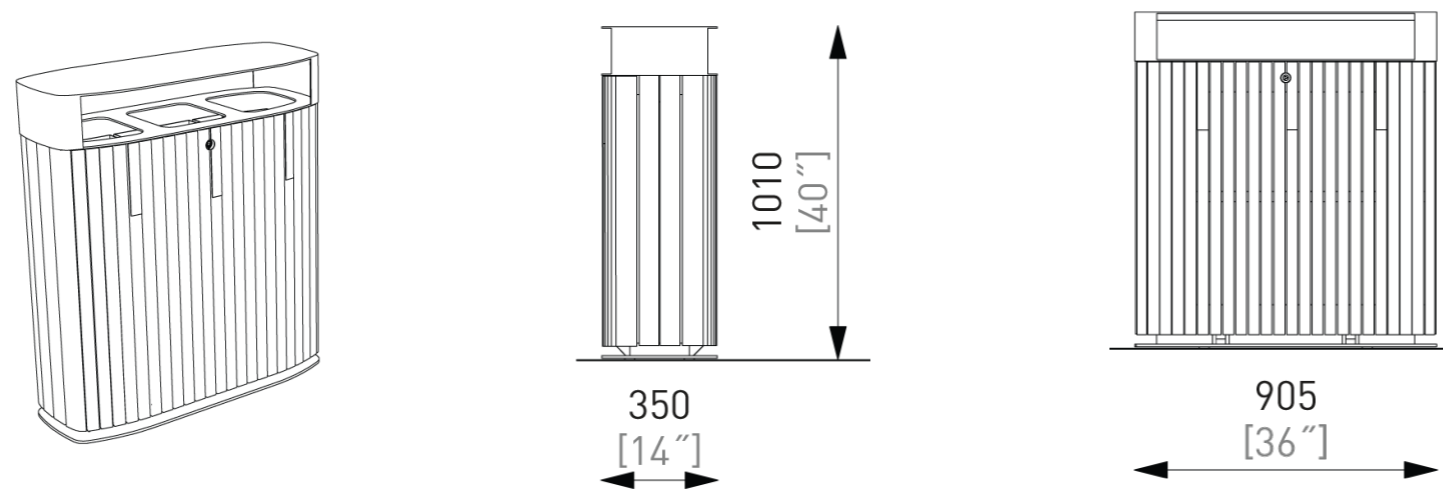
kótováno v mm

ODPADKOVÉ KOŠE

Obr. 175-178. Trojitý koš na tříděný odpad, typ Multiminium ("mmcité" 2024).

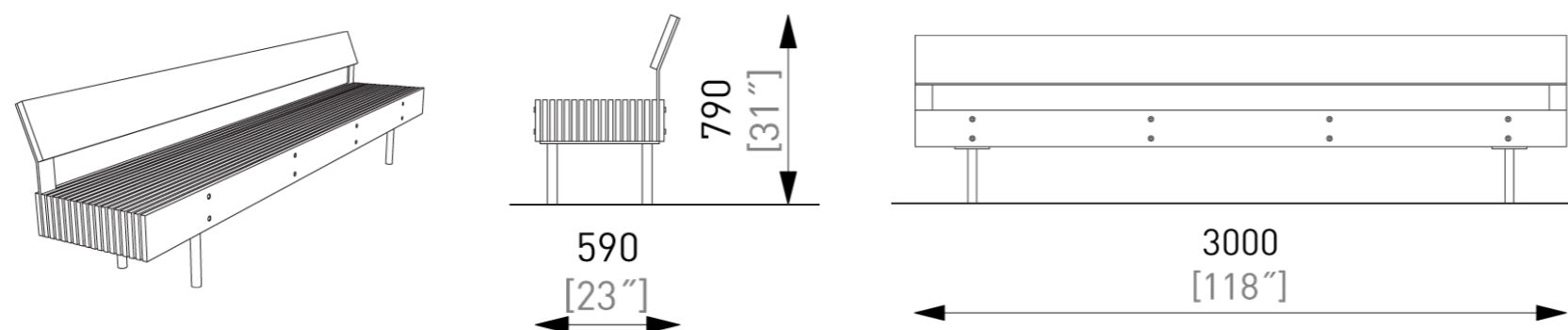
kótováno v mm

LAVIČKY V OSTATNÍCH ŘEŠENÝCH PLOCHÁCH

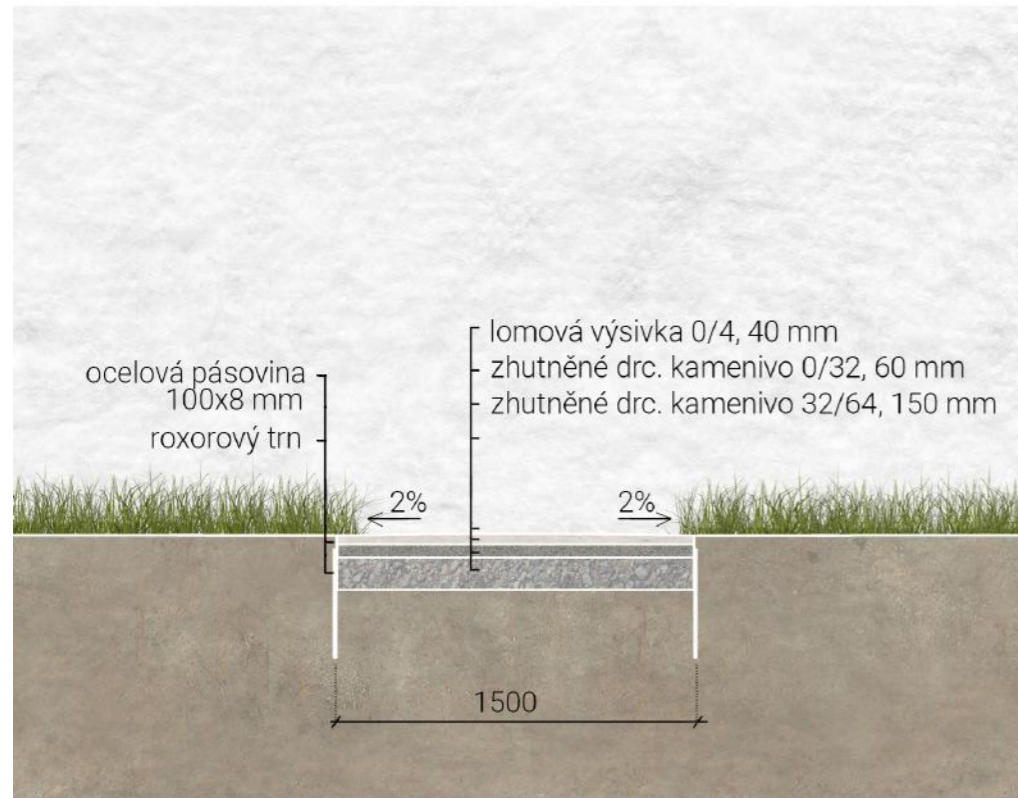
Obr. 179-182. Parková lavička s opěradlem, typ Woody ("mmcité" 2024).

kótováno v mm

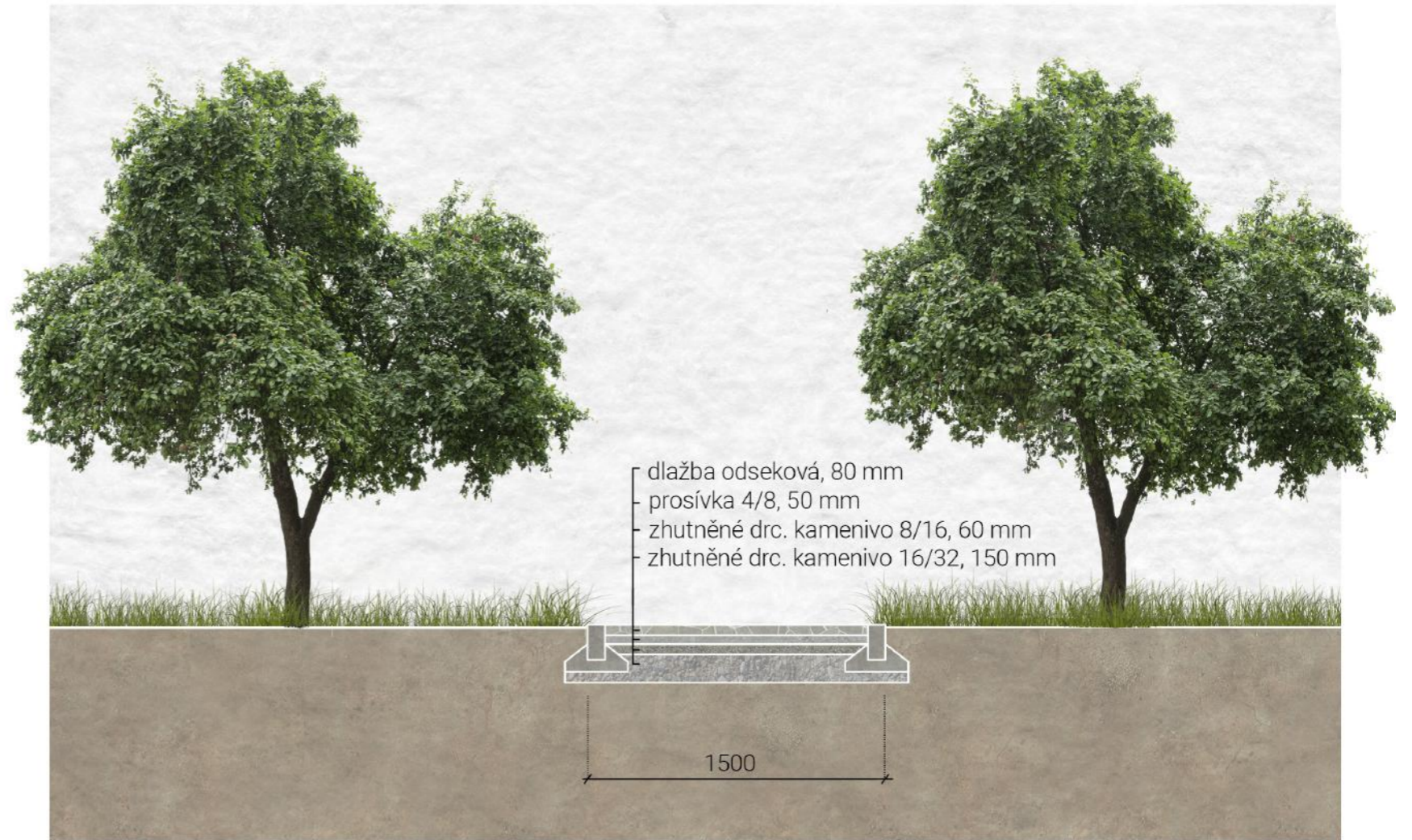

5.5 TECHNICKÝ DETAIL

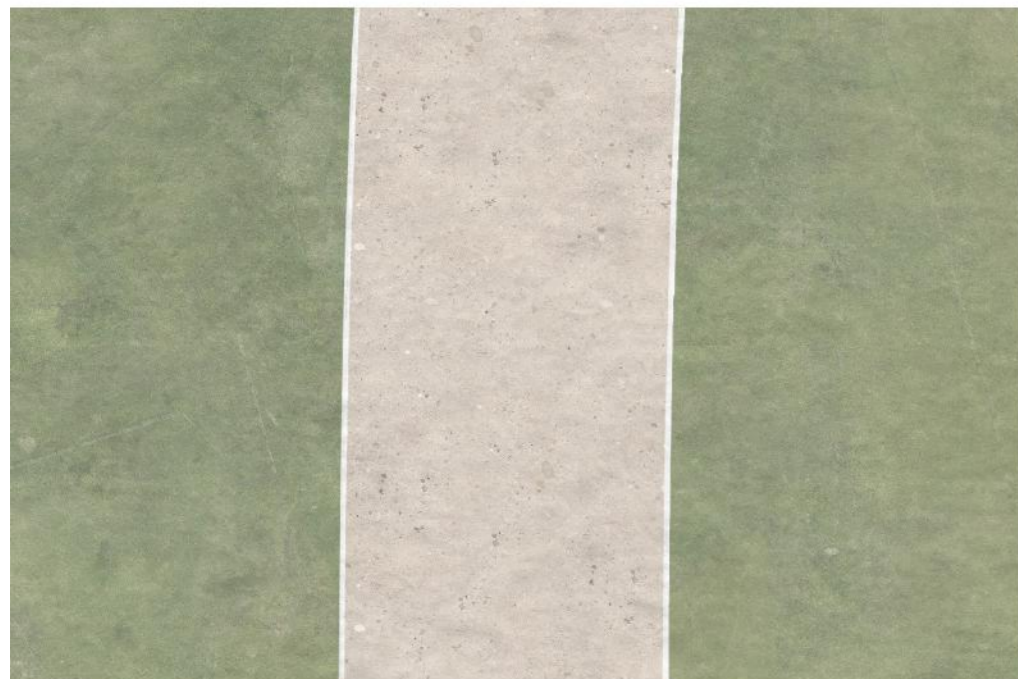
ŘEZ SOUVRSTVÍM CEST

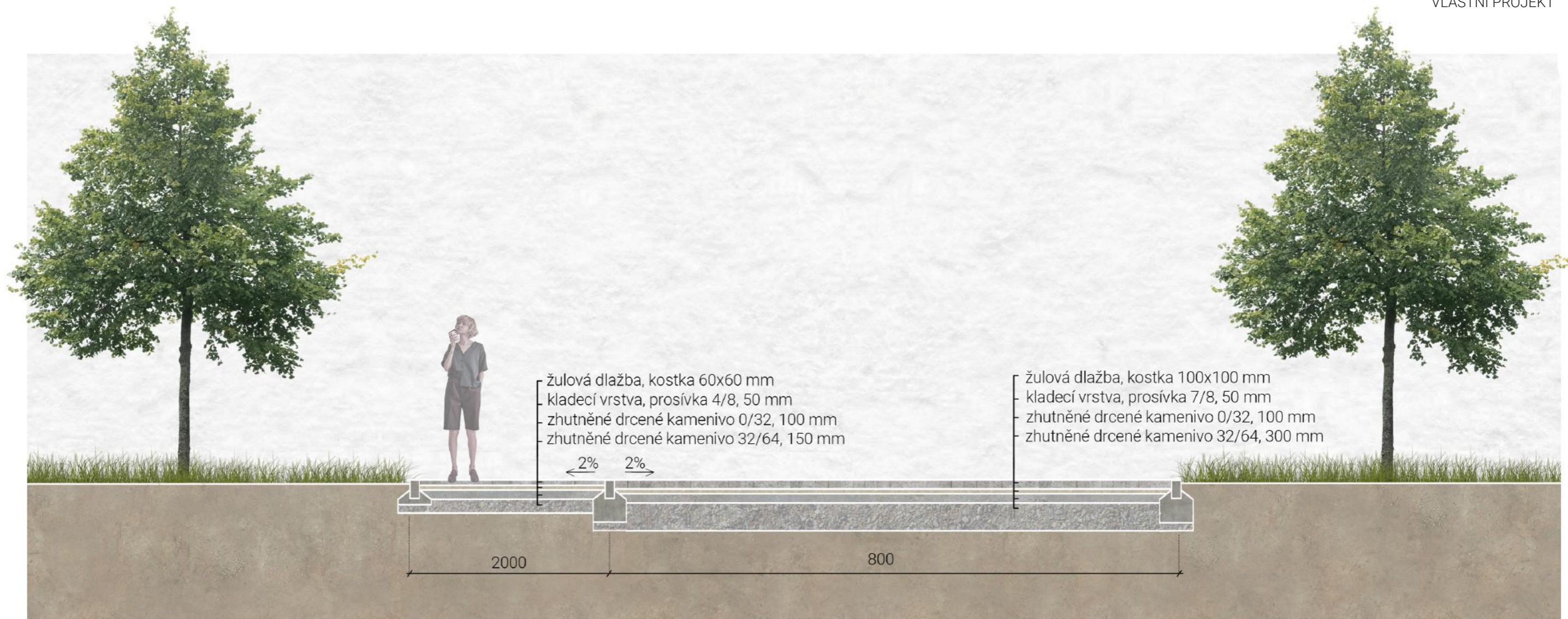

Obr. 183. Technický detail, řez mlatovou cestou (autorka 2024).

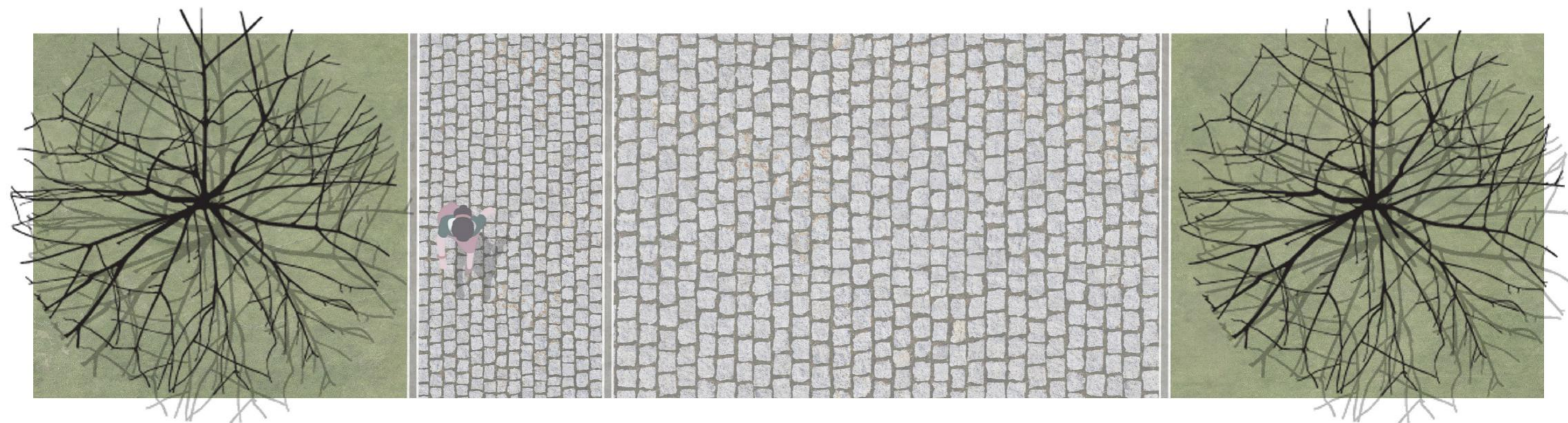

Obr. 184. Technický detail, řez kamennou cestou v sadu (autorka 2024).

Obr. 185. Technický detail, řez dlážděnou cestou před klášterem (autorka 2024).

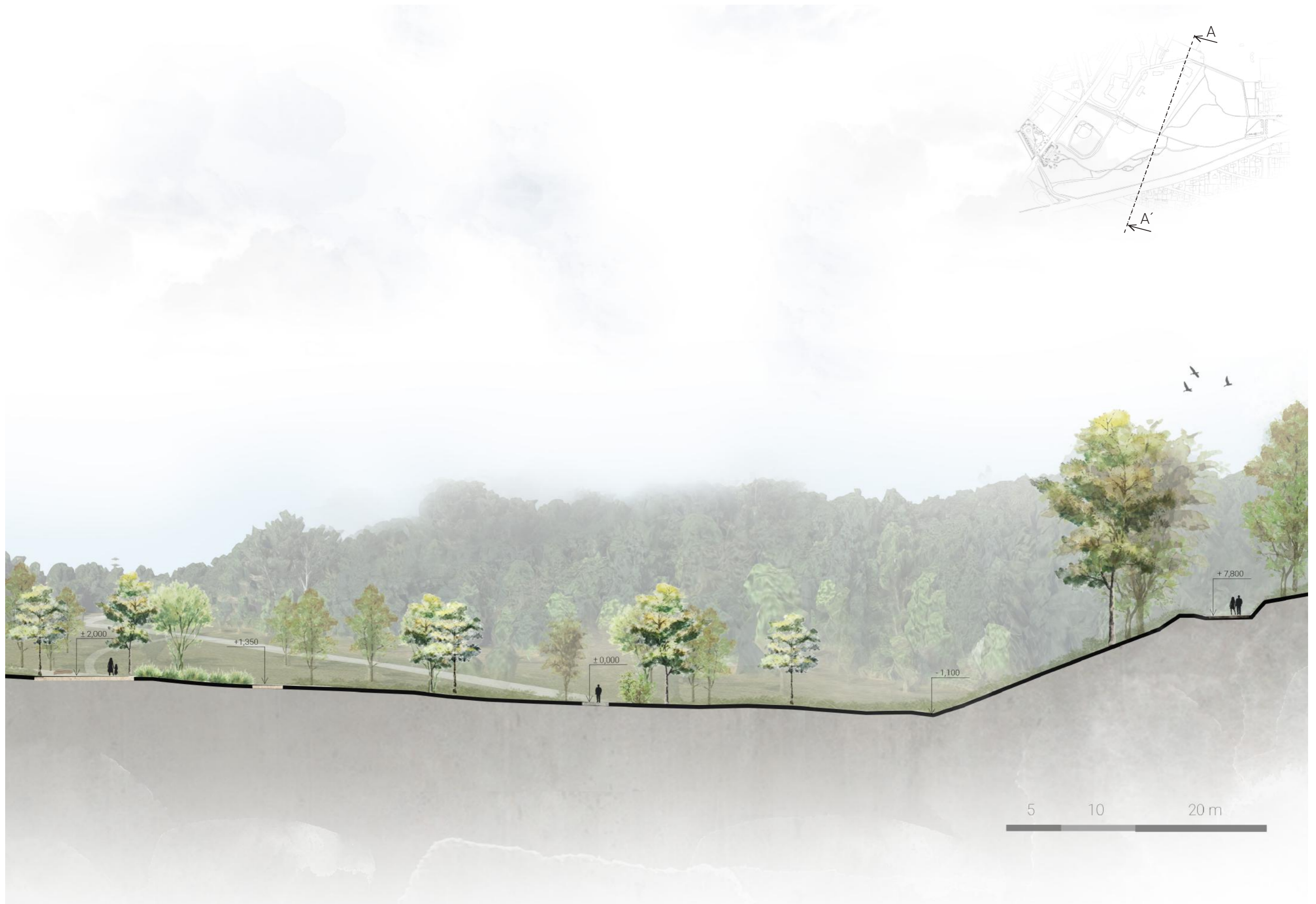
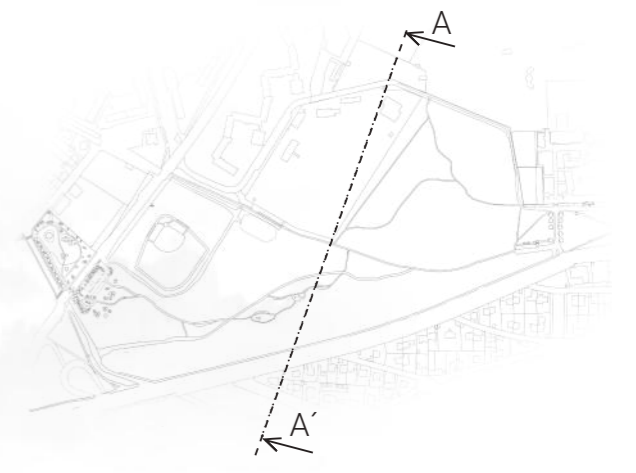

5.6 ŘEZPOHLED

Obr. 186. Řezopohled A-A' (autorka 2024).

5.7 VIZUALIZACE

UPOMÍNKA

K docílení ideové návaznosti na blízkou významnou lokalitu je ve středové ploše Údolí umístěn umělecký prvek, který svým provedením odpovídá urbanizovanému okolí, myšlenkou je však provázán s prostředím kláštera. Jedná se o prvek kinetického umění z jednoduché ocelové konstrukce. Na jeho balančních ramenech jsou zavěšeny tři objekty, které reprezentují ony tři pilíře, osobnosti na nichž je postavena dnešní podoba Břevnovského kláštera. Tři roviny, tři prvky symbolizují sv. Markétu, Sv. Vojtěcha, a Kryštofa a Kiliána Ignáce Dientzenhofery. Svou křehkostí jemně připomíná významné hodnoty. Reaguje na působení větru a jemnými zvuky, které mají připomínat kostelní zvony, vytváří klidné prostředí.

Obr. 187. a 188. Vizualizace – Kinetický prvek, idea v prostoru (autorka 2024).

Obr. 189. Vizualizace – Propojení cest u ovocného sadu (autorka 2024).

Obr. 190. Vizualizace – Nový vstup při parkovišti u Vypichu (autorka 2024).

Obr. 191. Vizualizace – Propojení cest u ovocného sadu (autorka 2024).

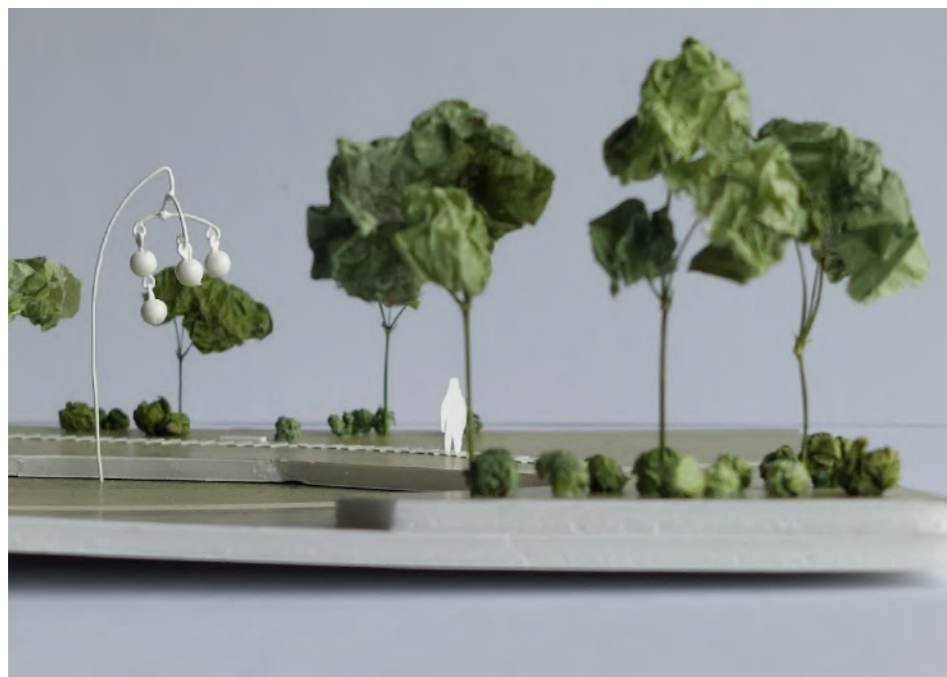
Obr. 192. Vizualizace – Nový vstup při parkovišti u Vypichu (autorka 2024).

5.8 MODEL

Obr. 193-199. Foto modelu – Celé území (autorka 2024).

Obr. 200-206. Foto modelu – Detail (autorka 2024).

5.9 EKONOMICKÁ ROZVAHA

Tab. 11. Ekonomická rozvaha (autorka 2024).

PŘEDPROSTOR KLÁŠTERA						ŠTĚRKOVÍŠTĚ a nové napojení					
název položky	poznámka	m.j.	množství	cena za m.j.	cena celkem	název položky	poznámka	m.j.	množství	cena za m.j.	cena celkem
demolice zpevněných povrchů - asfaltová plocha		m ²	2338,9	1500,0	3 508 350 Kč	kácení stromů v souvislých porostech (i s rozřezáním)		-	-	-	10 000 Kč
kácení stromů i s pařezem		ks	28	11000,0	308 000 Kč	odstranění nevhodných dřevin	výška přes 1m	m ²	1027,7	66,7	68 548 Kč
odstranění nevhodných dřevin		m ²	710	66,7	47 357 Kč	realizace nových cest - odsekový kamenný povrch		m ²	785,3	2500,0	1 963 250 Kč
realizace nových cest - mlatový povrch		m ²	243,2	1900,0	462 080 Kč	realizace nových cest - dlažba ze žulových kostek	8x10x10 cm	m ²	757	3825,0	2 895 525 Kč
realizace nových cest - povrch ze žulových kostek	pochozí	m ²	421,8	3230,0	1 362 414 Kč	realizace nových cest - mlatový povrch		m ²	49,1	1900,0	93 290 Kč
realizace nových cest - povrch ze žulových kostek	pojízdná	m ²	2238,5	3825,0	8 562 263 Kč	ocelová pásovina		m	37,1	900,0	33 390 Kč
realizace parkovacích stání	zatravněná drenážní dlažba	ks	17	8721,0	148 257 Kč	realizace parkovacích stání	zatravněná drenážní dlažba	ks	36	8721,0	313 956 Kč
mobiliář - lavičky*		ks	6	20000,0	120 000 Kč	mobiliář - lavičky*		ks	2	20000,0	40 000 Kč
mobiliář - odpadkové koše*		ks	1	15000,0	15 000 Kč	mobiliář - odpadkové koše*		ks	2	15000,0	30 000 Kč
výsadba listnatého stromu**	nad 16 cm, s balem	ks	21	11900,0	249 900 Kč	výsadba listnatého stromu**	ok 14-16 cm, s balem	ks	21	8690,0	182 490 Kč
výsadba trvalkových záhonů	založení, rostl. materiál, mulč	m ²	305,3	1270,0	387 731 Kč	výsadba listnatého keře**	kont. vel 60-100 cm	ks	75	695,0	52 125 Kč
obruba trvalkových záhonů		m	140,5	900,0	126 450 Kč	výsev lučních segmentů	založení, zálivka	m ²	616	113,0	69 608 Kč
výsev lučních segmentů	založení, zálivka	m ²	170	113,0	19 210 Kč	dodávka osiva		-	-	-	4 500 Kč
dodávka osiva		-	-	-	1 500 Kč						
				CELKEM	15 318 512 Kč					CELKEM	5 756 682 Kč
SAD						DOPLŇKOVÁ PARKOVÁ PLOCHA					
název položky	poznámka	m.j.	množství	cena za m.j.	cena celkem	název položky	poznámka	m.j.	množství	cena za m.j.	cena celkem
přesazení stromu	na parcele, včetně přípravy	ks	10	2000	20 000 Kč	odstranění nevhodných dřevin	výška přes 1m	m ²	1597	66,7	106 520 Kč
realizace nových cest - odsekový kamenný povrch		m ²	1229,7	2500	3 074 250 Kč	realizace nových cest - mlatový povrch		m ²	540	1900,0	1 026 000 Kč
				CELKEM	3 094 250 Kč	ocelová pásovina		m	557	900,0	501 300 Kč
						realizace nových cest - kamenný odsekový povrch		m ²	356,9	2500,0	892 250 Kč
STŘEDOVÁ PLOCHA a nové napojení						mobiliář - dřevěný prvek*		ks	1	54000,0	54 000 Kč
název položky	poznámka	m.j.	množství	cena za m.j.	cena celkem	mobiliář - lavičky*		ks	4	20000,0	80 000 Kč
kácení stromů v souvislých porostech (i s rozřezáním)		-	-	-	324 000 Kč	mobiliář - odpadkové koše*		ks	2	15000,0	30 000 Kč
odstranění nevhodných dřevin		m ²	3244,2	66,7	216 388 Kč	výsadba listnatého stromu**	ok 14-16 cm, s balem	ks	45	6490,0	292 050 Kč
kácení stromů i s pařezem		ks	2	11000,0	22 000 Kč	výsadba listnatého keře**	kont. vel 60-100 cm	ks	50	695,0	34 750 Kč
realizace exteriérového schodiště		m ²	14	4520,0	63 280 Kč	výsev lučních segmentů	založení, zálivka	m ²	925	113,0	104 525 Kč
realizace nových cest - mlatový povrch		m ²	602,64	1900,0	1 145 016 Kč	dodávka osiva		-	-	-	6 800 Kč
ocelová pásovina		m	581	900,0	522 900 Kč					CELKEM	3 128 195 Kč
realizace nových cest - odsekový kamenný povrch		m ²	381,7	2500,0	954 250 Kč						
realizace nášlapového chodníku		m ²	82,1	1500,0	123 150 Kč						
mobiliář - lavičky*		ks	5	20000,0	100 000 Kč						
mobiliář - dřevěný prvek*		ks	1	54000,0	54 000 Kč						
mobiliář - odpadkové koše*		ks	1	15000,0	15 000 Kč						
výsev lučních segmentů	založení, zálivka	m ²	359,7	113,0	40 646 Kč						
dodávka osiva		-	-	-	2 500 Kč						
umístění uměleckého prvku*		-	-	-	100 000 Kč						
				CELKEM	3 683 130 Kč						

* cena včetně dopravy, materiálu a montáže

**cena včetně materiálu a práce (příprava, výkopy, výsadba, drenáž, sazenice, ošetření, kotvení, ochrana proti okusu, řez, zálivka, mulč, hnojivo, přesun hmot)

Položky bez poznámky zahrnují všechny nezbytné činnosti a materiály potřebné k realizaci opatření.

Vzhledem k nepřístupnosti doplňkové plochy počítá nacenění úprav pouze s odhadem rozměrů ploch nevhodných dřevin ke kácení. Nezahrnuje odhad počtu stromů je kácení a rovněž nezahrnuje přípravu stanoviště ve formě odstranění stávajících pevných konstrukcí a materiálů.

Ekonomické zhodnocení bylo vypracováno dle Nákladů obvyklých opatření MŽP 2024 a dle Katalogu popisů a směrných cen stavebních prací 2017 (NOO MŽP2024) a (Katalog popisů a směrných cen prací: Plochy a úprava území 823-1 2017).

VŠECHNY ETAPY CELKEM 30 980768 Kč bez DPH

6 DISKUSE

Cílem práce bylo prozkoumat téma prostorové návaznosti v řešeném území, vyhodnotit jeho potřeby a vytvořit důstojné prostředí v okolí Břevnovského kláštera. Z analytických podkladů a terénních průzkumů vyplynulo, jak specifická tato oblast je. Pochopení složitosti území se stalo klíčovým pro vylepšení jeho prostorových vztahů.

Propojení všech řešených ploch bylo v návrhu docíleno skrze použité materiály a rostlinný sortiment. Také však prostřednictvím umístění uměleckého prvku, jehož koncepce využívá symbolu trojice, která se v prostoru opakuje. Vzniká tak moment připomínky a dochází k rozšíření území ve kterém je možné si připomínat působení osobností klíčových pro existenci Břevnovského kláštera.

V návrhu byl dále naznačen způsob, jak se vypořádat s otázkou nízké návštěvnosti. Polemika nad možným řešením vyústila v návrh pojmenování lokality. Přičemž se jedná o název lidového charakteru, vycházející z vizuálních vlastností řešeného území. Tato inovace může zvýšit oblíbenost lokality a napomoci jejímu zařazení na seznam míst běžně využívaných k rekreaci. Ostatně, domluvit si schůzku se slovy „Potkáme se v Údolí!“ zní poněkud lépe než „Potkáme se tam, kde se stavělo metro.“

Práce předložila model revitalizace a nastínila, jakým způsobem je možné vylepšit „přívětivost“ tohoto prostoru. Nicméně, je těžké předpokládat osud Vypichu, který se odvíjí od toho, kdy a za jakých okolností dojde k realizaci plánované komunikace. Jeho budoucnost přímo závisí na tom, zda-li budou zvoleny postupy, které se pokusí o ochranu místních hodnot. Je totiž jasné, že rozlehlé plochy zeleně v intravilánu města, jsou více než podstatné, a proto by měly být podstoupeny veškeré kroky potřebné pro jejich uchování.

Pro člověka může být městská příroda možností úniku od homogenního urbanizovaného okolí. Je známo, že lidé žijící v městském prostředí se těší lepšímu psychickému zdraví, pokud je jim umožněn pravidelný kontakt s přírodou. Pobyt v zeleni má účinky regenerace mysli a regulace stresu, vyzývá k odpočinku

a motivuje k fyzické aktivitě (Low 2005). Výskyt vegetačních celků ve městech má tudíž celkově pozitivní dopad na lidské zdraví, nemluvě o jejich schopnostech zachycovat prachové částice, pohlcovat a odclonit hluk, ochlazovat vzduch a snižovat teplotu okolí v bezprostřední blízkosti (Austin 2014).

V současnosti je běžné pozorovat změnu vztahu člověka ke krajině, a to v souvislosti se změnou přístupu a motivace. Do lidského podvědomí prosakuje touha po znovuobjevení krajiny (Semotanová et al. 2014). Přejeme si v ní přebývat, budovat ji, pečovat o ni a chránit ji, protože vnímáme pomíjivost tohoto stavu a jsme si vědomi postupné devastace krajiny. Součástí významného objevu posledních padesáti let na poli zemského klimatu, trendu globálního oteplování, je také fakt, že je zemské podnebí vysoce nestabilní a člověk není nadále schopen klimatické jevy předpovídat (Low 2005). Což se může projevat mentální nepohodou a pocitem nejasné budoucnosti. Uvědomění, že si často nejsme schopni vybavit, jak nedotčená krajina vypadá a otázky, jaká je budoucnost života jak na venkově i ve městech, jsou více než pokořující. Krajinu můžeme vnímat jako domov, jako zázemí, také jako zmíněné dědictví, a proto se v nás dnes přirozeně probouzí úzkost při pomýšlení na její nenávratný zmar. Krokem k uchopení problematiky proměny krajiny je důkladný průzkum historie a poznání příčin i různorodých aspektů jejího vývoje (Semotanová et al. 2014). I proto se snažíme získat co nejvíce z městských parků, proto měníme podobu neutěšených zbytkových lokalit a usilujeme o každou plochu veřejné zeleně. A přidanou hodnotou každého tohoto záměru je obnova zaniklých či podpoření existujících historicko-kulturních vazeb, koncepcí a hodnot.

A jakým způsobem tedy řešit ochranu významných lokalit v prostředí měst? Jak je vylepšit a co jsme schopni ovlivnit? Významné kulturně historické krajiny bývají chráněny zejména zákonem o státní památkové péči (č. 20/1987 Sb.). Ten lze aplikovat např. vyznačením památkové zóny v místech, kde krajinný útvar sousedí s historickým prostředím, nebo v místech kde se jedná o součást krajinného celku, který vykazuje významnou kulturní hodnotu (Ehrlich et al. 2020). Někdy však péče o tyto lokality

nedosahuje dostatečné úrovně, protože legislativně nepatří do nemovitého kulturního dědictví (Šantrůčková et al. 2019). Řešením může být zahrnutí těchto míst duchovní, historické či kulturní důležitosti a jejich širšího okolí do nezastavitelného území. Dále může pomoci umožnění průchodnosti, ochrana průhledů a panoramat, vhodný způsob prezentace veřejnosti, plánování turistických a naučných stezek v rámci odpovědné rekreace, vznik publikací, webových stránek, pořádání přednášek a sportovních akcí za účelem uchování nehmotného krajinného významu (Kupka 2010).

To jsou kroky, které se tato studie pokusila následovat. Umožnit přístup, otevřít prostor, přivést do něj veřejnost. Nejen vytvořit důstojný prostor v blízkosti kláštera, ale nabídnout prostředí lidem k pobytu, sportu, odpočinku a duševní hygieně.

7 ZÁVĚR

Diplomová práce definovala význam memoriální krajiny a důležitosti emocionální vazby k místu. Zabývala se krajinou významných osobností, konkrétně krajinou s vazbou ke sv. Markétě, sv. Vojtěchovi, Kryštofovi a Kiliánu Ignáci Dientzenhofefovi. Studie poskytla nový pohled na plochy řešeného území jako na celek. Jejím přínosem je shromáždění souvislostí podstatných pro možnou revitalizaci a její realizaci.

Prostředí je však nadále limitováno okolními stavbami, především blízkostí sportovních areálů. Ideové východisko v budoucnosti by představovalo ponechání stadionů na dožití a následné přesunutí těchto sportovišť do vzdálenějších oblastí. Následovala by ochrana dochovaných vegetačních struktur a navrácení tohoto prostoru veřejnosti. Tato vize by umožňovala vznik linie parků propojující Motolský háj, park Ladronka, koleje na Větrníku a sídliště Petřiny. Byla by „zelenou řekou“, která by dovolila významnému místu dýchat a stala by se zázemím pro obyvatele okolní zástavby.

Ostatně v minulosti obklopovaly tuto lokalitu husté lesy, ve kterých vznikla myšlenka založení kláštera. Benediktinský řád, který měl klíčovou roli ve vývoji kláštera, velice dbal na zvelebování tohoto sídla. Soustředil se však také na kultivaci blízkého okolí, a to až do nástupu komunistické totality, kdy došlo ke kritickému momentu roztržení zde budovaných hodnot. V okolí kláštera se však do současnosti dochovaly prastaré vazby, které dokládají řadu historických událostí a otisků významných osobností. Jejich fragmenty se tato studie pokusila propojit.

8 SEZNAM ZDROJŮ

PŘEHLED LITERATURY

Austin G. 2014. Green infrastructure for landscape planning: integrating human and natural systems. London.

Antrop M. 2003. Why landscapes of the past are important for the future. *Landscape and Urban Planning*:21-34. Elsevier B.V., Geography Department, Ghent University, Krijgslaan, Belgium.

Atlas životního prostředí. 2023. ČÚZK, IPR Praha. Available from <https://app.iprpraha.cz/apl/app/atlas-zp/> (accessed February 24, 2023).

Bastian O, Walz U, Decker A. 2013. Historical Landscape Elements: Part of our Cultural Heritage—A Methodological Study from Saxony. Pages 441-459 in *The Carpathians: Integrating Nature and Society Towards Sustainability*. Springer Berlin Heidelberg, Berlin, Heidelberg. Available from https://link.springer.com/10.1007/978-3-642-12725-0_31.

Bělová J, Kalašová R. 2016. Břevnov: ve stínu kláštera, Hradčanům na dohled. Muzeum hlavního města Prahy, Praha.

Beránek B. 2006. Kniha o Břevnově. Městská část Praha 6, Praha.

Bernatt-Reszczyńska M. 2019. Akce K aneb bartolomějská noc klášterů. Available from <https://www.pametnaroda.cz/cs/magazin/stalo-se/akce-k-aneb-bartolomejska-noc-klasteru> (accessed March 31, 2024).

Biogeografie: Fytogeografické členění České republiky. 2010. Geografický ústav, Přírodovědecká fakulta, Masarykova univerzita, Brno. Available from https://is.muni.cz/el/1431/jaro2010/Z0005/18118868/index_book_5-3.html (accessed February 19, 2023).

Břevnovská radiála. 2022. Magistrát hl. m. Prahy, Praha. Available from <https://www.brevnovskaradiala.info/> (accessed March 25, 2023).

Cámara M, Compán V, Gonzáles F. 2015. The Geometric Principles of Warped Rib Vaults in Central European Baroque Architecture from Guarini to the Dientzenhofer Family and Balthasar Neumann. *Nexus Network Journal*:183-206. Kim Williams Books, Turin. Available from <https://link.springer.com/article/10.1007/s00004-014-0228-2> (accessed April 1, 2024).

Cílek V. 2005. Krajiny vnitřní a vnější. Dokořán, Praha.

Černá A. 2020. Krajina. *ŽIVA*:142. Academia, SSČ AV ČR.

Český hydrometeorologický ústav. 2021. InSTITUTE resortu Životního prostředí. Available from <https://www.chmi.cz/historicka-data/pocasi/mapy-charakteristik-klimatu> (accessed February 19, 2023).

Dabaut N, Carrer F. 2021. Historic Landscape Characterisation: Technical Approaches Beyond Theory. *Landscapes*:152-167. Available from <https://doi.org/10.1080/14662035.2020.1993562> (accessed February 26, 2024).

Digitální technická mapa prahy. 2024. Available from <https://app.iprpraha.cz/apl/app/dtmp/index.html> (accessed March 17, 2024).

Duda T. 2018. Pilgrimage Routes from Central Europe and Scandinavia towards Jerusalem and Santiago de Compostela. 122-137 in *Religious Pilgrimage Routes and Trails: Sustainable Development and Management*. CABI. London, UK.

Dvořáček P. 2023. Dientzenhofer: Kryštof Dientzenhofer, Kilián Ignác Dientzenhofer. Grada, Praha.

Ehrlich M, et al. 2020. Typologie historické kulturní krajiny České republiky. Národní památkový ústav, České Budějovice.

EKatalogBPEJ. 2022. VUMOP. Available from <https://bpej.vumop.cz/> (accessed February 15, 2023).

European Landscape Convention. 2000. Council of Europe, Florence.

Geomorfologické členění ČR. 2022. ArcGIS. Available from <https://www.arcgis.com/home/webmap/viewer.html?layers=25813686a8564b0bbcdc951a5573cfa4> (accessed February 19, 2023).

Geoportal: Národní geoportál INSPIRE. 2023. Available from <https://geoportal.gov.cz/web/guest/home> (accessed February 15, 2023).

Gerwing M. 2009. Adalbert of Prague. 299 in *Encyclopedia of the Bible and Its Reception*, 1st ed. New York.

Giandomenico N. 2000. Assisi. Casa Editrice Bonechi, Florence, Italy.

Grunová Z, Pisca P. 2019. Progressive Non-Destructive Digital Methods in the Research of Small Sacral Architecture in Czech and Slovak Republic. IOP Conference Series: Materials Science and Engineering 2019. IOP Publishing. Available from <https://iopscience.iop.org/article/10.1088/1757-899X/661/1/012092/pdf> (accessed March 14, 2024).

Hendrych J. 2004. Vývoj a kompozice obytného souboru Petřiny: Teorie a vývoj urbanismu. FA ČVUT.

Hendrych J. 2005. Tvorba krajiny a zahrad III: historické zahrady, parky a krajina, jejich proměny, kulturně historické hodnoty, význam a ochrana. ČVUT, Praha.

Hendrych J, Kupka J, Stojan D, Klingorová I, Kubátová Š, Altukhova A. 2018. Struktury urbanizované zeleně. České vysoké učení technické v Praze, Praha.

Holinka R, Vilikovský J. 1935. Život a utrpení svatého Vojtěcha biskupa a mučedníka: Bruno de Querfurt. Benediktinské opatství v Břevnově, Praha.

Holtorf C, Williams H. 2006. Landscapes and memories. 235-254 in *The Cambridge Companion to Historical Archaeology*. Cambridge University Press.

Horák M et al. 2015. Religious tourism in the south-Moravian and Zlín regions: Proposal for three new Pilgrimage routes. *European Countryside*:167-178. Available from <https://intapi.sciendo.com/pdf/10.1515/euco-2015-0012> (accessed March 13, 2024).

Hořínková M, Vilgusová H. 2004. Příběhy pražských zahrad. Academia, Praha.

Hoskovec L. 2020. Botany: Švehlova lípa v Přistoupimi. Available at <https://botany.cz/cs/svehlova-lipa-pristoupim/> (accessed March 28, 2024).

- Hrušková M. 2011. Podivuhodné stromy. Knižní klub, Praha.
- Chodějovská E, Semotanová E, Šimůnek R. 2015. Historical landscapes in Bohemia: Regions of Třeboň, Broumov and Praha. Institute of History, Czech Academy of Sciences, Prague.
- Chytrý M. 2010. Katalog biotopů České republiky: Habitat catalogue of the Czech Republic2. vyd. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha.
- Kadeřábková B. 2009. Brownfields: jak vznikají a co s nimi. C.H. Beck, Praha.
- Katalog popisů a směrných cen prací: Plochy a úprava území 823-1. 2017. ÚRS Praha, Praha.
- Keller HE, Gruyter W. 1990. La Vie de sainte Marguerite. Max Niemeyer Verlag GmbH & Co., Tübingen.
- Kompletní přehled naučných stezek v ČR: Významné osobnosti. 2024. Available from www.naucne-stezky.cz (accessed March 27, 2024).
- Kopecká Z. 2011. Břevnov - Transformation of the agricultural periphery into the town. Historical development of the population of Prague and its suburbs in the first half of the 20th century:1-10. Pražská předměstí. Available from https://www.atlasobyvatelstva.cz/sites/default/files/9_brevnov_ang_-_zk.pdf (accessed April 2, 2024).
- Kučová V. 2009. Světové kulturní a přírodní dědictví UNESCO. Národní památkový ústav, Praha.
- Kulišťáková L. 2011. Komponované krajiny. Mendelova univerzita, Brno.
- Kupka J. 2009. Duchovní význam místa jako hodnota území. Urbanismus a územní rozvoj 12:46-50. Available from https://www.uur.cz/media/wqclrci3/10_duchovni.pdf (accessed March 7, 2024).
- Kupka J. 2010. Krajiny kulturní a historické: Vliv hodnot kulturní a historické charakteristiky na krajinný ráz naší krajiny. České vysoké učení technické v Praze, Praha.
- Krajina v umění. 2009. 322-331 in Atlas krajiny České republiky: Landscape atlas of the Czech Republic. Ministerstvo životního prostředí České republiky, Praha.
- Kybal V. 2006. Svatý František z Assisi: Monografie o světcích z Assisi. Reprint vydání z r. 1913. Marek L., Brno.
- Lacina J, Halas P. 2015. Landscape painting in evaluation of chances in landscape. Journal of Landscape Ecology:60-68. Institute of Geonics of the CAS, Brno. Available from <https://intapi.sciendo.com/pdf/10.1515/jlecol-2015-0009> (accessed March 14, 2024).
- Leighton G. 2023. St Adalbert of Prague in the Memory Culture of the Teutonic Order in Prussia. 209-219 in Between East and West: Studies in the History of Memory, Commemoration and Reception of Medieval Culture. V&R unipress, Osnabrück.
- Low N, Gleeson B, Green R, Radović D. 2005. The green city: sustainable homes, sustainable suburbs. Routledge, Abingdon.
- Mácha P. 2022. Jazyk a krajina v antropologickém výzkumu. Český lid 108:403-430, Brno. Available from https://toolkit.ecn.cz/img_upload/aefc7cb64ddcad05a6beaedd2bcfcafc/macha_403-430.pdf (accessed March 14, 2024).
- Mádl M. 2017. Klášter s kostelem sv. Markéty. 103-114 in Praha-Břevnov. PDF. Academia, Praha. Available from <http://beta.academia.cz/uploads/media/view/0001/03/v2aeef6776aa86fac4ec766aed8513f3ed5ec769e.pdf> (accessed March 31, 2024).
- Majetkoprávní vztahy HPM, 2023. IPR Praha. ČÚZK. Available from <https://app.iprpraha.cz/apl/app/majetek/> (accessed November 2023)
- Mareček J. 2022. Zahradní a krajinářská architektura: kompoziční východiska. Česká zemědělská univerzita v Praze v Nakladatelství ČZU, Praha.
- Město Tábor: Vlášnická lípa. 2011. Available from <https://www.taborcz.eu/vlasenicka-lipa/d-3304> (accessed March 28, 2024).
- Město Tábor: Vlášnická lípa. 2011. Available at <https://www.taborcz.eu/vlasenicka-lipa/d-3304> (accessed March 28, 2024).
- Mitchell N, Rössler M, Tricaud PM. 2009. World Heritage cultural landscapes: a handbook for conservation and management. World Heritage Centre, UNESCO, France. Available from https://whc.unesco.org/documents/publi_wh_papers_26_en.pdf (accessed March 14, 2024).
- Moore N, Whelan Y. 2007. Heritage, Memory and the Politics of Identity: New Perspectives on the Cultural Landscape. Ashgate Publishing Company, Burlington, USA.
- Náklady obvyklých opatření MŽP 2024. Ministerstvo životního prostředí.
- Národní galerie Praha. 2020. Available from <https://sbirky.ngprague.cz/> (accessed March 27, 2024).
- Ochrana přírody a krajiny: Mapový portál Středočeského kraje. 2023. KÚSK. Available from https://gis.kr-stredocesky.cz/js/ozp_opk/ (accessed March 26, 2023).
- Památkový katalog. 2015. Available from <https://pamatkovykatalog.cz/> (accessed July 20, 2023).
- Pinto-Correia T, Primdahl J, Pedrolí B. 2018. European Landscapes in Transition: Implications for Policy and Practice. Cambridge University Press, University of Cambridge.
- Po stopách Karoliny Světlé. 2014. Available from <http://www.karolinasvetla.cz/> (accessed March 27, 2024).
- Prahl R, Beránková A. 2017. Z dálky - z blízka: krajinomalba 19. století, Severní Čechy. Severočeská galerie výtvarného umění v Litoměřicích, V Litoměřicích.
- Pražské studánky: Vojtěška. 2009. Praha. Available from https://portalzp.praha.eu/jnp/cz/priroda_krajina_a_zelen/prazske_studanky/prazske_studanky_vojteska.xhtml (accessed February 15, 2023).
- Prodloužení trasy A metra v Praze ze stanice Dejvická do Nemocnice Motol. 2020. Available from <https://www.metroprojekt.cz/referencni-projekty/metro/prodlouzeni-trasy-a-metra-v-praze-ze-stanice-dejvicka-do-nemocnice-motol> (accessed April 3, 2024).
- Půda v mapách. 2018. VÚMOP. Available from <https://mapy.vumop.cz/> (accessed February 28, 2023).
- Rája J. 2017. Religious tourism and pilgrimage in a non-religious country: the Czech Republic. 57-81 in Conflicts, Religion and Culture in Tourism. CABI, UK.
- Rippon S. 2012. Making Sense of an Historic Landscape. Oxford University, Great Britain.

Sadibekova B, Makhmudova A, Abdukhmidov S, Mukhamadiev A. 2021. The main forms of pilgrimage tourism. *Central Asian Journal Of Innovations On Tourism Management* :84-88. Available from <https://cajitmf.centralasianstudies.org/index.php/CAJITMF/article/view/96> (accessed March 22, 2024).

Salašová A. 2020. Komponované krajiny České republiky a jejich formování. *Životné prostredie*:166-177. Ústav plánování krajiny, Zahradnická fakulta MENDELU v Brně.

Sosnovski M. 2013. ‚Prussians as bees, Prussians as dogs‘: metaphors and the depiction of pagan society in the early hagiography of St. Adalbert of Prague. *Reading Medieval Studies* 39:25-48. University of Reading. Available from https://centaur.reading.ac.uk/84661/1/RMS-2013-02_M._Sosnowski_‘Prussians_as_Bees,_Prussians_as_Dogs‘.pdf (accessed April 1, 2024).

Svatá Markéta Antiochijská. 2023. Available from <https://www.brevnov.cz/cs/benediktini-a-brevnovsky-klaster/svata-marketa-antiochijska> (accessed March 31, 2024).

Swaffield S. 2005. Landscape as a way of knowing the world. Pages 3-16 in *The cultured landscape: designing the environment in the 21st century*. Routledge, London.

Šantrůčková M et al. 2019. Identifikace hodnot historické kulturní krajiny a jejich ochrana pomocí krajinných památkových zón. 99-180 in *Teoretické základy památkové péče na prahu 21. století. Ústav dějin umění AV ČR, Praha*.

Semotanová E. 2014. Historická krajina Česka a co po ní zůstalo. *Academia, AV ČR, Praha*.

Semotanová E, Chromý P, Semian M, Kučera Z. 2016. *Historical Geography Research Centre: Science Around Us. What is it.... Centre of Administration and Operation CAS, Prague*.

Thompson CW. 2005. Who benefits from landscape architecture. Pages 95-124 in *The cultured landscape: designing the environment in the 21st century*. Routledge, London.

Tomášek M. 2016. *Krajiny tvořené slovy: K topologii české literatury devatenáctého století*. Dokořán, OU, Praha.

Trpáková L. 2014. *Metodika identifikace komponovaných krajín*. Mendelova univerzita v Brně.

UNESCO. 2024.. Available from <https://nature.cz/umluva-o-ochrane-svetoveho-kulturniho-a-prirodnihodedictvi> (accessed January 22, 2024).

Ústřední seznam ochrany přírody. 2023. *Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha 4*. Available from <https://drusop.nature.cz/portal/> (accessed March 26, 2023).

Územní plán hl. m. Prahy, Metropolitní plán: Upravený návrh k projednání dle § 52 stavebního zákona, 674 / Vypich. 2024. IPR-Praha.

Vacek O et al. 2014. *Tvorba krajiny. Česká zemědělská univerzita v Praze, Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů, katedra zahradní a krajinné architektury, Praha*.

Vančurová J. 2018. *Botany: Svatováclavský dub ve Stochově*. Available at <https://botany.cz/cs/svatovaclavsky-dub/> (accessed March 28, 2024).

Vorel I, Kupka J. 2011. *Krajinný ráz. České vysoké učení technické, Praha*.

Výkresy územního plánu: Úplné znění k 8.9 2022. 2023. ČÚZK, Praha. Available from <https://app.iprpraha.cz/apl/app/vykresyUP/> (accessed February 15, 2023).

Vos W, Meekes H. 1999. *Landscape and Urban Planning: Trends in European cultural landscape development: perspectives for a sustainable future*. Elsevier Science B.V, Wageningen. Available from <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0169204699000432> (accessed February 23, 2024).

Weber M, Veith T. 2019. *Identifikace kulturně historických hodnot jednotky historické kulturní krajiny: Podještědí – krajina Karoliny Světlé*. Výzkumný ústav Silva Taroucy, Průhonice.

Zahrada břevnovského kláštera. 2024. Available from <https://www.brevnov.cz/cs/benediktini-a-brevnovsky-klaster/zahrada-brevnovskeho-klastera> (accessed April 3, 2024).

Zákon o ochraně přírody a krajiny, 1992. Praha: Česká národní rada, ročník 1992, číslo 114.

Zákon o státní památkové péči, 1987. Praha: Česká národní rada, ročník 1987, číslo 20.

PŘEHLED OBRÁZKŮ

Obr. 1. Vysoce produkční poldrová krajina, Randstad Holandsko (Pinto-Correia et al. 2018).

Obr. 2. Systém remízků a větrolamů, Krušné hory, Sasko, Německo (Bastian et al. 2013).

Obr. 3. Vesnická krajina s charakteristickou mozaikou, Orava, Slovensko (Bastian et al. 2013).

Obr. 4. Krajina pastvin, Werk aan het Spoel, Goilberdingen, Holandsko (autorka).

Obr. 5. Kvetoucí sad v Českém středohoří, reprezentující tradici pěstování ovocných stromů v okolí Litoměřic (Semotanová et al. 2016).

Obr. 6. Vodní díla Lednicko-valtického areálu, v pozadí stavba dokreslující krajinnou scénu (autorka).

Obr. 7. Hrad Karlštejn na skalní ostrožně, nedaleko hlubokého údolí nivy Berounky, dostupné na: hrad-karlstejn.cz, accessed 02/2024.

Obr. 8. Hadriánův val, pozůstatek hraničního opevnění v krajině, Velká Británie (Mitchell et al. 2009).

Obr. 9. Hora Říp v Českém středohoří, národní kulturní památka (Vorel & Kupka 2011).

Obr. 10. Identity Memorial to the Coll and Gress Land Raiders at Gress Source (Moore & Whelan 2007).

Obr. 11. Krajina v okolí poutního místa, Římov, krajinná památková zóna (Kupka 2010).

Obr. 12. Poutní cesta do Hájků, třetí kaple v ulici U Ladronky za oplocením rodinné zahrady (Bělová & Kalašová 2016).

Obr. 13. Antonín Chitussi - Údolí Chrudimky, malebné ztvárnění české krajiny, asi 1887, dostupné na: https://sbirky.ngprague.cz/dielo/CZE:NG.O_10266, accessed 02/2024.

Obr. 14. František Kaván – Železné hory od Zlatého potoka v Třemošnici, 1895 (“Krajina v umění” 2009).

Obr. 15. Antonín Slaviček - U nás v Kameničkách, v blízkosti Voláková statku, asi 1904 (“Krajina v umění” 2009).

Obr. 16. Josef Mánes – Labská krajina, asi 1863 (“Krajina v umění” 2009).

Obr. 17. Světlá pod Ještědem, dostupné na: <https://www.mistopisy.cz/pruvodce/obec/9675/svetla-pod-jestedem/>, accessed 02/2024.

Obr. 18. Stezka Karoliny Světlé v Podještědí (Weber & Veith 2019).

Obr. č. 19. Krajinářský park při Ratibořickém zámku, kterým prochází naučná stezka Babiččino údolí, dostupné na: <https://www.zamek-ratiborice.cz/>, accessed 02/2024.

Obr. 20. Poutní místo LaVerna, bazilika s klášterem vybudované na místě zjevení, dostupné na: <https://www.ofm.cz>, accessed 02/2024.

Obr. 21. Průhled alejí Václava Havla, stromořadí lemující tramvajový pás, dostupné na: <https://alejroku.cz/2017/alej-vaclava-havla.cz/>, accessed 02/2024.

Obr. 22. Hukvaldská obora, dostupné na: <https://www.ic-hukvaldy.cz/>, accessed 02/2024.

Obr. 23. Úsek mědirytu Břevnovského kláštera, Antonín Pucherna a Jan Berka 1799, dostupné na: https://sbirky.ngprague.cz/dielo/CZE:NG.R_88251, accessed 02/2024.

Obr. 24. Rytina portrétu svaté Markéty Antiochijské, upraveno, dostupné na: <https://www.ebay.com.au/itm/355083086981>, accessed 02/2024.

Obr. 25. Rytina sochy svatého Vojtěcha, Ferdinand Maxmilián Brokoff, upraveno, dostupné na: <https://www.muzeumkarlovamostu.cz/>, accessed 02/2024.

Obr. 26. Břevnovský klášter a okolí podle návrhu Kiliána Ignáce Dientzenhofera, rytina Fishera 1721 (Bělová & Kalašová 2016).

Obr. 27. Schéma Prahy, dostupné na: <https://snazzymaps.com>, accessed 3/2023.

Obr. 28. Řešené území, mapa modelu terénu, dostupné na: app.iprpraha.cz/apl/app/majetek/, accessed 01/2024.

Obr. 29. Mapa parcel, upraveno, dostupné na: app.iprpraha.cz/apl/app/majetek/, accessed 01/2024.

Obr. 30. Mapa vlastnictví pozemků, upraveno, dostupné na: app.iprpraha.cz/apl/app/majetek/, accessed 01/2024.

Obr. 31. Výkres ÚP 2024, upraveno, dostupné na <https://app.iprpraha.cz/apl/app/vykresyUP/>, accessed 02/2024.

Obr. 32. Úsek Břevnovské radiály, dostupné na: <https://www.brevnovskaradiala.info/vlivy-br-na-zivotni-prostredi/> accessed 09/2023.

Obr. 33. Úsek Břevnovské radiály – detail, dostupné na: <https://www.brevnovskaradiala.info/vlivy-br-na-zivotni-prostredi/> accessed 09/2023.

Obr. 34. Výkresy metropolitního plánu 2024, dostupné na: <https://plan.praha.eu/> accessed 02/2024.

Obr. 35. Úsek mědirytu Břevnovského kláštera, Antonín Pucherna a Jan Berka 1799, dostupné na: https://sbirky.ngprague.cz/dielo/CZE:NG.R_88251 accessed 02/2024.

Obr. 36. Klášter sv. Markéty v Břevnově, nástěnná malba v broumovském klášteře, kolem 1760, dostupné na: <https://www.brevnov.cz/cs/benediktini-a-brevnovsky-klaster/zahrada-brevnovskeho-klastera>, accessed 03/2024.

Obr. 37. Současná podoba Břevnovského kláštera, dostupné na: <https://app.iprpraha.cz/apl/app/model3d/>, accessed 02/2024.

Obr. 38. Břevnovský klášter v první polovině 20. století, dostupné na: <https://www.brevnov.cz/cs/fotogalerie/benediktini-a-brevnovsky-klaster#gallery-3>, accessed 02/2024.

Obr. 39. Současná podoba předprostoru, dostupné na: <https://www.brevnov.cz/cs/fotogalerie/benediktini-a-brevnovsky-klaster#gallery-4>, accessed 02/2024.

Obr. 40. Snímek z roku 1893, sbírka Pavla Scheuflera, dostupné na: <https://www.idnes.cz/zpravy/sto-pohledu/100-pohledu-na-cesko>, accessed 02/2024.

Obr. 41. Současná podoba kláštera, autor: František Vlček, dostupné na: <https://www.idnes.cz/zpravy/sto-pohledu/100-pohledu-na-cesko>, accessed 02/2024.

Obr. 42. Výkresy stabilního katastru 1840, dostupné na: <https://ags.cuzk.cz/archiv/>, accessed 02/2024

Obr. 43. Regulační plán Státní regulační komise, 1924, dostupné na: <https://app.iprpraha.cz/apl/app/srk/>, accessed 02/2024.

Obr. 44. Regulační plán Státní regulační komise, 1930, dostupné na: <https://app.iprpraha.cz/apl/app/srk/>, accessed 02/2024.

Obr. 45. Regulační plán Státní regulační komise, 1939, dostupné na: <https://app.iprpraha.cz/apl/app/srk/>, accessed 02/2024.

Obr. 46. Archivní výkres územního plánu HMP, 1971, dostupné na: <https://app.iprpraha.cz/apl/app/archivup/>, accessed 02/2024.

Obr. 47. Archivní výkres územního plánu HMP, 1976, dostupné na: <https://app.iprpraha.cz/apl/app/archivup/>, accessed 02/2024.

Obr. 48. Archivní výkres územního plánu HMP, 1983, dostupné na: <https://app.iprpraha.cz/apl/app/archivup/>, accessed 02/2024.

Obr. 49-53. Archivní ortofoto snímky 1938-1988, dostupné na: <https://app.iprpraha.cz/apl/app/ortofoto-archiv/>, accessed 01/2024.

Obr. 54-59. Archivní ortofoto snímky 1999-2020, dostupné na: <https://app.iprpraha.cz/apl/app/ortofoto-archiv/>, accessed 01/2024.

Obr. 60. Ortofoto snímek mimovegetačního období 2012, dostupné na: <https://app.iprpraha.cz/apl/app/ortofoto-archiv/>, accessed 02/2024.

Obr. 61-66. Archivní ortofoto snímky 1999-2023, dostupné na: <https://app.iprpraha.cz/apl/app/ortofoto-archiv/>, accessed 02/2024.

obr. 67. Reliéfní mapa sídliště Petřiny, dostupné na: <https://app.iprpraha.cz/apl/app/ortofoto-archiv/>, accessed 03/2024.

Obr. 68. a 69. Mapa památkové péče HMP dostupné na: <https://app.iprpraha.cz/apl/app/pamatkova-pece/>, accessed 03/2024.

Obr. 70. Mapa potenciální přirozené vegetace, upraveno, dostupné na: <http://geoportal.gov.cz/>, accessed 09/2023.

Obr. 71. Schéma bonity klimatu, upraveno, dostupné na: <https://app.iprpraha.cz/apl/app/atlas-zp/>, accessed 09/2023.

Obr. 72. Mapa půdně ekol. hodnocení, upraveno, dostupné na: <https://bpej.vumop.cz/>, <https://app.iprpraha.cz/apl/app/ortofoto-archiv/>, accessed 09/2023.

Obr. 73. Mapa vodních toků a ploch, upraveno, dostupné na: dostupné na: <https://mapy.vumop.cz/>, <https://app.iprpraha.cz/apl/app/ortofoto-archiv/>, accessed 09/2023.

Obr. 74. Mapa půdní eroze, upraveno, dostupné na: <https://uap.iprpraha.cz/#/>, <https://mapy.vumop.cz/>, <https://app.iprpraha.cz/apl/app/ortofoto-archiv/>, accessed 09/2023

Obr. 75. Mapa retenční vodní kapacity, upraveno, dostupné na: <https://mapy.vumop.cz/>, <https://app.iprpraha.cz/apl/app/ortofoto-archiv/>, accessed 09/2023.

Obr. 76. Mapa ochrany přírody a krajiny, upraveno, dostupné na: https://gis.kr-stredocesky.cz/js/ozp_opk/, <https://app.iprpraha.cz/apl/app/ortofoto-archiv/>, accessed 09/2023.

Obr. 77. Mapa prvků ÚSES, upraveno, dostupné na: https://iprpraha.cz/uploads/assets/soubory/data/projekty/koncepce_priroda/10-uses.pdf, <https://app.iprpraha.cz/apl/app/ortofoto-archiv/>, accessed 03/2024.

Obr. 78. Mapa emisí z dopravy, upraveno, dostupné na: <https://app.iprpraha.cz/apl/app/atlas-zp/>, <https://app.iprpraha.cz/apl/app/ortofoto-archiv/>, accessed 09/2023.

Obr. 79. Hluková mapa, upraveno, dostupné na: <https://app.iprpraha.cz/apl/app/atlas-zp/>, <https://app.iprpraha.cz/apl/app/ortofoto-archiv/>, accessed 09/2023.

Obr. 80. Mapa občanské vybavenosti okolí, upraveno, dostupné na: <https://mapy.cz/>, <https://app.iprpraha.cz/apl/app/ortofoto-archiv/>, accessed 09/2023.

Obr. 81. Mapa dopravní dostupnosti, upraveno, dostupné na: <https://mapy.cz/>, <https://app.iprpraha.cz/apl/app/ortofoto-archiv/>, accessed 09/2023.

Obr. 82. Mapa současného stavu, upraveno, dostupné na <https://app.iprpraha.cz/apl/app/ortofoto-archiv/>, accessed 09/2023.

Obr. 83. Schéma inventarizace – rozdělení průzkumu (autorka 2024).

Obr. 84. Etapy obnovy ovocného sadu (autorka 2024).

Obr. 85. Inventarizace v předprostoru kláštera (autorka 2024).

Obr. 86. Inventarizace plochy náhradních výsadeb za metro – solitery (autorka 2024).

Obr. 87. Inventarizace plochy náhradních výsadeb za metro – keře (autorka 2024).

Obr. 88. Schéma limitů území (autorka 2024).

Obr. 89. SWOT analýza území (autorka 2024), upraveno, dostupné na: <https://app.iprpraha.cz/apl/app/ortofoto-archiv/>, accessed 03/2024.

Obr. 90-96. Fotodokumentace – předprostor kláštera (autorka 2024).

Obr. 97. Schéma fotodok. 1, dostupné na: <https://app.iprpraha.cz/apl/app/archivup/>, accessed 03/2024.

Obr. 98. Schéma fotodokumentace 2, dostupné na: <https://app.iprpraha.cz/apl/app/archivup/>, accessed 03/2024.

Obr. 99-104. Fotodokumentace – na trase k úvozové cestě (autorka 2024).

Obr. 105-110. Fotodokumentace – přístup ke středové ploše náhradních výsadeb (autorka 2024).

Obr. 111. Schéma fotodokumentace 3, dostupné na: <https://app.iprpraha.cz/apl/app/archivup/>, accessed 03/2024.

Obr. 112. Schéma fotodokumentace 4, dostupné na: <https://app.iprpraha.cz/apl/app/archivup/>, accessed 03/2024.

Obr. 113-117. Fotodokumentace – „štěrковиště“ (autorka 2024).

Obr. 118. Koncept návrhu – Celé území (autorka 2024).

Obr. 119. Půdorys – Předprostor kláštera (autorka 2024).

Obr. 120. Půdorys – Zpřístupnění sadu (autorka 2024).

Obr. 121. Půdorys – Propojení tras (autorka 2024).

Obr. 122. Půdorys – Středová plocha Údolí (autorka 2024).

Obr. 123. Půdorys – Středová plocha Údolí, předpoklad (autorka 2024).

Obr. 124. Půdorys – Parkovací plocha (autorka 2024).

Obr. 125. Půdorys – Doplnková plocha (autorka 2024).

Obr. 126. Plán kácení – Předprostor kláštera (autorka 2024).

Obr. 127. Plán kácení – Střed území, detail (autorka 2024).

Obr. 128. Plán kácení – Střed území (autorka 2024).

Obr. 129. Plán přesazení – Ovocný sad (autorka 2024).

Obr. 130. Sortiment, *Fraxinus ornus*, available from <https://www.vdberk.cz/stromy/fraxinus-ornus/>, accessed 04/2024.

Obr. 131. Sortiment, *Acer campestre*, Hendrychová M. Available from https://hsmmap.bnhelp.cz/app/czu/detail_view_druh.php?kod=acecam, accessed 04/2024.

Obr. 132. Sortiment, *Malus domestica* 'Merkur', available from https://www.baumschule-horstmann.de/herbstapfel-merkur-68_102449.html, accessed 24/2024.

Obr. 133. Sortiment, *Prunus avium* 'Plena', available from <https://www.vdberk.cz/stromy/prunus-avium-plena/>, accessed 04/2024.

Obr. 134. Sortiment, *Sorbus aucuparia*, available from https://hsmmap.bnhelp.cz/app/czu/detail_view_druh.php?kod=sorauc, accessed 04/2024.

Obr. 135. Sortiment, *Tilia cordata*, Kašparová Š. Available from https://hsmmap.bnhelp.cz/app/czu/detail_view_druh.php?kod=tilcor accessed 04/2024.

Obr. 136. Sortiment, *Amelanchier ovalis*, available from https://hsmmap.bnhelp.cz/app/czu/detail_view_druh.php?kod=ameova, accessed 04/2024.

Obr. 137. Sortiment, *Cornus alba*, Kašparová Š. Available from https://hsmmap.bnhelp.cz/app/czu/detail_view_druh.php?kod=coralb, accessed 04/2024.

Obr. 138. Sortiment, *Cornus mas*, Vedral J. Available from https://hsmmap.bnhelp.cz/app/czu/detail_view_druh.php?kod=cormas, accessed 4/2024.

Obr. 139. Sortiment, *Ligustrum ovalifolium*, Šrámková B. Available from https://hsmmap.bnhelp.cz/app/czu/detail_view_druh.php?kod=ligova, accessed 4/2024.

Obr. 140. Sortiment, *Ribes aureum*, available from https://hsmmap.bnhelp.cz/app/czu/detail_view_druh.php?kod=ribaur, accessed 04/2024

Obr. 141. Sortiment, *Dianthus allwoodii* 'Helen', available from <https://www.zahradnictvi-flos.cz/dianthus-allwoodii-helen-hvozdk-helen.html>, accessed 04/2024.

Obr. 142. Sortiment, *Dianthus deltoides* 'Albus', available from <https://www.zahradnictvi-flos.cz/dianthus-deltoides-albus-hvozdk-kropenaty-albus.html>, accessed 04/2024.

Obr. 143. Sortiment, *Heleborus niger*, available from <https://www.zahradnictvi-flos.cz/helleborus-niger-cemerice-cerna.html>, accessed 04/2024.

Obr. 144. Sortiment, *Iris barbata-elatior* 'Babbeling Brook', available from <https://www.zahradnictvi-flos.cz/iris-barbata-elatior-babbeling-brook-kosatec-nemecky-babbeling-brook.html>, accessed 04/2024.

Obr. 145. Sortiment, *Iris barbata-elatior* 'Rosa', available from <https://www.zahradnictvi-flos.cz/iris-barbata-elatior-rosa-kosatec-nemecky-rosa.html>, accessed 04/2024.

Obr. 146. Sortiment, *Iris barbata-nana* 'Die Braut', available from <https://www.zahradnictvi-flos.cz/iris-barbata-nana-die-braut-iris-barbata-nana-die-braut.html>, accessed 04/2024.

Obr. 147. Sortiment, *Iris germanica* 'English Cottage', available from <https://www.zahradnictvi-flos.cz/iris-english-cottage-kosatec-english-cottage.html>, accessed 04/2024.

Obr. 148. Sortiment, *Euphorbia x martinii* 'Kolibri', available from <https://www.zahradnictvi-flos.cz/euphorbia-x-martinii-kolibri-prysecc-kolibri.html>, accessed 04/2024.

Obr. 149. Sortiment, *Euphorbia myrsinites*, available from <https://www.zahradnictvi-flos.cz/euphorbia-myrsinites-prysecc-myrtovity.html>, accessed 04/2024.

Obr. 150. Sortiment, *Geranium x cantabrigiense* 'St. Ola', available from https://www.zahradnictvi-flos.cz/geranium-x-cantabrigiense-st-ola-kakost-st-ola.html?variant=72210&gad_source=1&gclid=Cj0KCQjw2uiwBhCXARIsACMvIU3C3zjSSGJ2W4IRIk6PhJw_9JUAg7gd32R7qbjuxdlZwav-vHW6kKoaAtMdEALw_wcB, accessed 04/2024.

Obr. 151. Sortiment, *Nepeta racemosa* 'Alba', available from <https://www.zahradnictvi-flos.cz/nepeta-racemosa-alba-santa-alba.html>, accessed 04/2024.

Obr. 152. Sortiment, *Paeonia itoh-hybrid* 'Old Rose Dandy', available from <https://www.zahradnictvi-flos.cz/paeonia-itoh-hybrid-old-rose-dandy-pivonka-itoh-hybrid-old-rose-dandy.html>, accessed 04/2024.

Obr. 153. Sortiment, *Paeonia lactiflora* 'Jan van Leeuwen', available from <https://www.zahradnictvi-flos.cz/paeonia-lactiflora-jan-van-leeuwen-pivonka-belokveta-jan-van-leeuwen.html>, accessed 04/2024.

Obr. 154. Sortiment, *Paeonia lactiflora* 'Shirley Temple', available from <https://www.zahradnictvi-flos.cz/paeonia-lactiflora-shirley-temple-paeonia-lactiflora-shirley-temple.html>, accessed 04/2024.

Obr. 155. Sortiment, *Panicum virgatum*, available from <https://www.zahradnictvi-flos.cz/panicumvirgatum-kurt-bluemel-proso-prutnate-kurt-bluemel.html>, accessed 04/2024.

Obr. 156. Sortiment, *Rosa rugosa* 'Alba', available from <https://www.zahradnictvi-flos.cz/rosa-rugosa-alba-ruze-svraskala-alba.html>, accessed 04/2024.

Obr. 157. Sortiment, *Veronica spicata* 'Alba', available from <https://www.zahradnictvi-flos.cz/veronica-spicata-alba-rozrazil-klasnaty-alba.html>, accessed 04/2024.

Obr. 158. Sortiment, *Veronica spicata* 'Atomic Pink Ray', available from <https://www.zahradnictvi-flos.cz/veronica-spicata-atomic-pink-ray-rozrazil-klasnaty-atomic-pink-ray.html>, accessed 04/2024.

Obr. 159. Sortiment, *Galanthus elwesii*, available from <https://www.zahradnictvi-flos.cz/galanthus-elwesii-snezenka-elwesova.html>, accessed 04/2024.

Obr. 160. Schéma trvalkových výsadeb – Předprostor kláštera, výsadba A (autorka 2024).

Obr. 161. Osazovací plán – Předprostor kláštera, výsadba A (autorka 2024).

Obr. 162. Schéma trvalkových výsadeb – Předprostor kláštera, výsadba B (autorka 2024).

Obr. 163. Osazovací plán – Předprostor kláštera, výsadba B (autorka 2024).

Obr. 164. Osazovací plán stromů – Předprostor kláštera (autorka 2024).

Obr. 165. Osazovací plán stromů a keřů – Parkovací plocha (autorka 2024).

Obr. 166-169. Vzorník materiálů (autorka 2024).

Obr. 170. Víceúčelová lavice ("Urbamo" 2024).

Obr. 171-174. Parková lavička s opěradlem a područkami, typ Preva Urbana, available from <https://www.mmcite.com/preva-urbana>, accessed 04/2024.

Obr. 175-178. Trojitý koš na tříděný odpad, typ Multiminium, available from <https://www.mmcite.com/multiminium>, accessed 04/2024.

Obr. 179-182. Parková lavička s opěradlem, typ Woody, available from <https://www.mmcite.com/woody>, accessed 04/2024.

Obr. 183. Technický detail, řez mlatovou cestou (autorka 2024).

Obr. 184. Technický detail, řez kamennou cestou v sadu (autorka 2024).

Obr. 185. Technický detail, řez dlážděnou cestou před klášterem (autorka 2024).

Obr. 186. Řezopohled A-A' (autorka 2024).

Obr. 187. a 188. Vizualizace – Kinetický prvek, idea v prostoru (autorka 2024).

Obr. 189. Vizualizace – Propojení cest u ovocného sadu (autorka 2024).

Obr. 190. Vizualizace – Nový vstup při parkovišti u Vypichu (autorka 2024).

Obr. 191. Vizualizace – Propojení cest u ovocného sadu (autorka 2024).

Obr. 192. Vizualizace – Nový vstup při parkovišti u Vypichu (autorka 2024).

Obr. 193-207. Foto modelu (autorka 2024).

PŘEHLED TABULEK

Tab. 1. Dendrologický průzkum – rozdělení na plochy (autorka 2024).

Tab. 2. Dendrologický průzkum – předprostor kláštera (autorka 2024).

Tab. 3. Dendrologický průzkum – plocha výsadeb za metro – solitéry (autorka 2024).

Tab. 4. Dendrologický průzkum – plocha výsadeb za metro – solitéry (autorka 2024).

Tab. 5. Dendrologický průzkum – plocha výsadeb za metro – skupiny (autorka 2024).

Tab. 6. Kácení – Předprostor kláštera (autorka 2024).

Tab. 7. Výsadby trvalkových záhonů – Výsadba A (autorka 2024).

Tab. 8. Výsadby trvalkových záhonů – Výsadba B (autorka 2024).

Tab. 9. Výsadby – Předprostor kláštera (autorka 2024).

Tab. 10. Výsadby – Parkovací plocha (autorka 2024).

Tab. 11. Ekonomická rozvaha (autorka 2024).